

OSREDNJA
KNJIŽNICA
V CELJU

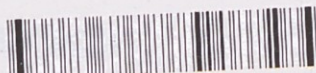

glasilo
rudarsko
elektroenerget
kombinata
zasavje

Celje - skladišče

D-Per

539/1978

1119782146,12

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS o

december 1978

leto XIV

št. 12

srečno

Franc Kopitar, ak. slik.: Premog in elektrika — kri našega gospodarstva, barvni linorez '78.

Letošnja novoletna čestitka članom kolektiva našega kombinata, vsem delavcem, občanom, organizacijam, in poslovnim prijateljem.

* * * * *

DELAVCEM VSEH TEMELJ-
NIH ORGANIZACIJ ZDRUŽE-
NEGA DELA IN DELOVNIH
SKUPNOSTI VSEH ŠTIRIH
DELOVNIH ORGANIZACIJ
ZDRUŽENIH V RUDARSKO
ELEKTROENERGETSKI
KOMBINAT ZASAVJE, VSEM
BRALCEM IN SODELAVCEM
GLASILA SREČNO, VSEM
NJIHOVIM DRUŽINAM TER
VSEM POSLOVNIM PRIJATE-
LJEM, KRAJANOM IN OBČA-
NOM, SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1979!

* * * * *

Ob novem letu

Nedavni kongresi, posebej pa 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ so celovito ocenili našo družbeno preobrazbo. Vnovič so potrdili veliko enotnost in neomajno vlogo članov ZK, da nadaljujejo s prizadevanji za razvoj samoupravnih odnosov političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Prav partijska konferenca je bila osnova in izhodišče dela tudi drugim DPO, saj so tudi sindikati, mladina in borci na svojih kongresih izhajali iz teh izhodišč in na podlagi teh sprejeli svoje programe nadaljnjega dela.

Tudi v naši delovni skupnosti so bili živo prisotni že od vsega začetka, posebno takrat, ko smo ocenjevali svoje delo in se pripravljali na posamezne kongrese. Ugotavljali smo vrste slabosti pri dosedanjem delu, zato se je bilo potrebno dogovoriti za drug uspešnejši sistem. Posebno pozornost smo posvetili dograjevanju samoupravne organiziranosti in urejanju dohodkovnih odnosov. Zvestna odločitev vseh delavcev kombinata, da se samoupravno organizirajo v 23 TOZD in 9 DS ni bila slučajna. Pred seboj smo imeli le en cilj. S tako samoupravno organiziranostjo smo hoteli in še nadalje stremimo, da se krepí položaj in vloga slehernega delavca v družbenoekonomskih odnosih in političnem sistemu socialističnega samoupravljanja samoupravni organi in DPO, zlasti pa člani ZK v teh organih so in se morajo tudi v bodoče prizadevati, da bo novo izpeljana samoupravna organiziranost dobila s svojo vsebino dela, takšno vsebino kot si jo želimo.

Da bi s svojo neposredno aktivnostjo med delavci kar največ prispevali k utrjevanju samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev v združenem delu in k nadaljnjemu razvoju materialne podlage dela družbenega in osebnega

standarda delavcev, so zlasti na kongresu slovenskih kot tudi jugoslovanskih sindikatov sprejeli konkretne sklepe. Dosledno uresničevanje kongresnih sklepov pa naj si bo to kongres ZK sindikatov, mladine in borcev, je dolžnost vseh organizacij in organov samoupravljanja.

Z neposredno aktivnostjo organizacij in organov, moramo zagotavljati tudi v bodoče, da bodo delavci vsak dan čutili v svojih organizacijah in samoupravnih organih neposredno podporo pri uresničevanju vseh svojih konkretnih primerov in interesov.

Na podlagi usklajevanja interesov moramo zlasti v sindikalni organizaciji oblikovati skupna stališča ter zagotavljati, da se bodo enakopravno soočali in in usklajevali ta stališča enakopravno tako v samoupravnih organih, delegatskih skupščinah, predvsem pa v SZDL kot fronti organiziranih socialističnih sil, saj s tem zagotavljamo, da se v družbenopolitičnih od-

nosih in političnem sistemu socialističnega samoupravljanja uveljavljata in krepita neposredno vlogo in vpliv delavcev ter drugih delovnih ljudi.

Dosedanji uspehi, ki smo jih dosegli tudi v našem kombinatu zagotavljajo, da v naslednjem letu dosegamo še boljše rezultate, tako na družbenoekonomskem, proizvodnem in samoupravnem področju ter zagotovimo sami sebi in širši družbeni skupnosti večji standard in večjo socialno varnost, kar vse pa je življenjski cilj delavskega razreda.

Ob novem letu 1979 želimo vsem delavcem v združenem delu, vsem samoupravnim organom in DPO v TOZD in DS najboljše uspehe pri njihovem nadaljnjem delu, ki naj bodo odraz složnega medsebojnega sodelovanja na vseh področjih našega dela ter želimo

SREČNO NOVO LETO 1979

Samoupravni organi
in DPO REK Zasavje

Sposobni smo opraviti vse kar se dogovorimo

Spet smo na pragu novega leta. Delamo obračun za nazaj ter snujemo načrte za naprej.

V prazničnem vzdušju raje preštevamo vse, kar nam je uspelo ter pokušamo to vgraditi v nove načrte.

Leto 1978 je za REK nekak mejnik. Prišli smo v novo organizacijo, kakršna se nam zdi, da bo omogočila polno ustvarjalnost vsakemu delavcu ter na predek vsem dejavnostim.

Še včeraj »stranski« dejavnosti RGD in IMD sta krepko zakorakali v samostojno gospodarsko življenje.

Proizvodnji električne energije pa je odprt nadaljnji razvoj z odločitvijo o izgradnji termo-toplarnе 3.

S tem je zajamčena socialna varnost tudi rudarjem, ki bodo skupaj z delavci elektrarne oddajali v električno omrežje vsak dan dragocenejšo energijo. Ko-

misijsko je potrjeno, da imamo zadostne zaloge premoga za takšen podvig. Zaključujemo delo na programu modernizacije proizvodnje premoga, da bomo lahko zadostili rastočim potrebam.

Pri tem grobem obračunu dela in načrtov za naprej pa ni obiti težav, ki jih ne premagujemo preveč uspešno.

Kot še nikoli dotlej velja za REK Zasavje to, da je le v skupnosti moč, kajti naloge so pretežke, če kdorkoli hoče ravnati po svoje mimo samoupravnih dogovorov, da bi jih lahko obvladali. To velja predvsem za razvoj in vlaganje v nove objekte. Le ta so po programih ocenjena — TET 3 na približno 4,000,000.000 din, modernizacija premogovnikov pa na 2,500.000 din. Uresničitev teh načrtov, ki so osnova za normalno gospodarjenje delavcev v REK pa temelji na nas samih, ki si bomo z doslednim izvajanjem vsakodnevnih nalog pridobivali zaupanje družbe, da smo sposobni s pridom upravljati nam zaupana proizvodjalna sredstva.

Izvajanje vsakodnevnih nalog, izpolnjevanje zastavljenih planov terja največji napor od vsakega delavca v REK.

S takšnim obnašanjem se bomo potrjevali ter pridobivali zavest, ki je od nekdanj odlika delavca-proletarca v revirjih.

Delo je opravljeno. V novem letu pa nas čakajo novi napor.

V prepričanju, da smo sposobni opraviti vse kar se dogovorimo, želim delovnemu kolektivu REK Zasavje še več uspehov v Novem letu 1979!

Srečko Klenovšek

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. XII. 1978

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	plan	doseženo	doseženo ±	%
P. Hrastnik	282.150	274.475	— 7.675	97,3
P. Ojstro	325.000	289.086	— 36.414	88,8
P. Trbovlje	498.850	456.901	— 41.949	91,6
P. Kisovec	98.540	102.982	+ 4.442	104,5
P. Kotredež	175.810	159.108	— 16.702	90,5
RŠC	39.900	44.278	+ 4.378	111,0
Rek Zasavje	1,420.750	1,326.830	— 93.880	93,4

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (MWh)

PE I	93.455	78.098	83,6
PE II	451.610	397.389	88,0
KE	34.455	2.272	6,6

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

TOZD	letni načrt	doseženo	%
HRASTNIK			
— betonarna (kos)	103.000	77.202	75,0
— kamnolom (m ³)	16.000	11.879,5	74,2
— toplarna (Gcal)	14.840	13.162	88,7
GRAMAT			
— opekarna (kos)	9,000.000	8,426.768	93,6
— kamnolom (m ³)	34.000	39.686	116,7
ZAGORJE			
— kamnolom (m ³)	160.000	125.978,5	78,7

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

— RGD (din)	148,627.520	129,500.000	87,1
— Avtoprevoz (t/km)	6,600.000	7,831.568	118,7
— IMD (ure)	281.040	374.944	133,4
— KET (Gcal)	21.500	18.700	87,0

Erika Kavčič

Letni program izkoriščanja premoga za leto 1979

Pri načrtovanju proizvodnje premoga za leto 1979 smo upoštevali odkopne kapacitete, obstoječi stalež delovne sile in realno možnost mehaniziranega odkopavanja na širokih čelih.

Glede odkopnih kapacitet lahko sklepamo, da so iste dovoljne, razen v jamah Kotredež in Dol.

V jami Kotredež bo potrebno odkopavati proti koncu leta že

pod 7. obzorjem, in sicer s provizoričnim odpiranjem odkopnih etaž. Ker je sedanja višina etaž previsoka (več kot 10.0 m), bo nujno potrebno etažne višine pod 7. obzorjem znižati na ca. 8.0 m tako, da se bodo zmanjšale odkopne izgube, saj so te danes občutno prevelike.

Pri 264 obratovalnih dneh (vključno s solidarnostno soboto v juliju) načrtujemo ton 1,380.000 ali 5.230 t/dan komercialnega in kotlovnega premoga. Po posameznih premogovnikih predvidevamo naslednjo proizvodnjo in storitve: (v tonah):

Jame	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	Skup.	Odk. stor.	Jam. stor.
Hr.	63.400	68.100	64.600	67.900	264.000	12,5	2,84
Oj.	62.700	60.500	62.400	64.400	250.000	14,0	4,40
Trb.	145.200	145.600	135.000	125.200	571.000	14,0	5,19
Ko.	43.510	42.720	45.200	33.570	165.000	8,37	2,10
Ki.	25.690	21.030	18.770	20.510	86.000	5,8	2,02
RŠC	11.700	10.800	10.100	11.400	44.000	—	—
Sk.	352.200	348.750	336.070	342.980	1,380.000	11,67	3,50
Št. dni	66	65	67	66	264		

Odkopno storitev predvidevamo 11,67 t/š, jamsko pa 3,50 t/š. Odkopavanje bo potekalo v posameznih premogovnikih v naslednjih odkopnih poljih.

Hrastnik: V C polju k. 95, kjer je široko čelo podgrajeno s podporjem Salzgitter, bo etaža odkopana v marcu. V A polju bodo etažo k. 95 odkopavali od januarja do konca leta. Široko čelo bo podgrajeno s Salzgitter podporjem, delno pa tudi klasično tj. z jeklenimi stojkami in stropnicami. Ker

bo višina etaže znašala le 5,0 m, ne moremo pričakovati ugodnih odkopnih storitev. V Talnem skladu bomo odkopavali na etaži k 95., in sicer najprej s klasičnim podporjem, nato pa s SHP Marrel Hydro, in sicer, ko bo isto premeščeno iz zgornje, odkopane etaže in zmontirano na novi etaži.

V jami Dol bomo odkopavali v Srednjem sektorju na etaži k. 180 in k. 170. Zaradi narivov blata v odkopni prostor, bo odkopavanje otežkočeno.

Ojstro: V Terezija II. polju bomo etažo k. 180, kjer je široko čelo podgrajeno s klasičnim podporjem, odkopali v mesecu maju. Takoj nato bo sledilo odkopavanje etaže k. 170, ki bo odkopana do konca leta. Široko čelo bo podgrajeno s SHP-Marrel Hydro. V Javor sloju bomo etažo k. 160 odkopavali vse leto. Tu bo široko čelo podgrajeno s klasičnim podporjem.

Trbovlje: V Zg. VII. polju bomo odkopavali na etaži k. 312, k. 302 in k. 290. Široka čela bodo podgrajena s klasičnim podporjem delno pa tudi s SHP Becorit. Etaža k. 312, kjer bo široko čelo podgrajeno s Becoritom, bo odkopana v avgustu, nato pa bo sledilo takoj po demontaži tega podporja in montaži na spodnjo etažo, odkopavanje na k. 290. V Pasetti polju bomo odkopavali etažo k. 295 in to s klasičnim podporjem, v zadnjih treh mesecih pa se mora vključiti v odkopavanje Marija polje. RŠC bo odkopaval v glavnem v Polaj polju.

Kotredež: V tej jami bomo odkopavali v P-73, P-74, P-75 in P-76 in proti koncu leta, kot že tudi pod 7. obzorjem. Široka čela bodo podgrajena s Salzgitter podporjem. Zaradi relativno visokih etaž, bodo odkopne izgube občutno velike.

Kisovec: Tu bomo odkopavali v polju P-52. Zaradi odkopne metode s plavljenim zasipom, bodo odkopne storitve nizke. Predvideno je, da se bo odkopalo 86.000 ton, nato pa se na koncu leta preneha z odkopavanjem in pristopi k zapiranju jame. V tej jami je uvedeno dvo-tretjinsko obratovanje, ki se bo nadaljevalo preko vsega leta.

Za premogovnik Hrastnik načrtujemo 264.000 ton, pri tem pa v tem planu predvidevamo, da se v jami Dol odkopava v Srednjem sektorju vse leto. Zaradi ozkosti premogovega sloja (le ca. 5.0 m) in pogostih narivov blata v odkopne prostore, pa je odkopavanje v tej jami nerentabilno. Zaradi »ozkega grla« izvažalnega šahta Hrastnik, še ni mogoče celotnega moštva jame Dol takoj preme-

Detajl iz Batičeve upodobitve rudarjev in rudarskega dela, na žari, ki sodi v okvir spomenika Revolucije na Trgu revolucije v Trbovljah. (Foto A. Bregant)

stiti v jamo Hrastnik v vzhodni Talni sklad, ki pa še tudi ni pripravljen za odkopavanje. Takoj, ko bo začela obratovati nova transportna pot Zvezna — VII. obzorje, bo moštvo iz Dola

pričelo odkopavati v vzhodnem Talnem skladu, odkopavanje v jami Dol pa bo začasno opuščeno.

Alojz Pavčnik

Uspešno opravljeno delo RGD

Na referendumu dne 27. 1. 1978 so delavci TOZD:

- Rudarsko investicijske gradnje (RIG)
- Elektrostrojne mehanične delavnice (ESMD)
- Avtoprevoz Zagorje
- Proizvodnja gradbenega materiala (GRAMAT)

izglasovali samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo — Rudarsko gradbena dejavnost (RGD).

Skupno šteje delovna organizacija RGD 926 članov. Stalež v TOZD in v DS SS DO RGD pa je naslednji:

TOZD RIG	658 članov
TOZD ESMD	80 članov
TOZD GRAMAT	70 članov
TOZD Avtoprevoz	
Zasavje	79 članov
DS SS DO RGD	39 članov

Pri pregledu izpolnjevanja načrtovanih obveznosti za leto 1978 naj omenim, da imata TOZD RIG in TOZD ESMD skupni finančni načrt, ki pa bo sta izdelana v letu 1979 ločeno.

Načrtovana dela smo v 11 mesecih opravili takole:

TOZD RIG, ESMD in DS SS so v letu 1978 načrtovale prihodek v višini 148.627.000,00 din. Do 30. 11. 1978 je bil dosežen skupni prihodek v višini din 135.872.967,90 kar je 91,4 % od načrtovanega prihodka. Do konca poslovnega leta predvidevamo, da bo skupni prihodek dosežen v višini planiranega oz. manjši za okoli 1—2 odstotka. Glavni vzroki za morebitno nedoseganje finančnega plana so v tem, ker ni prišlo do realizacije projekta Labin, v višini 12.568.270,00 din, zaradi neza-

gotovljenih finančnih sredstev. Iz istega vzroka znaša na gradbišču TOZD premogovnik Hrastnik, dejanski prihodek v 11 mesecih 15.670.347.— din, nampram planiranem 34.575.000,00 din za vse leto. Precej nad planiranim pa je prihodek na gradbišču RL Velenje, ki skoraj pokriva planirani izpad prihodka na preje omenjenih gradbiščih. Tudi stalež delavcev je za okoli 30 manjši kot je bil načrtovan za leto 1978, v glavnem zaradi pomanjkanja stanovanj.

Vse obveznosti v letošnjem letu bo TOZD RIG in ESMD pokrili z lastnimi sredstvi. Glede na predvideno poslovanje bo akumulacija dosežena oz. presežena za nekaj odstotkov.

TOZD Avtoprevoz Zasavje je planirala prihodek v višini 25.000.000.— din. Prihodek je za prvih 11 mesecev presežen in bo do konca leta 1978 znašal okoli 29.000.000,00 din, kar je za 16 % več od planiranega. TOZD Avtoprevoz bo pokrili iz lastnih sredstev vse pogodbene in zakonske obveznosti. Kljub ugodnemu porastu prihodka, pa so bile tudi težave, predvsem v nabavi težkih vozil in rezervnih delov za obstoječa vozila, ki so bila uvožena iz konvertibilnega področja, od koder je uvoz omejen. Ovira pri rednem poslovanju so uvozna dovoljenja za nakup težkih kamionov, saj v tem letu Avtoprevoz ni dobil niti enega.

Da so lahko izpolnili vse pogodbene obveznosti, so delavci Avtoprevoz Zasavje uvedli še 3. izmeno. S tem pa so v povprečju dvignili osebne dohodke, saj znaša nočni dodatek 40 % vrednosti normalnega delavnika. Poslovno leto 1978 bo TOZD Avtoprevoz Zasavje končala uspešno.

TOZD GRAMAT je planirala prihodek v letu 1978 v višini 17.667.740,00 din. V 11 mesecih je znašal prihodek 17.145.408,50 din. Proizvodni plan opekarne znaša 9.000.000, enot; predvidevamo bo do konca leta dosegel 8.770.000 enot, kar znaša 97,4 % planiranih količin. Proizvodni plan kamnoloma znaša 34.000 m³; plan do 30. 11. 1978 so pre-

Batičevi rudarji na žari — spomenik Revolucije v Trbovljah.
Foto A. Bregant

segli in bo znašala proizvodnja konec leta 39.500 m³ agregata, kar znaša prekoračitev za 16 %.

Tudi gradbena skupina bo dosegla svoj plan storitev. Ocenjeno je, da bo finančni plan TOZD za leto 1978 dosegla, TOZD Gramat pa tarejo visoke kreditne obveznosti, katere ne bo zmogla pokriti z lastnimi sredstvi. Anuitete za najete domače in tuje kredite in velik porast tečajne razlike za inozemski kredit so vzrok, da Gramat do leta 1983 ne bo izplaval iz finančnih težav. Temeljna organizacija bi morala biti visoko akumulativna in bi morala doseči letno akumulacijo v znesku 60.000,00 din na zaposlenega, kar je nemogoče pri artiklih, ki jih proizvaja in jim cene določa zavod za cene SRS. Pri delitvi premoženja v letu 1974 TOZD Gramat ni prejela za svoje redno poslovanje nobenih obratnih sredstev in na ta način posluje od danes do jutri. To pa je nezanesljivo in že malo večji strošek lahko zamaja poslovanje, kar se je tudi vedelo letos, ko je moral Gramat plačati za dobavo gline din 2.931.948,00 in si je moral izposoditi denar drugje.

Glede na vse te obveznosti in neurejena finančna vprašanja iz prejšnjih let, je uspešnost poslovanja kljub dobrim storitvam delavcev in gospodarjenju TOZD, vprašljiva.

Kljub raznovrstni dejavnosti posameznih TOZD, bo delovna organizacija RGD kot celota že ob prvi obletnici uspešno izvršila planske obveznosti. Za to prizadevnost gre priznanje vsem delavcem v temeljnih organizacijah in v skupnih službah DO RGD, enako vsem samoupravnim organom in poslovnim organom, ki so kljub dodatnim obremenitvam uspešno vodili poslovanje svojih temeljnih organizacij.

Težave in pristop k izvajanju planskih nalog za leto 1978 bodo poslovodni organi posameznih TOZD opisali v naslednji številki SREČNO.

Izkoriščam priložnost, da ob koncu leta 1978 zaželim vsem članom kolektiva DO RGD in njihovim družinam, srečno, zdravo in uspešno, novo leto 1979, enako tudi vsem članom SOZD REK Zasavje, z željo da bi dobro, koristno in učinkovito sodelovali tudi v bodoče!

Boris Dolanc

V IMD potrebujemo kadre in prostore

Kakor vsako leto, delamo tudi letos ob koncu koledarskega in poslovnega leta pregled izvajanja in uresničevanja nalog in obveznosti, ki smo si jih zadali. Istočasno pa si moramo tudi na osnovi storjenega in predvidenih potreb, določiti cilje za prihodnje leto.

Sedaj že lahko rečemo, da smo v letu 1978 kljub težavam in problemom, ki so nas spremljali preko vsega leta, planske naloge zadovoljivo uresničili. V gospodarskem načrtu za letošnje leto smo planirali skupni prihodek 54.573.500 din. Po knjigovodskih podatkih smo v desetih mesecih letošnjega leta ustvarili 47.297.903 din celotnega prihodka. Po predvidevanjih in približni ocenitvi poslovanja za november in december lahko sklepamo, da bomo planirani prihodek za letošnje leto v polni meri ustvarili. Materialni stroški so nekoliko nižji od planiranih, kar precej ugodno vpliva na celotno delitev dohodka in seveda tudi na ostalek dohodka.

V letošnjem letu smo okoli 65 % prihodka ustvarili za naročnike iz REK Zasavje, ostalih 35 % pa bo realiziranih s tujimi naročniki izven SOZD REK Zasavje. V okviru REK Zasavje izvajamo predvsem dela za DO — ZPT in še tudi tu v pretežni meri le za TOZD premo govnik Trbovlje in TOZD separacija Trbovlje.

Za TOZD EIMD lahko rečemo, da izvaja predvsem vzdrževalna dela v okviru REK, medtem ko TOZD SIMD poleg vzdrževalnih del izvaja za potrebe ZPT tudi razna investicijska dela. Za tuje naročnike pa izvajamo dela predvsem za STT, Rudis Trbovlje, Geološki zavod Ljubljana in Gradis Ljubljana. S temi partnerji smo že podpisali nekaj pogodb za dela, ki jih bomo izvajali v letu 1979. Žal pa tega ne moremo reči za

DO RGD — TOZD RIG za potrebe REK Velenje — rudnik lignita Velenje, že dolga leta izvaja razna investicijska dela, jaške, proge, ipd. Na sliki poslovni prostori RGD oziroma RIG v Velenju. (Foto J. Kirič)

ZPT in ostale v REK, ker še danes ne vemo, kaj in za kakšno vrednost bomo izvajali dela. V to smer pa bo potrebno v prihodnje vložiti več truda in navora z naše strani, s strani ostalih v REK Zasavje pa si bomo morali pridobiti več zupanja in razumevanja, da smo za proizvodnjo premoga vsi enako potrebni.

Pri izpolnjevanju delovnih obveznosti v letošnjem letu so nas spremljale velike težave, kakor tudi že vsa leta nazaj. Največji problem za našo delovno organizacijo predstavljajo prostori (proizvodni in ostali) in opremljenost s stroji, kakor tudi ostala sredstva za delo. Zaradi pomanjkanja sredstev na tem področju v letošnjem letu ni prišlo do bistvenjših sprememb in izboljšav. V zvezi s tem pa si moramo določiti eno prvenstvenih nalog za prihodnje leto in v bodoče. Vsi se zavedamo, da v takšnih pogojih dela, ne bomo mogli dolgo izpolnjevati in uresničevati vse večjih delovnih in finančnih obveznosti. Iz lastne amortizacije ne bomo mogli investirati, prav tako nam tudi ostanek dohodka ne daje do-

volj sredstev za kakršnokoli večjo investicijo. Za posodobitev in modernizacijo proizvodnje bo potrebno zbrati sredstva v okviru SOZD REK Zasavje. Zavedati pa se moramo, da bo z naše strani potrebno angažirati vse možne moči in sredstva.

Ena bistvenih nalog v letošnjem letu pa je bila samoupravna preobrazba naše DO.

Organizirali smo se skladno z zahtevami zakona. Ustanovili smo TOZD iz prejšnjih obratov, za kar smo smatrali, da so dani vsi pogoji, ki jih predpisuje zakon o združenem delu. Ne moremo trditi, da je ta organiziranost v praksi že popolnoma zaživela tako, kakor smo si predstavljali in zamišljali. Na tem področju se bomo morali vsi skupaj precej angažirati, da bomo prišli res do željenih ciljev.

Eden največjih problemov, ki je pred nami na področju organiziranosti, so predvsem skupne službe v DO. Težave se pojavljajo največ okrog pridobitve ustreznega in sposobnega kadra in pa prostorov za te kadre. S tem pa dokončna organiziranost še vedno ne bo

končana. Zavzemati se bomo morali za nadaljnje integracijske procese elektrostrojne dejavnosti v REK Zasavje, kajti že danes lahko ugotovimo, da s sedanjo stopnjo organiziranosti nismo in ne moremo biti zadovoljni.

Na koncu bi rad poudaril, da bomo sprejete cilje za leto 1979 lahko uspešno uresničevali le s prizadevnostjo nas vseh. Vsi se bomo morali v največji meri angažirati, kajti zavedati se moramo, da smo v proizvodnem procesu vsi potrebni in da je uspeh odvisen od vsakega posameznika.

Za zaključek naj rečem, da bomo letošnji načrt in naloge v pretežni meri izpolnili kljub raznim težavam in problemom, ki so nas spremljali preko vsega leta.

Naj končam z željo, da bi v letu 1979 s takšnim delom in ustvarjalnostjo nadaljevali in prišli do vse boljših rezultatov in pogojev dela. Vsem članom naše DO, kakor tudi vsem ostalim zaposlenim v SOZD REK Zasavje, želim mnogo uspehov, ustvarjalnosti in sodelovanja v letu 1979!

Vili Brodar

Problematika investicijskih del na področju Zagorja

Investicijski program »Odpiranje jame Kotredež med 6. in 9. obzorom«, TOZD Rudnik premoga Zagorje, REK Zasavje, je izdelal Inštitut za ekonomska raziskovanja Ljubljana v febr. 1977.

Na podlagi poročila interne strokovne komisije REK Zasavje in na podlagi poročila razširjene revizijske komisije, ki je bila imenovana v skladu z

Zakonom o investicijski dokumentaciji (Ur. list SRS, št. 7/76) ter na podlagi mnenja strokovnih služb Elektrogospodarstva Slovenije (EGS), so dopolnitve k investicijskemu programu izdelale strokovne službe REK Zasavje, Trbovlje.

Predračunska vrednost celotne investicijske naložbe po investicijskem programu po stalnih cenah iz 2. četrtletja 1976

znaša 235.625.116 din, po tekočih cenah pa 292.646.390 din. Naložbo naj bi financirali iz energetskih sredstev, združenih sredstev porabnikov premoga izven elektrogospodarstva, kreditov proizvajalcev opreme — domača bančna sredstva in iz lastnih sredstev. Konstrukcija je naslednja:

Viri financiranja	(v 000 din)		
	po stalnih cenah	po tekočih cenah	delež
1. Energetska sredstva	157.869	196.073	67 %
2. Združena sredstva porabnikov premoga izven elektrogospodarstva	30.632	38.044	13 %
3. Krediti proizvajalcev opreme — domača bančna sredstva	23.562	29.265	10 %
4. Lastna sredstva	23.562	29.265	10 %
Skupaj	235.625	292.647	100 %

Investicijski program je bil odposlan na SOZD EGS v Maribor marca 1977. Po predhodni obravnavi odbora za razvoj EGS, je delavski svet SOZD EGS na svoji 13. redni seji, dne 8. 2. 1978 v Mariboru sprejel naslednji:

180. sklep:

Za financiranje odpiranja jame Kotredež se zagotovijo energetska sredstva v višini din, 196.073.081 kar znaša 67 % od predračunske vrednosti investicije po tekočih cenah. V letu 1978 se predvidi koriščenje 28.500.000 din kot prva tranša.

Sklep je bil sprejet soglasno.

Sklep izvrši sektor za razvoj in razširjeno reprodukcijo.

Ta sklep delavskega sveta SOZD EGS je bil dan v razpravo in potrditve samoupravnim organom samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva SR Slovenije (ISE). Poslovni odbor ISE za investicije v elektrogospodarstvu je investicijski program obravnaval na svoji seji dne 14. 3. 1978, ki pa ni sprejel dokončnega sklepa, ker strokovne službe Ljubljanske banke še niso dale svojega strokovnega mnenja o programu. Ko je Ljubljanska banka dala svoje strokovno mnenje in poročilo, je bil investicijski program na naslednji seji poslovnega odbora ISE ponovno dan v razpravo. Ker investicijski program predvideva vlaganje vse do leta 1985 in ker še niso znani načini zbiranja in združevanja sredstev za financiranje energetskih objektov po letu 1980, je poslovni odbor ISE za investicije v elek-

trogospodarstvu na svoji 17. redni seji dne 23. 5. 1978 sprejel sklep, ki se glasi:

1. Za financiranje jame Kotredež med 6. in 9. obzorom rudnika Zagorje, REK Zasavje, se v srednjeročnem obdobju do leta 1980 zagotovijo energetska sredstva v višini 91.637.000 din po tekočih cenah, kar znaša 67 % od predvidenih sredstev za naložbo v obdobju do leta 1980 v višini 136.930.000 din po tekočih cenah.

Koriščenje sredstev poteka proporcionalno z udeležbo lastnih sredstev in združenih sredstev porabnikov premoga.

2. Energetska sredstva v višini 91.637.000 din po tekočih cenah se v srednjeročnem obdobju koristijo po naslednji dinamiki:

leta 1978	30.294.000 din
leta 1979	32.317.000 din
leta 1980	29.026.000 din
Skupaj do leta 1980	91.637.000 din

3. V planu za leto 1978 se predvidi redno koriščenje v višini 28.500.000 din kot prva tranša.

4. Pogoji vračanja energetskih sredstev se bodo določili naknadno, ko bo skupščina ISE sprejela ustrezne ukrepe glede oblike in pogojev naložb in sredstev, ki se združujejo po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980.

5. Rok zaključka investicije se določi 31. 12. 1980, rok porabe sredstev pa 30. 6. 1981.

Investicijski program je obravnavala tudi skupščina samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva SR Slovenije in sprejela na svojem 12. rednem zasedanju v Ljubljani dne 27. 6. 1978 sklep, ki se glasi:

1. Skupščina ISE sprejema investicijski program za I. fazo odpiranja jame Kotredež; skupna vrednost naložbe za navedeno fazo investicije je din, 136.930.000 od tega energetskih sredstev 91.637.000 din.

2. Odločitev o drugi fazi investicije bo sprejeta po tem, ko bodo nadaljnje raziskave dokazale opravičenost takega posega in ko bo na razpolago kompleksen program izkoriščanja zasavskega premoga.

3. Sočasno z izvajanjem I. faze investicije morajo prizadete družbenopolitične skupnosti in REK Zasavje pripraviti program reševanja problematike zaposlovanja rudarjev ob predvidenem usihanju zaloga premoga v Zagorju.

4. Za financiranje jame Kotredež se v srednjeročnem obdobju do leta 1980 zagotovijo energetska sredstva v višini 91.637.000 din, po tekočih cenah, kar znaša 67 % predvidenih sredstev za naložbo do leta 1980. Koriščenje sredstev poteka proporcionalno z udeležbo lastnih sredstev in združenih sredstev uporabnikov premoga.

5. Energetska sredstva v višini 91.637.000 din po tekočih cenah se v srednjeročnem obdobju koristijo po naslednji dinamiki:

— leta 1978	30.294.000.— din
— leta 1979	32.317.000.— din
— leta 1980	29.026.000.— din
Skupaj	91.637.000.— din

6. V planu graditve za leto 1978 se predvidi realno koriščenje sredstev v višini din 28.500.000.— kot prva tranša.

7. Pogoji vračanja energetskih sredstev bodo določeni naknadno, ko bo skupščina ISE sprejela ustrezne ukrepe glede oblike in pogojev naložb in sredstev, ki se združujejo po samoupravnem sporazumu za

financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980.

8. Rok zaključka investicije se določi 31. 12. 1980, rok porabe sredstev pa je 30. 6. 1981.

Glasovanje:

zbor uporabnikov—soglasno za
zbor proizvajalcev — soglasno za

Investicijski program »Odpiranje jame Kotredež med 6. in 9. obzorom« je obravnaval na svoji 3. seji dne 20. 4. 1978 tudi odbor za financiranje investicij v premogovnike pri plansko-poslovni skupnosti za premog. Po široki razpravi je sprejel 12. sklep, ki se glasi:

Za investiranje po investicijskem programu »Odpiranje rezerv premoga med 6. in 9. obzorom jame Kotredež, TOZD Rudnik premoga Zagorje, REK Zasavje,« se odobrijo združena sredstva porabnikov premoga, in sicer din 17,309.000.—. Od teh sredstev, ki se bodo prenesla iz računa plansko-poslovne skupnosti za premog Trbovlje na račun TOZD Rudnik premoga Zagorje v letu 1979, je že zbranih 2,473.819.— din, za preostala potrebna sredstva do skupne višine 14,835.181.— din pa se daje zagotovilo, da se

odobrijo glede na preliv na račun plansko-poslovne skupnosti za premog, Trbovlje. (sklep je bil sprejet večinsko: 7 za, 1 vzdržal, 1 proti)

S sprejetjem navedenih sklepov od merodajnih samoupravnih organov je bilo financiranje investicijskega programa za odpiranje jame Kotredež med 6. in 8. obzorom zagotovljeno. Medtem, ko naj bi o vlaganju pod 8. obzorom odločali potem, ko bodo nadaljnje raziskave dokazale upravičenost takega posega in ko bo na razpolago kompleksen program izkoriščanja zasavskega premoga.

Po prejemu obvestila s strani Ljubljanske banke o odobritvi sredstev za investicijsko naložbo št. 37/78 z dne 13. 7. 1978, so bile pripravljene pogodbe za izvajanje odpiralnih del za jama Kotredež in za nabavo nekaterih važnejših transportne in odkopne elektrostrojne opreme. Ljubljanska banka je bila zaprosena, da izda za predvidena sredstva ISE ustrezno garancijo. Ker so bila sredstva ISE angažirana, je Ljubljanska banka izdala garancijo šele 6. 11. 1978.

Tako pozna izdaja potrebne garancije s strani Ljubljanske banke na sredstva ISE je bila velika ovira za normalni potek

že tako zakasnelih odpiralnih del v jami Kotredež.

Pri pripravi in sklepanju pogodb za rudarsko-gradbena dela, kakor tudi za elektrostrojno opremo smo ugotovili, da sredstva, ki so bila odobrena za I. fazo investicijskega vlaganja do leta 1980 v višini 136.930.— din ne zadoščajo za realizacijo odobrenega investicijskega programa iz razloga, ker je bil med tem časom izdelan odmik od dopolnilnega projekta, ki predvideva več rudarsko-gradbenih objektov in s tem več transportne elektrostrojne opreme. Ta odmik zagotavlja varnejše delo pri napredovanju vpadnika V-80/1 in možnost odkopati več premogovnih zalog, ker so vsi glavni objekti locirani v varnostnem stebru jaška Vine. V programu predvidene podražitve do zaključka investiranja so izračunane po smernicah republiškega zavoda za družbeno planiranje, ki pa so precej nižje, kot so bile dejansko dosežene.

Glede na takšno ugotovitev o možnosti realizacije I. faze investicijskega programa, pripravljamo aneks k investicijskemu programu, ki bo upošteval vse navedene faktorje za pridobitev dodatnih sredstev.

Rado Ozbič

Delo in naloge TOZD Avtoprevoz „Zasavje“ v letu 1979

Vsako leto, ko izdelujemo fizični in dohodkovni plan za naslednje leto imamo občutek, da ne bo veljal vse leto in bodo potrebni razni rebalansi. To drži predvsem za prevozništvu, katerega razmere se na tržišču bliskovito menjajo. Pred nekaj leti je bilo občutno povpraševanje za prevoze z lahкими 3- do 5-tonskimi kamioni. Takrat so gradili predvsem občani in teh kamionov je bilo bolj malo. Letos je bila situacija že drugačna. Začeli so graditi v večjem

obsegu ceste, mostove, stanovanjske bloke in podobne objekte, kjer te vrste kamionov ne pridejo več v poštev. Pokazala se je potreba po težkih kamionih-kiperjih. Tako je trenutno lahkih kamionov dovolj, saj je veliko število zdomcev, ki so se za stalno vrnili domov, pripeljali te s seboj in tako se je pričela ustvarjati konkurenca.

Na osnovi teh dogajanj smo morali ponovno raziskati tržišče v Zasavju. Znano je, da vozimo za potrebe REKZ le še

50% od vseh prevozov. Ostalo prevažamo za druge delovne organizacije iz Zasavja, kakor tudi izven njega.

Tako nameravamo v naslednjem letu razširiti kapacitete z novimi težkimi vozili znamke RABA-MAN, ki so že tudi naročeni in plačani. Opustiti želimo skoraj vse prevoze s 5-tonskimi vozili. Obdržali jih bomo le tolikšno število, ki je potrebno za potrebe REK. Ko že omenjamo ta vozila naj pripomnimo, da so ta vozila nerentabilna in lastna

cena storitve, pa naj si bo prevoženi km ali ura, presega prodajno ceno. Na osnovi kalkulacij smo ugotovili, da morajo vozila obratovati najmanj 12 ur dnevno. Za tak delovni čas pa dobimo delo le za težka vozila, kar je potrdilo, da je preorientacija na težji transport pravilna.

V naslednjem letu bomo poleg uslug, ki jih nudimo REKZ prevažali še ves apnenec za IGM Zagorje, apnenec za Cementarno Trbovlje, gradbeni material za GIP Beton Zasavje, TOZD Operativa Trbovlje in ostale naročnike, ki gradijo v Zasavju. Povečati pa nameravamo prevoze siporeksa. Z razpoložljivimi kamioni to že opravljamo, naročena pa imamo težka vozila, prilagojena tem prevozom. Prevoze si trenutno delimo z VIATOR, vendar jih nameravamo prevzeti v celoti. Seveda nastopajo težave, ker ne moremo z lastno amortizacijo preiti v razširjeno reprodukcijo, za najetje dolgoročnega kredita pa najbrž ni izgledov, ker lastna amortizacija ne pokriva 60% pologa za nakup 10 težkih vozil, da bi nam pa kakšna TOZD to posodila pa niti ne pomislimo.

Kot doslej bomo tudi v naslednjem letu opravljali usluge s samohodnimi stroji za potrebe REKZ in tuje stranke, saj razpolagamo z več buldožerji in raznimi nakladalci.

Poseg vseh navedenih načrtov pa bomo morali pričeti razmišljati o panoškem sporazumu, ki bo usklajen s prevozništvom, šoferjem pa bo potrebno v pravilniku o delitvi OD priznati tisto postavko, ki jim pripada ob upoštevanju, da je to eden težjih poklicev, kar pa imajo večja transportna podjetja urejeno.

Tako se naše delo v prihodnjem letu ne bo bistveno spremenilo od dosedanje organizacijske politike, ki je bila prav gotovo pravilna, kar pričajo naslednji podatki, ki govorijo o doseganju plana.

	Plan 78	doseg. (december je ocenjen)	Indeks
prevoženi km	1.200,000	1.470,000	123
celotni prihodek	25.000,000	29.000,000	116
ostanek dohodka	800,000	1.200,000	150

Če smatramo, da je bilo planiranje pravilno, kar se tiče proporcev, vidimo, da doseženi prihodek ni realen napram višinam prvoženih km, kar pomeni, da se cene uslug niso povečale realno s podrazitvijo promateriala in goriva. Osta-

nek dohodka pa je nekoliko večji od planiranega, kar je posledica neizločenih sredstev za beneficirano dobo, ki kot je znano, kljub raznim urgencam našim šoferjem ni bila priznana.

Lojze Kišek

Zakaj je toliko prahu med deputantnim premogom

Zaradi stalnih pritožb nad kakovostjo deputantnega premoga in to v glavnem na drobiž, ki je prisoten v deputantnem premogu, smo izvedli sejnalne analize za kocke, oreh in deputantni premog.

Sejalna analiza kock		
Zrnatost v (mm)	kg	%
+ 60	2,98	3,80
60—50	21,40	27,28
50—40	27,92	35,59
40—30	23,98	30,56
—30	2,18	2,97
SKUPAJ	78,46	100,00

Sejalna analiza oreha in deputantnega premoga

Zrnatost v (mm)	oreh		deputantni premog	
	kg	%	kg	%
+ 30	9,50	10,08	112,88	57,84
30—20	48,18	50,79	46,48	23,80
20—15	33,32	35,13	29,68	15,21
—15	3,80	4,00	6,12	3,13
SKUPAJ	94,86	100,00	195,16	100,00

Sejalna analiza kock nam pokaže enakomerno zrnatost ter izredno malo podzrn (—30mm).

Sejalna analiza oreha pa pokaže, da je več debelejših zrn (+ 20 mm) ca. 61% in samo 39% drobnih zrn pod 20 mm.

Sejalna analiza deputantnega premoga pa nam pokaže, da vsebuje debelih zrn nad 80% in ca. 20% drobnih zrn (pod 20 mm).

Vzorci za sejnalne analize so bili vzeti nad bunkerjem za kocke in oreh, vzorci deputantnega premoga pa z gumijastega

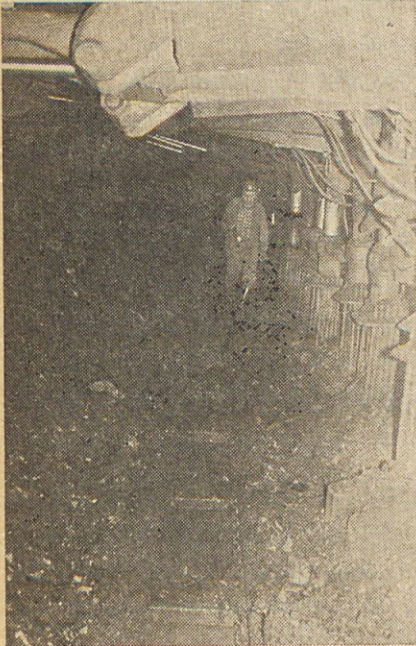
traku nad bunkerjem za nakladanje v kamione.

Iz sejnalne analize deputantnega premoga se vidi, da vsebuje deputantni premog nekoliko več kock od določenega razmerja 1:1.

Vzrokov za nastajanje drobiža v deputantnem premogu je več. Ti so:

a) Veliko število presipov

Na separaciji smo oblekli vse konuse bunkerjev in presipe z gumo, in smo s tem zmanjšali drobljenje pri padanju premoga. Ni pa rešen presip iz bun-

Na širokem čelu jame Ojstro na koti 180. Oddelčni nadzornik Tone Sketako, na obhodu. Foto J. Kirič

kerja v kamione, kajti ti so različno visoki in temu primerno je višina padanja premoga različna.

b) Čiščenje konusov v bunkerjih

Vemo, da deputatni premog deponiramo v bunkerjih, ki so stalno polni oziroma delno polni, zaradi nevestnosti tistih, ki delajo na omenjenih opravilih in nalogah, pa pride do kopičenja drobiža v konusu bunkerja in ko se ta sprazni ter očisti, pride do povečane količine drobiža v deputatnem premogu.

Tisti, ki je dobil tak deputatni premog je naknadno prejel določeno količino deputatnega premoga na račun drugih udeležencev. V tem primeru se je pojavljal presežek deputatnega premoga (v obliki drobiža), ki ni bil vrnjen separaciji oziroma bi ga lahko odstopili Toplarni v uporabo (velja za področje Hrastnika), poračun pa bi uredili med prizadetimi strankami. Na področju Trbovelj do tega ne pride. Z omenjenim drobi-

žem je razpolagal razdeljevalec deputata, ki nikoli ni polagal računa, kam daje zgoraj navedeni premog. Deputatni premog lahko obvarujemo večjega deleža drobnega premoga le na ta način, da vestno čistimo konuse bunkerjev.

Konuse bunkerjev bi morali obložiti z gumo ter vestno in natančno izdajati oziroma nakladati premog v kamione. Ob enem apeliram na vse zaposlene, da naj deputatni premog dvignejo v spomladanskih in poletnih mesecih ter s tem dajo možnost tistim, ki nimajo doma zadostnih skladiščnih prostorov in morajo premog večkrat dvigniti v manjših količinah (1 oz. 2 vozička naenkrat), da dobijo deputat v zimskih mesecih.

Upam, da sem s tem člankom vsaj bežno seznanil koristnike deputatnega premoga o vplivih, ki ustvarjajo drobiž in o težavah s katerimi se srečujemo pri delitvi deputatnega premoga.

Slavko Kondič

So „MENZE“ res krive za neopravičene izostanke z dela

Pravica dela z družbenimi sredstvi, ki jo pridobi vsak delavec v združenem delu, je podlaga za uresničevanje njegovih pravic, ki lahko izvirajo le ob izpolnjevanju njegovih obveznosti in ob primerni stopnji odgovornosti. Menim, da je s tem dano dovolj poudarka enemu

in drugemu, tako obveznostim kot odgovornostim, kajti vedeti je treba, da vse pravice izhajajo iz smotrnega koriščenja sredstev za delo, in šele iz stopnje izkoriščenosti teh sredstev je moč določati obseg pravic. Nekateri pa si to predstavljajo povsem drugače. Neopravičena

odsotnost z dela hromi ustvarjalne pobude delovnih ljudi, proizvodnjo, ter zmanjšuje materialno in moralno rast posameznikov in končno tudi družbe.

Neopravičeni izostanki z dela so od leta 1975 v neprestanem porastu.

NEOPRAVIČENI IZOSTANKI Z DELA 1975 — okt. 1978

1975			1976			1977			1978 — X.		
Stat. izost.	Dejan. izost.	Reklam. izost.	Stat. izost.	Dejan. izost.	Reklam. izost.	Stat. izost.	Dejan. izost.	Reklam. izost.	Stat. izost.	Dejan. izost.	Reklam. izost.
122	163	—	108	141	—	140	74	66	204	117	87
117	86	31	88	52	36	250	138	112	320	196	124
154	82	72	206	58	148	270	186	84	384	234	150
224	118	106	159	113	36	264	136	128	382	206	176
163	178	—	182	84	98	303	186	117	407	258	149
157	112	45	245	94	151	351	227	124	467	315	152
206	117	89	275	167	108	350	229	121	429	235	194
204	168	36	243	168	75	408	205	203	459	272	187
248	153	115	362	183	179	359	227	132	458	272	186
266	118	148	294	276	18	364	266	98	551	378	173
224	183	41	209	224	—	359	243	116			
208	177	31	247	117	130	487	270	217			

Kaj nam povedo številke v posameznem letu?

Prva kolona v vsakem navedenem letu (navpično) je kot vidite, najbolj zaskrbljujoča, ker so to tiste številke, ki še najbolj realno pokažejo obseg nediscipline zaposlenih, neglede na to, da se te številke že v drugi koloni občutno zmanjšujejo.

Druga kolona prikazuje dejansko izvršene neopravičene izostanke. To so vsi tisti, ki za svoje ravnanje niso našli ustreznega opravičila.

Tretja kolona pa nam prikazuje vse tiste neopravičene izostanke, ki so jih na podlagi reklamacij spremenili v opravičene izostanke, ki se normalno pokrivajo z bolniškim staležem, »suhim« dopustom, rednim letnim dopustom, izrednim plačanim dopustom ali s »šihtom na dolg«, s pripombo, da je bila reklamacija opravljena po izostanku in ne pred njim.

Kaj je to neopravičeni izostanek z dela?

Neopravičeni izostanek z dela je, ko delavec izostane od dela takrat, ko bi moral delati, a se že iz neznanih vzrokov na delo ni javil in takega izostanka niti ni skušal opravičevati, ker za to ni imel utemeljenega vzroka in se je že vnaprej sprijaznil s takozvanim »plavim«, ali pa je kot vzrok navedel takšno opravičilo, ki ga ni bilo mogoče sprejeti. Neopravičeni izostanek z dela je torej, tako lahko rečemo, **svojevrstno od družbenih hotenj odmaknjeno vedenje**. Iz zasledovanja gibanja neopravičeno izostalih v zadnjih petnajstih letih lahko trdim, da ima ta pojav svoje korenine predvsem v alkoholiziranosti nekaterih ljudi, kar jih onesposablja za delo in le v neznatnem delu pride v poštev še pomanjkanje delovnih navad. Samo ti dve razlagi sta mogoči in samo ti dve tudi navzoči pri vsaki obdelavi neopravičenega izostajanja z dela, pa naj gre za obdelavo socialne službe ali pa di-

sciplinske komisije. Vprašati se je potemtakem treba, kaj zavira nekatere delavce v združenem delu, pa tudi drugje, da pogosto ravnajo drugače kot urejeni delavci in se tako zavestno, ali pa tudi podzavestno odmikajo od družbenih hotenj in ciljev.

Ne bi rad govoril o ALKOHOLIZMU, svojevrstnemu družbenemu ponašanju, boleznim odvisnosti pogojene s socialnim propadanjem alkoholika, kajti brž ko človek začne govoriti o tem, nehote prizadene vsakogar, tako tistega, ki je že od te bolezni zasvojen, in tudi že prizadet tako na socialnem kot na zdravstvenem področju, kot tudi tistega, ki sicer pije, a ima do alkohola povsem sprejemljiv odnos, ker ga konzumira s stališča zdravja v sprejemljivih količinah, v svo-

jem okolju in na delu pa se normalno obnaša. Vendar, če bo govora o neopravičenem izostajanju od dela, ni moč iti mimo tega, saj je kot na dlani, to se bo jasno videlo v poznejših izvajanjih, da je ALKOHOLIZEM največji krivec, oziroma povzročitelj neopravičene odsotnosti z dela.

V nadaljnjem izvajanju bo moč tudi spoznati, da je bilo vprašanje ali »SO MENZE RES KRIVE ZA NEOPRAVIČENE IZOSTANKE Z DELA«, nepravilno zastavljeno, ugotoviti pa bo tudi moč »DA SO MENZE ŠE NAJMANJ KRIVE ZA NEOPRAVIČENE IZOSTANKE Z DELA«.

V prihodnji številki pa bomo spregovorili nekaj besed o tem, kaj je to ALKOHOLIZEM.

Martin Kralj

Dejali so...

JOSIP BROZ TITO, predsednik SFRJ in ZKJ

V veliki meri gre za neizpolnjevanje tega, kar določimo s samoupravnimi sporazumi in dogovori. Dokaj uspešno izgrajujemo sistem, sprejemamo zakone in plane, dosežemo dogovore in sporazume. Ne gre torej za slabosti sistema, čeprav so njegove zboljšave vedno možne in potrebne, marveč za delovanje mimo sistema, za to, da se ne držimo sistemskih rešitev in dogovorjenih stališč, za neodgovornost na raznih ravneh, tu in tam pa tudi za zavestno spodkopavanje tega, kar smo sprejeli. Pogostokrat niti ne čakajo, da bi kakšna rešitev pokazala svoje odlike v praksi, marveč jo kar obidejo in zavlačujejo njeno uresničitev, ali pa jo formalno sprejmejo, delajo pa po starem. Tako se vpijajo elementi stihijnosti in nestabilnosti v najbolj kočljivo področje — funkcioniranje sistema. Odmikanje od tega, kar je bilo dogovorjeno, gre na roke liberalističnim in birokratskim tendencam, te pa, ene kot druge, onemogočajo uresničevanje planskih nalog.

Kaj nas v sedanjih okoliščinah čaka kot neposredna in dolgoročna naloga? Naša temeljna usmeritev mora biti politika stabilizacije. Bojevati se moramo za bolj stabilna gibanja, četudi za to ceno, da bo gospodarska rast začasno nekoliko počasnejša. Ni nujno, da vse naredimo mi. Prišle bodo nove generacije — naj tudi te kaj naredijo. Mi smo doslej naredili veliko. Dajmo, olaj-

šajmo malo položaj naših delovnih ljudi, naših proizvajalcev. V naših delovnih kolektivih so velike rezerve in možnosti za bolj produktivno, bolj ekonomično in učinkovitejše delo, toda s pogojem, da bolj varčujemo, še bolje delamo in smotrneje ravnamo v vsej družbi. Predvsem je nujno investicijsko, splošno, skupno pa tudi osebno porabo speljati v okviru naših možnosti, se pravi realnega dohodka. Investicije brez kritja moramo onemogočiti. Zdaj je na primer v gradnji skoraj 29.000 objektov. Kaj to pomeni? To pomeni veliko nevarnost inflacije. Morali se bomo resneje lotiti stvari — kaj omejiti, kaj pustiti za kasneje. Iti moramo postopoma, se pravi, ne tako hitro kot doslej. Kajti sicer bi lahko zabredli v težave. Opozarjam vas, da položaj ne bo dober, če bomo ostali pri tem, kar delamo in kakor delamo danes. Doklej naprimer bomo jemali sredstva od delovnih kolektivov tudi za tisto, kar v sedANJI fazi ni prednostno in kar lahko počaka — največkrat brez posvetovanja ali samo ob formalnem soglasju tistih, ki ta sredstva ustvarjajo?

SERGEJ KRAIGHER — predsednik predsedstva SRS

Vsak mora pri ocenjevanju družbenih dogajanj, pa tudi sicer, v sebi razčiščevati, to pa bo stalna človekova dilema, kaj je staro in kaj je novo. In čimbolj se bodo uveljavile organizirane zavestne socialistične družbene sile — pod njimi razumemo zlasti strokovnost, znanost, kulturo in politične organizacije — tem lažje si bomo o tem prišli na jasno. Tudi kultura in znanost se uveljavljata kot element, ki je vse bolj prisoten povsod v družbi. Zastavlja se vprašanje ustvarjalne sposobnosti, kako najti tudi v političnih vprašanjih v določenem trenutku najboljšo odločitev, ki bo dala ustrezen rezultat. V tem pogledu dobiva tudi politika na svojem področju dela vlogo, ki jo imata sicer v življenju in delu kultura in znanost, o čemer govori tovariš Kardelj v svoji znani knjigi »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja«. Vsi se moramo ob tem tudi v sebi boriti s starimi gledanji. Saj vemo, da nihče ne more skočiti iz svoje kože, pa tudi če se samo preleviš, ni dovolj. Če pa smo marksisti, pa vsaj v družbenem pogledu lahko vidimo način kako lahko — če že ne moreš skočiti iz kože — vsaj spremljamo in delovno sodelujemo pri podpiranju in rasti novega v starem, v nastajanju in uveljavljanju nove stvarnosti.

pokrivanje nekaterih obveznosti po samoupravnih sporazumih pa gre za negativno razliko, ki presega 32 milijonov dinarjev.

O tej problematiki je podrobneje razpravljal 20. novembra t.l. zbor združenega dela skupščine občine Zagorje ob Savi. Ugotovil je, da je osnovni motiv, ki je pripeljal delavce rudnika v Zagorju v izredno težko situacijo, zavoljo nepravočasnega pričetka investicijskih odpiralnih del in s tem nezadostne zmogljivosti na eni strani, oziroma iskanja finančnih virov za izvedbo investicijskih vzdrževalnih del. Zbor združenega dela je smatral, da je to eden glavnih povzročiteljev izgube. Nadalje je smatral, da so bili delavci TOZD o vzrokih izgub premalo in nedosledno informirani. Nadalje je razpravljal tudi o programih ukrepov za normalizacijo stanja, o nujnosti družbenopolitične in materialne podpore za normalizacijo stanja, podprl pa je tudi zahtevek REK Zasavje, DO ZPT, ki je zaprosil sklad skupnih rezerv SRS za dodelitev sanacijskega kredita v zaproseni višini, ker je ugotovil, da je to edina možnost za pokritje 9-mesečne izgube. Sprejel pa je tudi sklep, da je treba naslednja leta v REKZ in SOZD EGS pristopiti k skrbnejšemu planiranju poslovnih stroškov, ter da je treba čimpreje poskrbeti za registracijo nove organizacije TOZD in delovnih skupnosti na področju Zagorja.

Naj navedemo, da je sklad skupnih rezerv SR Slovenije odobril na svoji seji dne 8. 12. 1978 REK Zasavje — DO ZPT premostitveni kredit v višini 12.282.300,00 din namensko za pokritje izgube rudnika Zagorje v letu 1978. Kredit bo možno črpati po posameznih tranšah od decembra do februarja 1979.

Zbor združenega dela zagorske občine o izgubi

S periodičnem obračunom za 9-mesečno obdobje leta 1978, je bila v DO ZPT, TOZD Rudnik premoga Zagorje (po prejš-

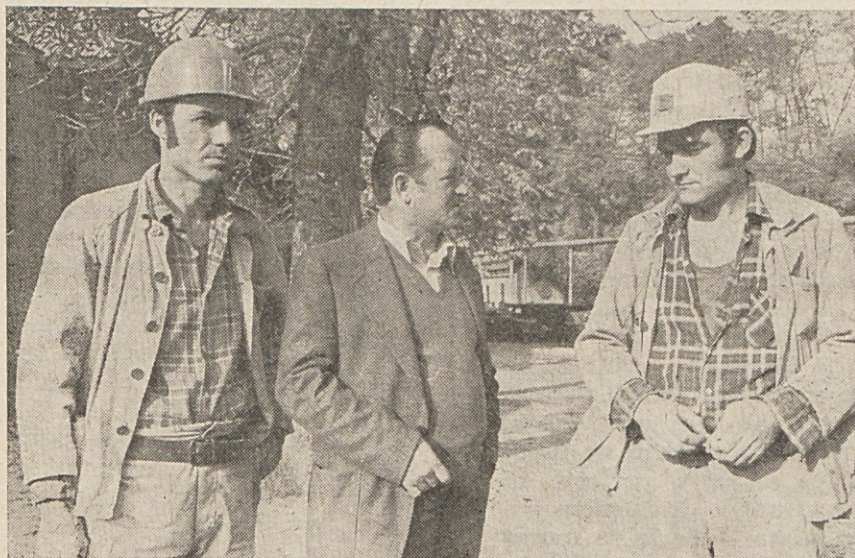
nji organizaciji), ugotovljena izguba preko 12 milijonov din. Če pa se upošteva še planirana akumulacija, ki vključuje tudi

Solidarnost za Velenje

V soboto, dne 9. decembra je celotni kolektiv REK Zasavje, v vseh DO, TOZD in delovnih skupnostih normalno obratoval na vseh izmenah in pri izvajanju vseh del in nalog. 100% zaslužek tega dne je namreč šel v korist solidarnostnega sklada za pomoč velenjskim rudarjem, ki so bili zaradi požara 26. julija t.l. v jami, izredno prizade ti. Povzročena pa je bila škoda v vrednosti preko 180 milijonov din. Od te škode je zavarovalnica poravnala le del odškodnine. V ta sklad pa so prispevali vrednost enega delavnika tudi vsi tisti člani kolektiva REKZ, ki so bili ta dan na let-

nem dopustu, ne pa tudi tisti, so bili v bolniškem stanju, kar je razveseljivo. Udeležba na delu v soboto, 9. decembra je bila izredno, velika kakor tudi proizvodnja premoga, ki je bila dosežena v višini 5.900 ton, kar je doslej najvišja dnevna proizvodnja v letošnjem letu. Kolikšen je bil prispevek posameznih TOZD in delovnih skupnosti v omenjeni sklad, bomo poročali v naslednji številki našega glasila.

Solidarnost rudarjev in drugih delavcev kombinata tudi tokrat ni odpovedala.

Nadzornik Lado Kranjc v razgovoru s svojima sodelavcema Adolfom Juvanom in Sarihom Rama. (Foto A. Bregant)

Posvetovanje o vdorih blata in vode v zasavskih premogovnikih

Ugodni delovni pogoji, ki so nastali z uvedbo sodobnih metod pridobivanja premoga v Zasavju, niso omogočili le racionalno uporabo moderne mehanizacije in s tem dvig storilnosti. Sporedno z ugodnimi spremembami se je kot negativen pojav na odkopu vse bolj izra-

žal vpliv vode in njenih posledic na prisotnost gline v starih delih, kar je povzročalo pri pridobivanju premoga česte izgube in materialno škodo ter končno v letu 1971 pravo katastrofo.

V tem letu so se pričele tudi intenzivne raziskave vzrokov

teh vdorov blata in vode, vendar do leta 1974 ni uspelo obrazložiti nastanka teh nevarnih akumulacij. Vsa ukrepanja so bila zato usmerjena le v preprečevanje proženja akumulirane blata in zato ti ukrepi v pogledu varnosti zaposlenih tudi niso bili popolni.

Po letu 1974 smo pa uspeli na podlagi številnih poizkusov v laboratoriju ZPT, podati precej verjetno hipotezo o nastajanju nevarnih tekočih mas v starem delu in tako tudi odrediti vrsto ukrepov, ki naj čim bolj zaščitijo zaposlene.

O tem je »Srečno« objavil že več člankov in so naši rudarji s tem že seznanjeni.

Zaradi pomembnosti teh nevarnih pojavov smo v raziskave vključili skoraj vse domače strokovno tehnično osebje in tudi širši krog jugoslovanskih strokovnjakov, ki je na dveh posvetovanjih določil smernice za raziskave in potrdil osnovne varnostne ukrepe.

Po letu 1975 se nam pa na podlagi nadaljnjih poizkusov in praktičnih opazovanj v jamah, hipoteza o nastanku akumulacij tekočih mas vse bolj potrjuje in uspešnost varnostnih ukrepov dobiva realno vrednost v mejah njihovih izvajanj.

Tako je preteklo obdobje zadnjih štirih let, ko smo predvsem v jami Hrastnik, koristno uporabili rezultate dosedaj opravljenih študij in uspeli varno z minimalnimi odkopnimi izgubami odkopati predele jame, ki so bili uvrščeni kot nevarni za akumulacijo tekočega blata.

Ker pa se v naših jamah pojavljajo v vse večji meri tudi težave s prisotnostjo talnih aligocenskih glin v starem delu, ki sporadično s pronicajočo vodo že tudi polagoma prehajajo v suspenzacijo in tako vodijo do nevarnih tekočih mas, je bila s tem podana potreba, da se problem obravnava ponovno na posvetovanju. Hkrati smo bili pa dolžni obravnavati vse dosedanje rezultate raziskav in ukrepanj v zvezi z vdori blata in vode na širšem strokovnem

posvetu tudi na zahtevo republiškega rudarskega inšpektorata. Simpozij naj bi dal oceno vseh dosedanjih raziskav, potrdil pravilnost odrejenih in izvajanih varnostno-tehničnih ukrepov ter nakazal smernice za nadaljna raziskovanja.

Vabilu so se odzvali vsi predstavniki slovenskih premogovnikov, premogovnika Raša in rudnika kaolina Črna, prav tako pa tudi FNT — montanisti-

ka, rudarskega inštituta Beograd in Geološkega zavoda iz Ljubljane.

Skupaj s tehničnim osebjem Zasavskih premogovnikov je dne 15. decembra letos prisostvovalo posvetovanju 75 udeležencev, ki so po štiriurni obravnavi in razpravi po referatih sklenili:

— da se mora današnja ukrepanja v cilju preprečevanja vdorov kot tudi samega nast-

janja nevarnih akumulacij smatrati v bistvu kot pravilna;

— da se naj kot bodoče ukrepe uvede ustrezno zmanjšanje višine nadkopnega dela odkopov in

— da naj se v bodoče s talnim načinom reševanja rešujejo tudi ostali problemi v rudarstvu.

Vsem udeležencem se za strokovno pomoč iskreno zahvaljujemo!

E. K.

Skupščina splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije

Dne 15. decembra t.l. je v prostorih Gospodarske zbornice Jugoslavije, potekala II. redna skupščina splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije. Z naše strani sta se skupščine udeležila dva delegata.

Na skupščini so obravnavali informacijo o izpolnjevanju družbenega načrta v proizvodnji premoga v letošnjem letu in predvidevanja za leto 1979. Podrobneje so govorili o analizi ekonomskih pokazalcev o poslovanju premogovnikov v I. polletju t.l. nadalje o izpolnjevanju proizvodnega načrta proizvodnje premoga za 11 mesecev t.l. govora je bilo tudi o osnutku energetske bilance SFRJ za prihodnje leto in predvidenem načrtu proizvodnje premoga za naslednje leto. Obravnavali so tudi osnutek resolucije o politiki izpolnjevanja družbenega načrta za to srednjeročno obdobje v letu 1979. Posebna točka dnevnega reda je bila namenjena pregledu aktivnosti združenja pri reševanju problematike cen premoga. Precej so se ustavljali tudi pri programu dela splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije za naslednje leto, dejavnosti Gospodarske zbornice Jugoslavije in splošnega združenja glede na substitucijo

uvoza reprodukcijskega materiala in opreme in reševanju substitucije uvožene energije z domačim premogom. Delegati so razpravljali nadalje še o podvzemanju ukrepov v zvezi z napredovanjem proizvodnje, porabe in produktivnosti dela v premogovnikih, finančnem načrtu splošnega združenja, obravnavanju zahtev OZD in drugih organizacij za sprejem v splošno združenje in o predlogu odloka o vključevanju premogovnikov Jugoslavije s stalno komisijo SEV za premog ter o prekategorizaciji rudarsko gradbenih dejavnosti v osnovno rudarsko dejavnost.

Iz analize poslovanja premogovnikov v I. polletju t.l. lahko povzamemo, da je proizvodnja premoga edina panoga industrije in rudarstva, ki je v letu 1977 napram letu poprej ustvarila manjši skupni prihodek za 8%. Hkrati pa je bil skupni prihodek v industriji kot celoti povečan za 28%, v elektrogospodarstvu za 29% in v proizvodnji nafte in plina za 58%. Temu ustrezno je bil ustvarjen tudi dohodek v preteklem letu. V primerjavi z drugimi panogami energetike so premogovniki pri ustvarjanju čistega dohodka na delavca precej zadaj. Večina premogovnikov z jam-

ske eksploatacijo že nekaj let nima sredstev skupne porabe namenjenih za topli obrok, niti regresa za letni odmor, za odpravnino rudarjev ob odhodu v pokoj in drugo. Sredstva za skupno porabo na delavca so pri premogovnikih v celoti manjša za 30 indeksnih točk oziroma odstotkov, napram izločanju v elektrogospodarstvu, proizvodnji nafte in plina pa petkrat toliko. Tehnična opremljenost premogovnikov napram drugim panogam industrije oz. gospodarstva pa še vedno znatno zaostaja. Tehnična opremljenost dela v industriji je namreč za 2,14-krat, v proizvodnji naftnih derivatov za 5,74, v proizvodnji nafte za 7,76-krat in v elektrogospodarstvu celo za 21-krat več napram tehnični opremljenosti dela v premogovnikih z jamsko eksploatacijo.

V šestih mesecih t.l. je industrija zabeležila porast skupnega dohodka za 22% v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. Pri proizvodnji premoga pa je porast skupnega prihodka znašal le 13%. Izgube so znašale v I. polletju t.l. v jugoslovanskih premogovnikih 183.368.000 din. Večina teh je nastala v premogovnikih rjavega premoga. Če primerja-

mo rezultate proizvodnje premogovnikov v I. polletju t.l. v primerjavi z ostalimi energetskimi panogami, bi ugotovili, da premogovniki zaostajajo za elektrogospodarstvom in nafto po vseh elementih poslovanja.

V obdobju januar—oktober t.l. so jugoslovanski premogovniki proizvedli skupno 32.446.232 ton premoga vseh vrst, kar je vsega skupaj 165.000 ton več kot dosežena proizvodnja v enakem obdobju lanskega leta. V desetih mesecih t.l. je bila dosežena proizvodnja praktično v enaki količini kot preteklo leto v sedmih mesecih, to je 100,5. Če pa izvzamemo za osnovo kalorično vrednost proizvedenega premoga pa znaša indeks le 100,1. Premogovniki večinoma svojih operativnih načrtov ne dosega, tako da načrta niso dosegli pri nobeni vrsti premoga. Vendar pa se je situacija v oktobru precej izboljšala v primerjavi s preteklimi meseci. Za nedoseganje načrta proizvodnje premoga so številni

vzroki. Poleg znanih težav okoli zagotovitev sredstev za izgradnjo in modernizacijo premogovnikov, posebno tistih z jamsko eksploatacijo, je bilo v letošnjem letu več jamskih požarov (Aleksinac, Velenje, Kakanj, Djurdjevik, Zenica, Kamengrad), kar je povzročilo bistveno zmanjšanje proizvodnje pa tudi težave so se izredno povečale. V zadnjih petih letih namreč ni bilo toliko jamskih težav, kot letos. Na višino proizvodnje premoga pa je zelo vplivala prodaja le-tega v II. in III. trimesečju. Termoelektrarne so obratovale precej manj zaradi ugodnega hidrološkega leta. Po družbenem načrtu za to srednjeročno obdobje naj bi znašala letošnja proizvodnja premoga 41 milijonov ton, operativni načrti premogovnikov so predvidevali proizvodnjo v višini 42 milijonov 123.000 ton, ocenjujejo pa, da bo v najboljšem primeru dosežena proizvodnja v višini 40 milijonov ton, kar pomeni le okrog 93 % od načrta predvi-

denega po srednjeročnem planu 1976 do 1980. S tem, ko ostaja proizvodnja premoga, pa se povečuje poraba nafte in to za okoli 1,5 milijonov ton. Smo tako med redkimi državami, ki niso dosti storile za zaustavitev trenda rasti porabe nafte, kar naj bi zamenjal premog. Še naprej moramo vztrajati na tem, da bi namesto drage uvožene energije uporabljali domače vire, med katerimi je najpomembnejši premog, ki ga imamo v naši državi dovolj.

Proizvodnja premoga naj bi znašala v letu 1979 v vsej Jugoslaviji 47 milijonov ton. Poleg tega naj bi manjše količine premoga tudi uvozili, tako da bi skupna poraba znašala v prihodnjem letu 50.070.000 ton. Nadalje je po ocenah predvideno, da bi proizvedli 4.400.000 ton nafte, uvozili pa naj bi jo 12 milijonov. Nadalje naj bi znašala proizvodnja zemeljskega plina 2.420 milijonov Nm³, uvozili naj bi jo 3 milijarde Nm³.

Aktivnost samoupravnih organov

Delavski svet DO Industrijsko montažne delavnice

10. seja delavskega sveta DO IMD je bila 16. novembra t.l.; na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— imenoval je člane inventurnih komisij in komisij za popis osnovnih sredstev;

— sklenil je, da je treba vse delavce, ki so zaposleni na terenu pri izvajanju naročenih del in nalog redneje in boljše obveščati. Ti delavci pa so prav tako dolžni se udeleževati zborov delavcev, kakor vsi ostali;

— sklenil je, da je treba zapisnike sej samoupravnih organov redno izobeščati v razglasni omarici;

— na znanje je sprejel informacijo o poteku proizvod-

nje, pa tudi o pripravah na investicije v DO IMD.

Izvršilni odbor DO Zasavski premogovniki

8. seja IO DO Zasavski premogovniki je bila 28. novembra t.l. Na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— na znanje je sprejel informacijo o imenovanju strokovne komisije, ki je izdelala program ukrepov tako s tehnične, kakor tudi ekonomske smeri, ki naj zagotovi izvedbo programa oziroma ukrepov za izboljševanje stanja v TOZD v Zagorju. Ukrepi so bili posredovani vsem delavcem TOZD premogovniki, zboru združene ga dela Zagorje in SDK po-

družnica Trbovlje. Glavna ugotovitev je bila, da je vzrok za težko situacijo, ki je nastala v devetmesečnem periodičnem obračunu, zavoljo neizpolnjevanja proizvodnega načrta, po drugi strani pa zaradi preseganja proizvodnih stroškov. Poslovanje je pregledala tudi SDK in dala svoje pripombe. Na temelju elaborata je bil zaprošen sklad skupnih rezerv SRS za odobritev sanacijskega kredita v višini 12.081.549,00 dinarjev; s tem kreditom bi pokrili devetmesečno izgubo, premostili bi tudi težko situacijo, ki bo trajala verjetno vse do aktiviranja šele pričete investicije v TOZD Premogovnik Kotredež;

— delegati so sprejeli na znanje informacijo, da je v pri-

pravi študija o odkopavanju premoga do leta 2000;

— odbor je bil seznanjen s potekom proizvodnje premoga v novembru. Načrt proizvodnje tudi v tem mesecu ni bil dosežen;

— sklenil je ugotoviti, zakaj so bila kršena dogovorjena stališča v zvezi z razporeditvijo delavcev iz TOZD Premogovnik Trbovlje in TOZD Premogovnik Ojstro;

— strinjal se je s predlogom proizvodnega načrta za december, s tem da bi znašala povprečna proizvodnja na dan 5.500 ton;

— oporekal je odločitvi samoupravnih organov TOZD Premogovnik Ojstro v zvezi s spremembo proizvodnega načrta za december;

— sklenil je predlagati, da se izračun osebnih dohodkov poenoti glede na dosežene rezultate v DO Zasavski premogovniki Trbovlje za november;

— seznanjen je bil z analizo nadurnega dela za razdobje januar—september 1978 s primerjavo podatkov za enako obdobje leta 1977. Pri nekaterih TOZD so nadurno delo prekoračili. Največji porast je pri TOZD RESD na vseh treh področjih;

— sklenil je predlagati samoupravnih organom TOZD in delovnih skupnosti, da temeljito raziščejo opravljeno nadurno delo in odrede, da je število nadur lahko le do 5% v primerjavi z normalnimi delavniki;

— pri izdelavi načrta delavnikov za leto 1979 je treba upoštevati iskustveni procent opravljenega nadurnega dela iz preteklih let, medtem ko je treba normalne obratovalne sote za TOZD RESD na vseh področjih prilagoditi pogojem dela in tako poenotiti ta načela za celotno DO ZPT;

— odbor je bil seznanjen s tem, da bo DO ZPT 15. decembra organiziral v Delavskem domu posvetovanje o odkopavanju premoga v mokrih jamah oziroma o vdoru vode na odkopu delovišča. Na po-

svetovanje so bili povabljeni poleg domačih strokovnjakov tudi profesorji fakultet, rudarskih inštitutov, kombinata Kolubara in beograjske univerze; z nameravano organizacijo se strinja in je odobril potrebna sredstva;

— precej razprave je bilo na seji zaradi dobav deputatnega premoga. Pri dobavah je namreč postal določen nered. V tem pogledu je bilo že izdano ustrezno navodilo;

— glede sprejemanja predloga samoupravnih aktov, ki so bili že dalje časa v razpravi, je sklenil, da naj bodo zbori delavcev 8. 12. v vseh TOZD in delovnih skupnostih;

— sprejel je ustrezno stališče do letoletnega izplačila članom kolektiva;

— sprejel je poziv, da naj poslovodni organi, kakor tudi družbenopolitične organizacije zagotove v soboto, 9. decembra popolno udeležbo vseh delavcev na delu, ker gre za solidarnostni delavnik za velenjske rudarje, ki so bili prizadeti po julijskem požaru v jami;

— pooblastil je direktorja DO ZPT, da podpiše samoupravni sporazum o strokovni praksi študentov iz tujine v letu 1979.

Delavski svet SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije

5. izredna seja delavskega sveta SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije (združenih elektrogospodarskih podjetij Slovenije), je bila 5. decembra t.l. v Mariboru. Seje so se udeležili tudi delegati ter dva delegata zbora proizvajalcev iz REKZ ter nekateri drugi sodelavci.

Na tej seji je DS obravnaval in sprejemal naslednje:

— sprejel je informacijo o devetmesečnem poslovanju v elektrogospodarstvu Slovenije za leto 1978;

— ugotovil je, da je potrebno takoj opozoriti SIS oziroma ISE, na izvršitev sklepov skupščine ISE, s katerimi je bilo zagotovljeno popolno krit-

je ovrednotene elektroenergetske bilance za leto 1978, v znesku 5.889.242.000,00 din. Na tej osnovi je dolžna ISE še pred koncem leta nakazati v dobro skupnega prihodka elektrogospodarstva Slovenije določena sredstva;

— istočasno je opozoriti ISE, da je po sklepu skupščine ISE, z dne 27. 6. 1978 leta dolžna takoj vrniti elektrogospodarstvu združeno amortizacijo za kritje poslovanja prvega polletja 1978, v znesku 192.075.000,00 din. Le na ta način bo dana možnost elektrogospodarstvu, da bo lahko poravnal svoje zapadle kreditne obveznosti za leto 1978;

— sprejel je opozorilo za ISE, da višji dejanski stroški v premogovnikih za leto 1978 zahtevajo za sanacijo stanja dodatno kritje v skupnem prihodu za leto 1978;

— strinjal se je s predlaganimi spremembami samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976 do 1980 ter jih je sklenil predlagati skupščini ISE v sprejetje s sprejetimi spremembami in dopolnitvami;

— sprejel je predlog financiranja objektov kontinuitete s tem, da se vnesejo popravki in to za REK Velenje, nadomestni objekti Preloge;

— sprejel je predlog sprememb dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije s popravki, ki se nanašajo na količine premoga proizvedenega v Sloveniji, in sicer:

lignit (REK Velenje, v 000 tonah) 22.351 v razdobju 1976 do 1980, od tega 19.290 za potrebe EGS,

rjavi premog (REK Zasavje, Kanižarica, Senovo, Laško) 8.658 od tega 5.529 za potrebe EGS;

— sprejel je predlog elektroenergetske bilance za leto 1979 v predloženem besedilu;

— pozval je vse rudnike, da vložijo maksimalne napore za izkoriščanje vseh rudniških

zmogljivosti ob upoštevanju 42-urnega delovnega tedna, da bi se izognili na ta način intervensijskemu uvozu električne energije. Z zadostnimi količinami premoga je treba namreč zagotoviti redno obratovanje vseh termoelektrarn;

— pri ovrednotenju elektroenergetske bilance za leto 1979 je sklenil ponovno proučiti področje energetskega goriva, predvsem zaradi zvišanja cen tekočemu gorivu in dejanskih stroškov v poslovanju premo-govnikov v letu 1978 in na tej osnovi planira, za leto 1979 (izguba v devetmesečnem poslovanju leta 1978 v rudniku lignita Velenje in Zasavskih premogovnikih);

— sklenil je ponovno proučiti predvidene stroške amortizacije;

— ovrednotena elektroenergetska bilanca za leto 1979 se poveča za 110 milijonov din, predvidenega plačila posojila gospodarsko nezadostno razvitim republikam in pokrajinam. Predloženo ovrednotenje elektroenergetske bilance za leto 1979 se spremeni in dopolni ter nato pošlje do določenega roka delegatom skupščine ISE;

— sprejel je spremembe in dopolnitve rebalansa plana graditve elektroenergetskih objektov za leto 1978 v predloženi obliki;

— sprejel je plan graditve elektroenergetskih objektov za leto 1979, po predlagani varianti I. s tem, da se v drugem četrtletju izdelajo spremembe in dopolnitve tega plana na temelju posameznih vrednosti elementov, ki so v sedanjem planu še predpostavke;

— plan je treba dopolniti s pregledom objektov prenosa, primarne energije in distribucijskih 110-kV objektov, katerih začetek izgradnje je nujen v letu 1979;

— podprl je prošnjo SOZD REK Velenje za SIS elektrogospodarstvo Slovenije, za odobritev sredstev v znesku 76 milijonov din za pokritje izpada dohodka in s tem likvidnih sredstev, kot posledice požara.

Sredstva se zaprosijo v obliki kredita z rokom vračila do 31. 3. 1979, ko bo končan sanacijski postopek;

— na znanje je sprejel predloženi program aktivnosti v pogledu izvajanja zakona o združenem delu (dogovor in usmeritev) iz sestanka predstavnikov DPO, IS, GZ, ISE, EGS in družbenega pravobranilca samoupravljanja, ki je bil 2. 12. 1978 v Ljubljani; izdelane programe predložene OZD do 15. decembra 1978 na EGS zaradi nadaljnjega sprejemanja;

— imenoval je namestnika člana elektrogospodarstva v poslovnem odboru ISE, Franca Potočnika, dipl. inž. iz TEŠ;

— razpisal je volitve v delavski svet SOZD EGS in v odbor samoupravne delavske kontrole SOZD EGS. Volitve se opravijo v času od 5. decembra 1978 do 10. januarja 1979 (REK Zasavje izvoli osem delegatov);

— hkrati z izvolitvijo novih delegatov je treba predlagati tudi kandidate za pet odborov delavskega sveta;

— dal je soglasje k pripojitvi zavoda za elektrifikacijo podeželja Videm ob Ščavnici

Elektrogospodarskemu šolskemu centru Maribor;

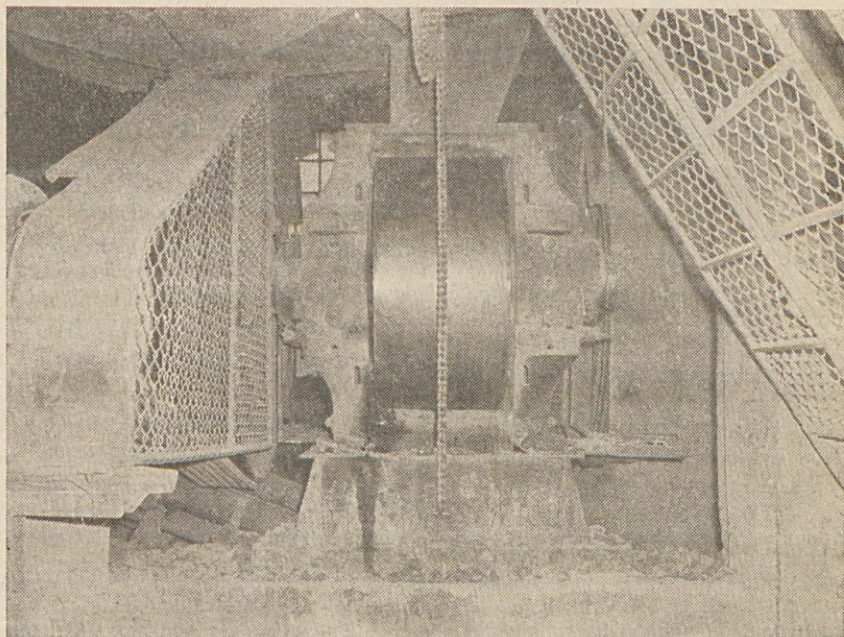
— na znanje je sprejel informacijo o trenutni energetski situaciji v Sloveniji in Jugoslaviji. Hkrati je dal vse priznanje delavcem elektrogospodarstva, predvsem v rudarstvu in termoelektrarnah ter prenosu, ki nosijo glavno težo pokrivanja potreb po električni energiji v Sloveniji in izven nje ter jih poziva, da še naprej storijo vse za proizvodnjo maksimalne možne količine premoga ter za vzdrževanje elektroenergetskih naprav v najboljšem možnem obratovalnem stanju.

Izvršilni odbor ISE — interesne skupnosti elektrogospodarstva

3. seja izvršilnega odbora ISE je bila 24. 11. 1978 v Ljubljani. Nadaljevala pa se je 27. 11. Obravnaval in sklepal je o naslednjih zadevah:

— sklenil je predložiti predlog elektroenergetske bilance za leto 1979 v obravnavo in sprejemanje skupščini ISE, dne 7. 12. 1978;

— sklenil je predlagati skupščini ISE, da odloži sklepanje o ovrednotenju elektroenergetske bilance za leto 1979. Do 7.

V TOZD GRAMAT so na Opekarni v okviru rekonstrukcije postavili tudi mlin za fino mletje glin. (Foto A. Bregant)

12. t.l. je bil EGS dolžan predložiti v obravnavo organom ISE nov predlog ovrednotenja elektroenergetske bilance v katerem naj bo skupaj in po delovnih organizacijah prikazan variantni izračun amortizacije. Predlogu je treba priložiti razne variantne izračune in podatke o devetmesečnem poslovnem rezultatu EGS v letu 1978. ISE je bila zadolžena, da hkrati organizira posvet s pristojnimi republiškimi organi glede družbeno sprejemljivega dviga cene električne energije;

— sklenil je predlagati skupščini ISE, da podpre osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 v letu 1979;

— sprejel je vrsto sklepov, ki se nanašajo na sprejetje samoupravnih sporazumov z nuklearno elektrarno Krško;

— iz dosedanjih razprav izhaja, da gre pri elektrogospodarstvu SR Hrvatske in SR Slovenije za različna stališča glede reševanja nekaterih

ključnih vprašanj. Če ne bo doseženo soglasje pri rešitvah, ki zadevajo sistem, bo ISE zaprosila za pomoč pristojne republiške organe;

— sklenil je predlagati skupščini ISE, da sprejme pooblastilo za delo poslovnega odbora ISE za investicije v elektrogospodarstvu in pravilnik o postopku za izvajanje investicijskih programov, zagotavljanje sredstev za graditev energetskih objektov in sprejemanje letnih planov financiranja graditve, vključno s predloženimi spremembami, ki jih je predlagal poslovni odbor ISE;

— podpira sklep poslovnega odbora po katerem naj bi bile organizacije združenega dela v Idriji, ki bodo zaposlile najmanj 20 rudarjev, oproščene sredstev od investicijskih vlaganj do izteka veljavnosti samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov o samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—1980 in predlaga skupščini ISE, da ta sklep sprejme;

— sklenil je predlagati skupščini ISE, da sprejme sklep, s katerim bo Aleksander Živko še opravljal naloge sekretarja ISE kot vršilec dolžnosti do 31. 12. 1978. Do tega časa pa bo treba pripraviti nov predlog za imenovanje sekretarja ISE;

— ugotovil je, da ne more ustreči vlogi Aerodroma Ljubljana-Pulj za oprostitev plačevanja prispevka od izplačil za investicijska vlaganja v letališko infrastrukturo;

— sklenil je, da je treba realno oceniti stanje nizkonapetostnih naprav na posameznih območjih ter izdelati analizo vzrokov za dobavo nekvalitetne električne energije s prikazom posledic takšne dobave;

— ugotovil je, da je izvajanje nalog, ki jih je na področju energetike doslej opravljal poslovno združenje energetike SRS, nujno nadaljevati;

— v tem smislu bo treba naknadno pripraviti posebno pogodbo ali samoupravni sporazum za sofinanciranje.

X. Kongres ZSM Jugoslavije

Delegati so zavzeto sledili poteku kongresa ZSMJ.

Osrednji decembrski družbenopolitični dogodek je bil vsekakor X. kongres ZSMJ, ki je bil od 13. do 15. decembra v Beogradu. Deseti kongres ZSMJ je opozoril na probleme, ki težijo mlade ljudi ter nakazal določene rešitve, akcijo mladih za odpravljanje nastalih problemov. Kratek pregled sprejetih dokumentov priča o tem, da je bil dogovor mladih na X. kongresu vsebinski in akcijski:

- poročilo o aktivnosti ZSMJ med kongresoma;
- akcijsko-politični program;
- resolucija o družbenih organizacijah in društvih;
- resolucija o mednarodnem sodelovanju in aktivnosti ZSMJ

ter spremembe in dopolnitve statuta ZSMJ.

Ena od kongresnih iztočnic je tudi deprofesionalizacija. Na desetem kongresu se je uresničila Titova ideja o doslednem kolektivnem delu vodstev in uvedbi enoletnega mandata predsedujočega v predsedstvu, namesto dosedaj običajnih volitev predsednika za celotno štiriletno mandatno obdobje.

V novoizvoljenem vodstvu ZSMJ je bil za predsednika izbran LEV KREFT iz Slovenije, za podpredsednika VASIL TUBORLOVSKI iz Makedonije, za sekretarja pa DARKO MRGOŠ iz Hrvatske.

Ko spregovori srce naroda...

Ko bo odbila polnoč bo za nami še eno leto miru, svobode in enakopravnosti. Ostal bo občutek ponosa, ker smo bili še enkrat enotni kot vedno doslej, s Titom in zraven Tita. Ostalo bo spoznanje, da smo bili s Titom na njegovih poteh miru. Ostala bo resnica, da smo postali bogatejši za prijateljstvo milijonov novih prijateljev.

V letu, ki je za nami smo se spomnili važnih jubilejev. Titu in revoluciji smo napisali novo himno. Himno o tem, kako smo znali in znamo braniti pravico, kako močni smo bili, vzravnani v svojih odločitvah, naporih, težavah in željah, v svojih hotenjih, da iz človeka naredimo — ČLOVEKA!

Ko spregovori srce naroda, pove vse — TITO. To ime vpliva moč sklonjenim, razvedri zamorjene, daje spokoj zaskrbljenim, krepi slabe, vzdiguje obupane, iz smrtnikov dela heroje, iz nepismenih učene...

Ta dva majhna zloga, ki ostaneta v vsakem ušesu, v vsaki zenici, sta tako pomembna, da je v njih vtakana preteklost, sedanost in prihodnost, nam povesta vse.

V skladu s programsko usmeritvijo je predsedstvo konference mladih delavcev pri RK ZSMS razpisalo tekmovanje:

**Najboljši mladi delavec — samoupravljalec;
najboljša osnovna organizacija ZSMS v združenem delu.**

Namen tekmovanja je predvsem poživiti delo osnovnih organizacij ZSMS v TOZD, tekmovanje pa bo potekalo naslednje leto. Več o tej akciji oziroma tekmovanju bomo zapisali v naslednji številki.

Tone B.

O preteklih težavah, o poti k svobodi, o herojih, ki so se vgradili v vsak korak napredka, v vsak žarek svetlobe, o gradbiščih in pesmi na njih, o mnogih borbah v in po vojni, o delovnih zmagah, o kilometrih novega...

Mnogo del smo napravili s Titovo modrostjo, vizionarstvom in pogumom, dela zgodovinskih razsežnosti. Ko govorimo o Titu, tedaj to ne delamo samo zaradi preteklosti. To delamo predvsem zaradi jutrišnjega dne. Ko govorimo o Titu čutimo in vemo, da je Tito združen z revolucijo in Partijo ter družbenim sistemom, ki se nenehno dograjuje.

Zavedamo se, da moramo v vsaki osnovni, delovni in združeni organizaciji združenega dela, v samoupravni interesni skupnosti še nadaljevati z graditvijo novih odnosov, v katerih bodo delovni ljudje upravljali s posli delovne organizacije, sredine družbe, v oblikovanju politike in odločitev. Prav tako se zavedamo, da nam bo na tej poti lažje s TITOM.

T. B.

Resolucije napisane iz življenja in za življenje

Dne 25. novembra je OK ZSMS Zagorje v Delavskem domu organizirala regijsko kviz tekmovanje »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti«. Medsebojno so se pomerile tri tričlanske ekipe občinskih konferenc ZSMS regijskih občin in dve tričlanske ekipe vojakov iz kasarne »Heroja Rajka« iz Celja. Mladi so preizkusili svoje znanje iz poznavanja resolucije X. kongresa ZSMS in XI. kongresa ZKJ, ki ga je ocenjevala tričlanska republiška strokovna žirija.

Vse tri ekipe so za sodelovanje prejele lepe knjižne nagrade. Republiškega tekmovanja, ki je bilo 8. decembra 1978 v Mostah pri Ljubljani pa se je udeležila zmagovalna ekipa OK ZSMS Trbovlje.

Prireditvev ni imela le tekmovalnega značaja, saj je mlade zblížala in povezala za nadaljnjo sodelovanje z vojniki in njihovimi starešinami, ki so danes dostojni nasledniki naših borcev za mir, svobodo, srečo in prijateljstvo med našimi narodi ter budni čuvarji naše lepe domovine, ki je zrasla iz krvi in žrtev, iz bojov in zmag, iz srca našega ljubljenelega tovariša Tita.

Kviz je ponovno potrdil, da resolucije ne smejo ostati mrtve točke. Niso napisane in vezane v knjižice, da bi se na njih nabiral prah; napisane so iz življenja in za življenje.

Čeprav vsega ne bomo uresničili že danes, bomo skušali jutri ali pojutrišnjem. Dela bo za vse dovolj: za delavce, dijake, študente, za mlade po vsej domovini. S skupnimi močmi si bomo prizadevali ter skušali v čimvečji meri uresničiti zastavljene cilje in s tem prispevali svoj ustvarjalni delež k skupni borbi za večji napredek in hitrejši razvoj, za boljšo in

srečnejšo prihodnost nas mladih ter vseh delovnih ljudi in občanov, so med drugim poudarili mladi na prireditvi.

Kljub bogatemu kulturnemu programu, ki ga je popestril še vojaški instrumentalni ansambel iz Celja in pravočasna ter dobra obveščena, za kar so poskrbeli člani Centra za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Zagorje, se je prireditve udeležilo le manjše število mladih. Postavlja se nam vprašanje, kaj ne bi bilo koristno poznavanje nekaterih odlokov iz resolucij tudi ostalim? Že res vse vemo?

Drago Jamnik

Nova mladinska organizacija

V času kongresa zveze mladine Jugoslavije, ki je potekal od 13. do 15. dec. t.l. v Beogradu, je bila 14. dec. ustanovljena naša nova osnovna organizacija ZSMS v delovni skupnosti skupnih služb DO ZPT. V tej delovni skupnosti je zaposlenih 21 mladih, od tega 17 žensk in 4 moški.

Za predsednika novoustanovljene mladinske organizacije v DSSS DO ZPT je bil izvoljen Boris Berce, pravnik, za tajnika Metka Eržen in blagajnika Vlasta Štendler. V občinsko konferenco ZSMS Trbovlje je bila izvoljena za delegata Vilma Lapornik.

Ustanovni sestanek je pozdravil v imenu občinske konference ZSMS Trbovlje, Jurij Velkavrh.

Na kratko

V počastitev X. kongresa ZSMJ so mladi Hrastničani v četrtek, 14. decembra v poslovni stavbi

pripravili prireditev z nazivom »POZDRAV KONGRESU«. Na prireditvi so se predstavili mladi kulturniki, ogledali pa smo si tudi krajši dokumentarni film o delu hrastniških brigadirjev na letošnjih delovnih akcijah. S prireditve je bila poslana tudi brzojavka delegatom X. kongresa ZSMJ, z željami za uspešno delo kongresa.

— ● —

Komaj smo potegnili črto pod letošnje delovne akcije, že začnemo s pripravami za naslednje leto. Že sedaj lahko okvirno navedemo, kje bodo v naslednjem letu sodelovale delovne brigade iz revirjev.

Hrastničani bodo sodelovali na republiški MDA Goričko 79 v začetku julija, prvič pa smo pristopili tudi k organiziranju pionirske delovne brigade, ki bo na isti akciji sodelovala v zadnjih julijskih in prvih avgustovskih dneh.

Trboveljski brigadirji bodo sodelovali na zvezni delovni akciji Suha Krajina 79, brigada iz Zagorja pa se bo predvidoma udeležila zvezne delovne akcije v SR Makedoniji.

Seveda bomo sodelovali tudi v brigadi BRATSKIH MEST, katere organizator so bratske občine iz SR Srbije in bo predvidoma sodelovala na zvezni MDA Niš 79.

Brigadirski HOO-RUK!

— ● —

Zadnjo soboto pred X. kongresom ZSMJ se je na svoji drugi seji sestala republiška konferenca ZSMS. Konferenca je obravnavala dokumente za X. kongres ZSMJ, sprejela akcijski program RK ZSMS ter poročilo in oceno dela na področju MDA v letu 1978 ter izhodišče za mladinske delovne akcije v letu 1979. Konferenca je izvolila tudi delegacijo RK ZSMS v konferenco ZSMJ ter sprejela sklep o ureditvi izdajateljskih razmerij med revijo Problemi in RK ZSMS.

Po seji konference so bila podeljena priznanja najboljšim izmenam na letošnjih MDA, priznanja mladim ustvarjalcem »ZLATA PTICA« ter priznanja mladim družbenopolitičnim delavcem in mentorjem, ki jih vsako leto podeli RK ZSMS. Med drugimi je mentorsko priznanje dobil Viktor ŠOBA iz Hrastnika za mentorsko delo na področju telesne kulture, Tone HRIBAR iz Trbovelj za družbenopolitično aktivnost v ZSMS, mladinska delovna brigada FRANC FARČNIK iz Zagorja pa je prejela priznanje za sodelovanje v najboljši izmeni MDA Kožbana 78.

— ● —

ŠAMAC—SARAJEVO, PROGA NAŠE MLADOSTI

Več tisoč ljudi je 26. novembra svečano dočakalo prvi vlak, ki je pripeljal po novem drugem tiru proge Šamac—Sarajevo. Končano je delo 24.000 mladink in mladincev iz vse domovine, ki so v progo vgradili milijone kubičnih metrov materiala, zgradili sedem predorov, 34 mostov in preusmerili tok reke Bosne. 87,5 km proge so gradili 1.600.000 ur. Spomladi, ob otvoritvi akcije so tovarišu Titu obljubili — proga bo zgrajena pred rokom — in obljubo so izpolnili. K temu so zagotovo pripomogli tudi brigadirji iz zasavskih kolektivov, ki so na tej akciji sodelovali v septembru.

— ● —

Čeprav zdajle verjetno mislite samo še na bližajoče se Silvestrovo, naj vas vseeno spomnimo, da bo v soboto, 27. januarja 1979, ob 20. uri v poslovni stavbi v Hrastniku že 11. (enajsti!) tradicionalni PLESNI VENČEK v organizaciji mladinske organizacije Steklarne Hrastnik.

Le pazite, da si boste pravočasno zagotovili vstopnice!

T. Bezgovšek

Sestanki so koristni in potrebni

Poznano nam je, da so sestanki nujno potrebna in koristna oblika samoupravnega dogovarjanja za akcijsko delo in reševanje vsakodnevnih problemov. Vse premalo pa poznamo napake, ki spremljajo takšne oblike dogovarjanja in so največkrat glavni vzrok za delo brez rezultatov.

Delegatu, ki se bo udeležil seje, je potrebno z vabilom poslati še gradivo, ki naj ne bo obsežno, nerazumljivo pisanje. Veljalo bi se že enkrat zapomniti: »Materiali za seje naj bodo kratki, vsebinsko razumljivi vsem tistim, katerim so namenjeni!« Pravočasno prejetu kratko in razumljivo gradivo delegatu omogoča, da se поблиže seznanj z zadevo, se posvetuje s sotovariši, katerih se zadeva prav tako tiče, da lahko na seji resnično zastopa interese svoje sredine. Z omenjenim načinom se delegatu zagotavlja samoupravna pravica in dolžnost, ki jo ima, kot voljeni predstavnik določene sredine v bazi. V vsakdanji praksi pa materiale za seje delegatom pošiljajo »pet minut pred dvanajsto«. Dogaja se, da nekateri tovariši gradiva še pregledati nimajo časa, kaj še da bi ga prebrali, da bi vedeli, o čem bo tekla beseda na sestanku. To

nam nikakor ne zagotavlja delavnosti in uspešnosti sestankov.

Da so sestanki demokratična oblika dogovarjanja, nekateri očitno pozabljajo. So tovariši, ki jim je seganje v besedo drugim prišlo že v »kri«. Vodja sestanka naj bo odgovoren, da do tega ne bo prihajalo. Upošteva naj vrstni red, kakor so se prisotni javljali za besedo. Če je sestanek s strani vodje dobro pripravljen se nimamo kaj bati, da bi zašli na teme, ki niso konkretno vezane z zadevo, zaradi katere smo se sestali. Ker pa do tega še vedno prihaja, so sestanki razvlečeni in nezanimivi. Vzrok za to tiči prav v nepripravljenih sejah, za kar so odgovorni vodje, oziroma sklicatelji sestanka. Če hoče delegat spregovoriti na seji in da bo vedel, kako začeti in skleniti misel — sklep, si naj to zabeleži. Tako ne bo ničesar pozabil in bo brez bojazni, da bi zašel, se oddaljil od teme, kar se nam brez pribeležk kaj rado dogodi. Kajti besede in misli izrečene na sestankih, naj bodo posredovane v takšni obliki, da so vsem prisotnim razumljive. Se vedno je nekaj takšnih govornikov, ki skušajo s frazami, tujkami, nemalokrat kar s popačenkami

pritegniti svojo pozornost, češ kako so učeni, čeravno nič kaj pametnega ne povedo. Vemo, da so besede na sestankih osnova za akcijo, za opravljanje jutrišnjih nalog, ne pa tečaj tujega jezika. Ko bomo na sestankih uvedli jezik, ki bo razumljiv, bomo precej bolj učinkoviti pri svojem delu. S seboj nam ne bo potrebno nič več nositi leksikonov in slovenskih slovarjev tujk, ki so nam na današnjih sestankih še kako potrebni!

Poznamo tovariše, ki redno zamujajo na sestanke, tako da jih mora skupina čakati, da bi lahko pričela z delom. To je »bolezen« naše nediscipline, ki pa je na žalost zelo »nalezljiva«.

Dobro pripravljeni in vodeni sestanki, pravočasno pošiljanje gradiva delegatom, točno prihajanje in skrb za nemoten potek seje, fair odnos do sogovornikov, vse to bo dvignilo kvaliteto našega samoupravnega dogovarjanja. Z odpravljanjem vsakdanjih napak in slabosti naših sestankov bomo naredili korak naprej za uresničitev vseh želja in potreb naše družbe, ki pa jih ni malo.

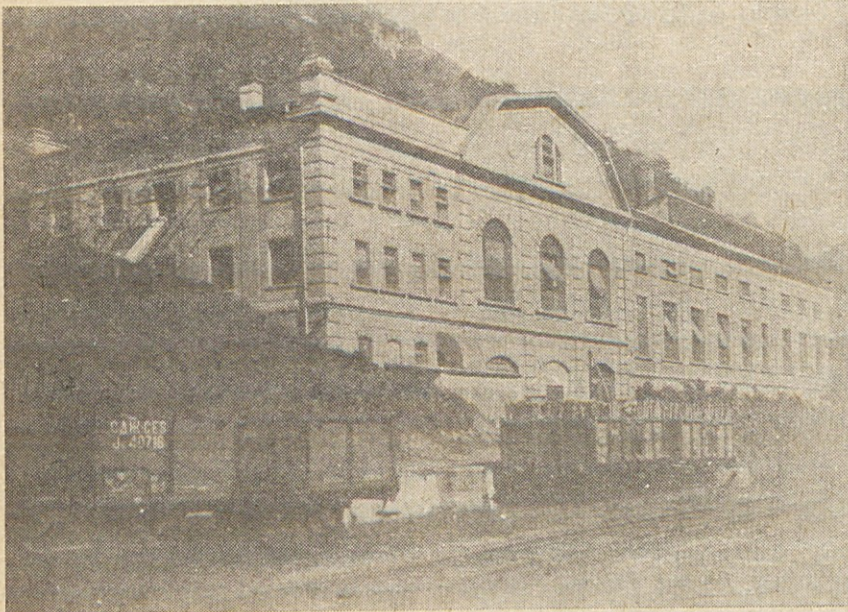
Drago Jamnik

Proslava ob 10 letnici TET II

Dne 25. novembra 1978 je kolektiv DO Termoelektrarna Trbovlje, proslavil 10-letnico odkar je bila TET II dograjena in slavnostno predana obratovanju. Proslava je potekala v slavnostno urejeni dvorani TVD Partizan Trbovlje, ob navzočnosti številnih članov kolektiva in nekaterih gostov, s pričetkom ob 17. uri.

Ob napovedani uri je za uvod zapel Trboveljski oktet, nato pa je proslavo pričel tovariš Alauf. Pozdravil je vse navzoče in obrazložil program, ki bo potekal v počastitev desetletnega obratovanja TET II. Za njim je spregovoril predsednik delavskega sveta DO TET Vojteh Logar. Orisal je prizadevanja za razširitev zmogljivosti,

kratek potek gradnje in opisal pomembnosti novozgrajenega objekta tako za kolektiv TET, kakor tudi zasavske premogovnike pa tudi širšo družbeno skupnost. Daljši govor o pomembnosti novozgrajenega objekta, kakor tudi o rezultatih, ki so bili doseženi v desetletnem obdobju, je imel direktor DO TET Anton Kočar (o deset-

Termoelektrarna Trbovlje v predvojnem času. Sedanja zgradba, je bistveno drugačna in nam je poznana. Fotografija datira iz predvojnih časov.

letnem delovanju TET II, smo objavili daljši prispevek v našem glasilu številka 11/78). Sledil je kulturni program, v katerem je sodeloval Trboveljski oktet in basist Ladko Korošec s harmonikarjem Milanom Stantetom. Vsi nastopajoči so s svojim kratkim, vendar učinkovitim programom izredno navdušili, posebno še Ladko Korošec, ki je nato ob velikem navdušenju dodatno zapel še dve pesmi.

Predsednik delavskega sveta DO TET Vojteh Logar je nato ob krajši obrazložitvi razdelil članom kolektiva priznanja za dolgoletno delo v TET ter priznanja za delo pri izgradnji TET II.

Priznanja so prejeli naslednje tovarišice in tovariši: Andrejaš Slavko za 30 let, Božič Ignac za 33 let, Blatnik Edi za 31 let, Bučovec Franc za 31 let, Berčič Lado za 31 let, Gunzek Ivan za 33 let, Grošelj Franc

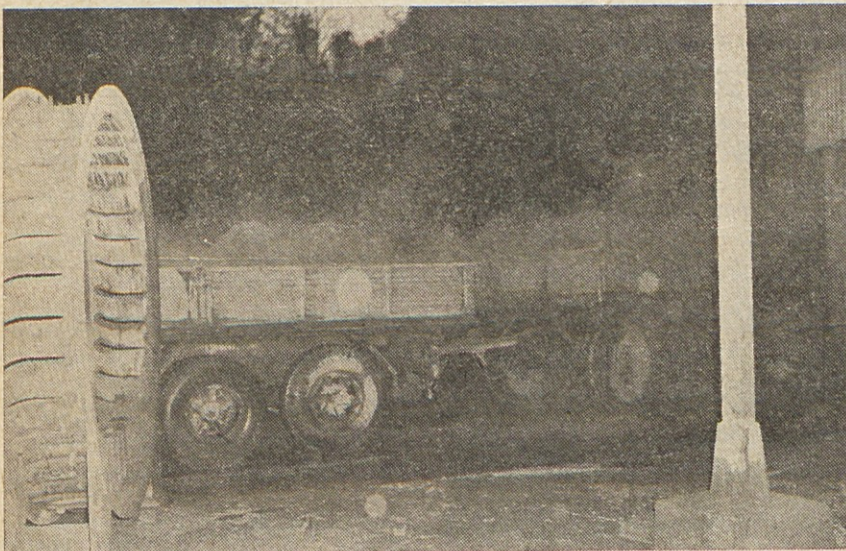
za 40 let, Grebenc Venčeslav za 30 let, Klopčič Franc za 31 let, Kovačič Jože za 30 let, Kotar Jože za 30 let, Kočar Anton za 36 let, Lekše Franc za 31 let, Leskovar Ivo za 32 let, Medved Anton za 31 let, Razperger Mirko za 33 let, Stošički Anton za 33 let, Sonc Ludvik za 30 let, Strgaršek Karl za 30 let, Springer Edi za 32 let, Vidergar Emil za 33 let, Zakrajšek Franc za 32 let, Zorko Milan za 30 let, Bratuša Lili za 31 let, Bačnik Binca za 28 let, Češko Ana za 33 let, Govejšek Dragi za 31 let, Hodak Marija za 31 let, Jurgan Vida za 31 let, Jurgan Frida za 31 let, Ocvirk Marija za 31 let, 31 let, Lokar Vera za 31 let, Ocvirk Marija za 31 let, Reperšel Ljuba za 30 let, Ravnikar Ivanka za 30 let, Zakrajšek Pavla za 33 let in Žgajner Heda za 31 let.

Priznanja za delo pri gradnji PE — 2 pa so prejeli:

Kočar Anton, Urankar Anton, Kuš Hinko, Jazbec Milko, Knez Karl, Perger Janez, Kredar Lud-

Dne 25. novembra je kolektiv DO Termoelektrarna praznoval 10. letnico obratovanja TET 2. Proslava je potekala v prostorih TVD Partizan v Trbovljah. Tone Kočar, direktor DO TET je orisal v kratkem povzetku gradnjo in rezultate, ki jih je dosegla TET 2 v 10-letnem obratovanju (Foto S. Weiss)

Graditelji avtoceste Vrhnika—Ljubljana, so naložili v Termoelektrarni Trbovlje mnogo tovornjakov elektrofilskega pepela za to cesto. (Foto A. Bregant)

vik, Paušer Stane, Marolt Viktor, Lapajne Jože, Mak Nada, Klarer Milena, Kus Darinka, Grošelj Franc, Hodak Edvard, Detela Branko, Andjelič Vladislava, Nučič Drago, Hernaus Milan, Jordan Silvo.

Sledilo je tovariško srečanje vseh, ki so se udeležili proslave, za dobro voljo pa je skrbel zabavni ansambel.

Predstavljamo vam

Pred tedni je delavski svet delovne organizacije Termoelektrarna Trbovlje, združene v SOZD REK Zasavje javno razpisal mesto individualnega poslovnega organa — direktorja, zaradi odhoda dosedanjega direktorja Antona Kočarja v pokoj.

Na predlog razpisne komisije je delavski svet te delovne organizacije na svoji 8. seji, dne 16. novembra 1978, imenoval Mira Florjanca, za individualnega poslovnega organa DO TET za naslednjo 4-letno mandatno obdobje. Delo in naloge je pričel izvajati 4. decembra 1978, s tem da se primopredaja opravi do 31. decembra 1978.

Tovariš Miro Florjanc je bil doslej zaposlen pri izvajanju del in nalog vodje komercialnega sektorja v REK Zasavje. Rodil se je 3. aprila 1941 v Trbovljah. Potem, ko je končal osnovno šolo in takratno nižjo gimnazijo, se je v Mehaniki v Trbovljah izučil za preciznega mehanika. Kmalu se je vpisal na Tehniško srednjo šolo strojne smeri v Ljubljani in jo leta 1962 tudi uspešno končal. Po vrnitvi iz JLA se je zaposlil v Strojni tovarni Trbovlje kot konstruktor v projektivno-konstruktorskem biroju, pozneje pa je bil tudi vodja odseka za splošno strojništvo v tem biroju, zatem pa vodilni razvojni inženir. Ob delu je namreč izredno študiral na Visoki tehniški šoli v Mariboru in leta 1974 diplomiral na I. stopnji strojništva ter si s tem pridobil poklic inženirja strojništva.

V letu 1973 je sodeloval v strokovnih pripravah na združevanje slovenske strojegradnje. V tem procesu je bila STT ena od pobudnikov za ustanovitev tega združevanja. Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD združena podjetja strojegradnje, je v maju 1974 v Trbovljah podpisalo 12 slovenskih podjetij strojegradnje, ki ima skoraj 12.000 zaposlenih.

Delo M. Florjanca pa je bilo več čas povezano z družbenopolitično aktivnostjo. V l. 1959 se je udeležil zvezne mladinske delovne akcije »Avtocesta bratstva in enotnosti« na odseku v Makedoniji. Pozneje je delal v mladinski organizaciji in l. 1965 je bil sprejet v STT v Zvezo komunistov. V ZK je imel vrsto funkcij, od sekretarja osnovne organizacije ZK, sekretarja to-

Miro Florjanc

varniškega komiteja do sekretarja sveta ZK v STT. Leta 1974 je bil izvoljen za sekretarja sveta ZK v novoustanovljeni SOZD združena podjetja strojegradnje. V Trbovljah je bil član občinske konference ZKS in njenega komiteja, bil pa je tudi predsednik iniciativnega odbora za integracijo STT — RUDIS — IBT. Bil pa je še član nekaterih drugih komisij komiteja in občinske konference ZKS Trbovlje.

Leta 1975 je bil kot kandidat revirskih občin izbran v prvo generacijo Politične šole ZKJ »Josip Broz Tito« v Kumrovcu. Kot diplomant te šole se je nato vrnil v STT, kmalu pa se je v letu 1977 glede na kadrovske potrebe v revirjih, zaposlil v REK Zasavje, kot vodja komercialnega sektorja. Tu je deloval v pripravah na samoupravno preobrazbo DO REKZ v SOZD REKZ.

V asociacijah združenega dela in v družbenopolitičnih organizacijah ima naslednje zadolžitve: je član medobčinskega odbora Gospodarske zbornice Slovenije v Trbovljah, je predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev medobčinske gospodarske zbornice v revirjih in član strokovne komisije za preverjanje ekonomske tehnološke upravičenosti uvoza opreme pri GZS. V družbenopolitičnih organizacijah pa je član občinske konference ZKS Trbovlje, član Revirskega komiteja ZKS in predsednik sveta medobčinskega študijskega središča Politične šole CK ZKS v Trbovljah. Naj omenimo še to, da je bil M. Florjanc tudi član pripravljalnega odbora za pripravo 8. kongresa ZKS in delegat na tem kongresu.

Novoimenovanemu poslovnemu organu DO TET želimo, da bi uspešno opravljalo zaupano mu delo in naloge ter učinkovito vodilo kolektiv TET.

Delavci kulturniki — kulturo delavcem

Pevsko slavlje v Zagorju

V petek, 15. decembra je potekalo v Delavskem domu v Zagorju pravo pevsko slavlje. V večernih urah so nastopili na celovečernem koncertu mladinski pevski zbor Vesna, otroški pevski zbor, oktet Svobode Zagorje, moški pevski zbor Loški glas, moški pevski zbor Keramik, moški pevski zbor Tone Okrogar — iz Zagorja ter moški pevski zbor Zarja in mešani pevski zbor Slavček Svobode Center iz Trbovelj. Vsak od nastopajočih zborov je zapel od tri do pet pesmi. Dvorana Delavskega doma v Zagorju že dolgo ni bila tako polna, pa tudi ne tako navdušena kot tokrat.

Pred tem je RTV Ljubljana v popdanskih urah posnela pesmi nekaterih zborov za svoj glasbeni arhiv. Snemanje je potekalo v dvorani Delavskega doma v Zagorju.

Koncert pihalnih godb

V nedeljo, 26. novembra z začetkom ob 17. uri so nastopile v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje, štiri pihalne godbe v okviru 6. festivala na temo: Revolucija in glasba. Prireditelj je pripravila zveza kulturnih organizacij Slovenije, s sodelovanjem ZKPO Trbovlje. Koncert je bil namenjen tudi počastitvi dneva republike. Pred koncertom je imel daljši govor predsednik občinske konference SZDL Trbovlje Ivo Trentelj, inž. Na koncertu so nastopile pihalna godba železarjev z Raven, železarski pihalni orkester Jesenice, rudarska godba Hrastnik s sodelovanjem steklarske godbe in delavska godba Trbovlje.

15 let likovne sekcije RELIK

V počastitev dneva republike je bila 26. novembra ob 16,30 odprta v likovni galeriji Trbovlje, v Delavskem domu, 15. tradicionalna kolektivna razstava članov likovne sekcije RELIK

Jernej Kreže, st.: pri treh »štirnah« v Trbovljah na Vodenski cesti (iz razstave likovne sekcije RELIK Svobode Center Trbovlje na temo: Stare Trbovlje, ki je bila v Delavskem domu v novembru 1978).

Svobode Center. Člani te sekcije Arzenšek Jože, Drnovšek Janez, Kreže Jernej, st., Kreže Jernej, ml., Krasnik Helca, Kuder Jože, Kuhar Milan, Lesar Alojz, Lavrini Metod, Nadrah Alojz, Ostanek Franc, Pinterič Janez, dipl. inž., Potokar Jože, Špiler Ernest, Todorovič Miloš in Žgalin Ivan, so razstavili preko 50 del — grafike, med njimi tudi barvne, akvarele, oglje ter les. Razstava je bila pripravljena na temo: Stare Trbovlje. Člani sekcije so jo pripravili v počastitev letošnje 15-letnice svojega obstoja. V kulturnem delu programa sta nastopila pevca — solista Ida Skrinar-Virt in Rihard Majcen, ob spremljavi Jožeta Skrinarja, recitirala pa sta člana gledališča Svobode-Center, Silva Matkovič in Ivo Pinterič, dipl. inž., s spremno besedo je razstavo odprl predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti Trbovlje Martin Rojšek, razstavljalce in druge navzoče pa je pozdravil tudi predstav-

nik zveze likovnih skupin Slovenije dr. Cene Avguštin. Člani RELIK so v 15 letih svojega obstoja pripravili vrsto kulturnih razstav, na katerih so razstavili preko 3.200 likovnih del v raznih tehnikah. Več članov te sekcije je razstavljalo v teh letih tudi samostojno.

Mladinski kviz v Zagorju

25. novembra so se pomerili v kvizu mladinci revirskih občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje in to pod geslom »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti«. Z dvema ekipama je sodelovala tudi celjska garnizija Slavko Slander. S prireditvijo so počastili dan JLA, tekmovali pa so na temo XI. kongresa ZKJ in X. kongresa ZSMS. Zmagala je ekipa iz Trbovelj.

Novo glasilo rudarskih vajencev

Ob letošnjem dnevu republike so pričeli izdajati gojenci doma TOZD Rudarski šolski center v Kisovcu, svoje ciklostirano glasilo »Domski informator«. Izdaja ga novinarski krožek tega doma, ureja pa uredniški odbor iz vrst vajencev. Prva številka obsega 14 strani, v njen pa je objavljeno gradivo iz zadnjega kongresa ZSMS, oris športne dejavnosti, prispevki o mladinskem gibanju, delovnih akcijah, vmes pa je tudi nekaj literarnih prispevkov.

RELIK na Jesenicah

16. decembra je bila v večernih urah odprta v Delavskem domu na Jesenicah tradicionalna likovna razstava del članov likovne sekcije RELIK Svobode Center iz Trbovelj. Razstava bo odprta do 26. decembra. Likovniki so se predstavili s 30 deli, ki so jih pripravili v zadnjem razdobju, predvsem z linorezi. Ob otvoritvi je zapel ženski pevski zbor Jesenice, otvoritve pa se je udeležilo veliko število občanov, pa tudi zastopnikov raznih organizacij. V nagovoru ob tej priliki, je bil dan

velik poudarek bratski povezanosti občin Jesenice in Trbovlje; izražena pa je bila želja, da bi sedanja občasna gostovanja prerasla v kulturne tedne, v katerih naj bi izvajali program tudi drugi kulturniki obbeh občin.

Jubilejni koncert Slavčkov

V sredo, 20. decembra 1978 je pripravil mešani pevski zbor Slavček Svobode Center, Trbovlje, celovečerni koncert v počastitev 60-letnega jubileja svojega zborovodje in skladatelja Jožeta Skrinarja. V prvem delu koncerta je zbor zapel 7 pesmi, ki jih je naštudiral za letošnje tekmovanje »Naša pesem« v Mariboru, v drugem delu so zbor in solisti zapeli 11 pesmi Jožeta Skrinarja, od teh jih je bilo 6 na rudarsko tematiko, na koncu pa je zbor zapel še dve priredbi narodnih pesmi za zbor. Med solisti so nastopili Alija Štojs, Pepca Tomšič, Ida Virt, Justa Novak, Jakob Kamnikar, Jože Kotar, Franci Vizovišek, Riko Majcen ter operna solista R. Francl in Sršen. Recitacijo je imel na skrbi Jože Bernot.

Glede na to, da je bil Jože Skrinar nad 40 let član našega kolektiva in je pred nedavnim odšel v pokoj kot vodja TOZD Elektrostrojne delavnice, smo spričo dosežkov, ki jih je pokazal tudi na področju glasbe, ponosni. Za svoje bogato delo je prejel več priznanj in odlikovanj — občinsko priznanje OF, Prvojunjsko nagrado občine Trbovlje, Gallusovo plaketo, odličje Svobod z zlatim listom, in Red dela z zlatim vencem. Tovarišu Skrinarju želimo, da bi še dolgo deloval tako uspešno kot doslej, tako na glasbenem področju, kot zborovodja in skladatelj, kakor tudi na drugih področjih. Želimo si, da bi uglasbil še katero rudarsko pesem in tako obogatil razmero-ma skromno število slovenskih skladb na rudarsko tematiko.

Le eno je...

»Prava reč!« —
tako si rečem,
vzamem luč in grem.

Kam?

Tja — za knapom,
v tiste luknje,
kjer ni vrat in oken.

Kmalu je tesno pri srcu.

Kaj, če to,
kar nad menoj je,
zruši se,
stisne me,
zdrobi,
v prah spremeni?!

Poslušam knape ...

Kaj bo tu in kaj bo tam,
kaj danes je, kako bo jutri ...

Kot da te luknje
zanje so ves širni svet prostran,
in
nič ne more se zgoditi,
kar bi en kamen sam
ti sprožilo na glavo.

Potem pa sem uganil pravo:

Ni važno, kdaj,
kako in kje,
le eno je,
kjerkoli, kadarkoli:
k a k š n i smo ljudje!

Jože Skrinar
november 1978

Prijave za prvomajsko nagrado

Sekretariat predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, je sredi decembra 1978 sprejel razglas o roku in načinu prijave možnih kandidatov iz SR Slovenije za podelitev prvomajske nagrade dela v letu 1979.

Razglas temelji na določitih zakona o prvomajski nagradi dela (Ur l. SFRJ št. 21/74). Pobudo za podelitev dajejo organizacije združenega dela s področja gospodarstva, družbenopolitičnih organizacij v njih in delavci. Kot kandidate je možno prijaviti delavce iz neposredne proizvodnje v gospodar-

stvu za izjemne prispevke v povečanju produktivnosti dela, za pomembne racionalizatorske in inovatorske predloge, tehnične in tehnološke izboljšave, nadpovprečen delovni učinek oz. kakovost dela, za izjemne dosežke v raznih proizvodnih tekmovanjih in podobno.

Predlagatelji morajo vložiti prijavo najkasneje do 20. jan. 1979 na republiški svet zveze sindikatov Slovenije. Poseben odbor bo na temelju prijav zbral kandidate iz Slovenije, dokončno pa bo o predložitvi sklepal zvezni odbor.

Čeravno so nas pestile preko leta 1978 najrazličnejše težave, posebno v proizvodnji premoga, pa bi spričo drugih uspehov, ki smo jih dosegli v naši samoupravni in poslovni preobrazbi, morda le našli člana kolektiva, ki je pri tem v kombinatu posebno izstopal in dosegel pri delu oz. uvajanju novosti nadpovprečne uspehe. Že nekaj let ugotavljamo, da smo pri predlaganju članov našega kombinata za podelitev raznih občinskih, republiških in zveznih priznanj in odlikovanj nekoliko preveč kritični in zadržani, kar se izraža v raznih komentarjih, kadar občani oz. delavci drugih OZD prejemajo priznanja. Med njimi je namreč premalo delavcev iz vrst članov naših TOZD in DS, pogosto ni nobenega. Največkrat smo temu krivi sami.

NAGRADNA KRIŽANKA OB NOVEM LETU

Med reševalce s pravilnimi rešitvami nagradne križanke ob novem letu, objavljene v tej številki glasila Srečno, bomo z žrebom razdelili tri knjižne nagrade.

Izrezek iz časopisa z rešitvijo pošljite na naslov: REK Zasavje, Uredništvo glasila Srečno, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do vključno 7. januarja 1979.

OZN o človeških pravica

Na osnovni šoli heroja Rajka v Hrastniku, poleg drugih društev in krožkov deluje tudi klub OZN. Poleg našega delujeta še dva, in sicer: klub OZN na osnovni šoli Dol, drugi pa v okviru mladinske organizacije na Dolu. V klubu sodelujemo učenci 8. razredov, sestajamo pa se enkrat tedensko. Pogovarjamo se o tedenskih dogodkih doma in v tujini, za posamezna področja pa pripravljamo krajše referate.

V decembru smo posebno pozornost posvetili 30-letnici sprejema splošne deklaracije o človeških pravicah.

Deseti december. Ta datum, ki je v zgodovini zapisan z velikimi črkami, se proslavlja kot dan človekovih pravic. Proslavljajo ga vse države članice, organizacije, narodi in druge institucije za napredek človeških pravic.

Leta 1948 je generalna skupščina brez enega samega ugovora sprejela to splošno deklaracijo, ki priznava uživanje pravic in svoboščin vsakemu članu človeštva. Deklaracija ugotavlja, da so vsi ljudje svobodni po rojstvu glede dostojanstva in pravic. Nadalje proglša naj bi se ljudje med seboj sporazumevali v duhu bratstva. Načela, ki jih vsebuje deklaracija, so obeležena v vrsti mednarodnih sporazumov, ter podpirajo in ščitijo uživanje človeških pravic in osnovnih svoboščin. Takšni sporazumi obvezujejo države, ki so jih podpisale. To so: konvencija o odpravi suženjstva, konvencija o preprečitvi in kaznovanju zločina genocida, mednarodna konvencija o odpravi rasne diskriminacije, mednarodni pakti o človekovih pravicah ter druge.

Marjana Bezgovšek

BREZ NASLOVA

Stane Žula

Ne obračam listov spomina,
da bi praskal po bolečinah,
da bi bral romane preteklosti.

Ne, ne iščem utehe
in ne uživam v trpljenju.

Rad bi povprašal spoznanja,
svoja in bolest prijateljev,
rad bi spoznanja dal drugim,
vpil bi naglas,
kakor nikoli doslej,
kakor da kličem ves svet,
da se ubrani zla,
ki tiho prihaja,
ki tiho utaplja
življenje in delo,
ki razkraja srce,
prijatelje moje opija;
ki preganja najdražje,
rod mi propada
in jaz orjem to njivo zablode.

Vabim vse,
ki ne vedo, kaj je moj svet,
da prisluhnejo in spoznajo,
da je to svet groze in zla,
da sem razvrat,
berač in goljuf v eno osebi,
da se vdajam le eni ljubezni,
ljubezni in zlu,
ki omamlja,
ki opija
in tu sem srečo iskal.

Sneg je pobelil našo pokrajino, posebno pa še planinski svet po dolgotrajni suši za letošnji dan republike.

(Foto M. Cerinšek)

Tiskarski škrat ne miruje

V našem glasilu številka 11/78, se je na strani 34 v »Družbeni dogovor bo podaljšán«, prikra del tiskarski škrat. V I. poglavju pride pravilno napisano »... treba opravljanje določenih del

v organizacijah združenega dela proizvodnje premoga v SR Sloveniji nad polnim delovnim časom (nad 42 ur), šteti kot delo preko polnega delovnega časa...«. Torej ne »nad 24 ur«.

Prosimo, da nam bralci oprostite to napako.

OSEBNI DOHODKI V SOZD ELEKTROGOSPODARSTVU SLOVENIJE

Povprečno razporejeni bruto osebni dohodki na mesec (iz ur dela)

Naziv	Podatki	leto 1977	I—X 1978	Indeks
ELEKTRO	Hidro	8.428	9.950	118,0
	Termo	8.324	9.574	115,0
	Premog	8.165	9.791	119,9
	Distribucija	7.419	8.846	119,2
	Ostalo	7.375	8.507	115,3
	DS	10.032	11.739	117,0
PREMOG	Skupaj	8.006	9.419	117,6
	REK Velenje	8.850	10.894	123,0
	REK Zasavje	7.539	9.441	125,2
	R. Senovo	6.791	8.256	121,5
	R. Kanižarica	7.143	8.533	119,4
	R. U. Žir.	12.062	13.402	111,1
	Skupaj	8.215	10.176	123,8
	Elektro	8.006	9.419	117,6
SKUPAJ	Premog	8.215	10.176	123,8
	SOZD EGS	8.129	9.865	121,3

Vir podatkov je vzet iz Poslovnega poročila o OD EGS.

Ivan Juvan

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

GRADNJA JEDRSKIH ELEKTRARN V BOLGARIJI

V energetskega razvojnem programu Bolgarije za l. 1980/90 je predvidena gradnja dodatne jedrske elektrarne »Koslodin« s kapaciteto 880 MW ter nove jedrske elektrarne s skupno kapaciteto 3.000 MW. Delež jedrske energije v celotni bolgar-

ski proizvodnji električne energije se bo tako povečal od 10 % v letu 1975 na 30 % v letu 1990. Po dolgoročnem planu se bo potrošnja električne energije povečala do leta 1980 na 44 mlrd. kWh, do leta 1985 na 63 mlrd. kWh, do leta 1990 pa na 90 mlrd. kWh, medtem ko je v lanskem letu znašala 33 mlrd. kWh.

Z ENERGIJO RACIONALNEJE

Dne 15. decembra je potekalo v Beogradu posvetovanje, ki ga je organizirala stalna konferenca mest in jugoslovanski komite svetovne konference za energijo, o varčevanju in smotrni porabi energije v mestih. Šlo je za ugotavljanje, v kolikšni meri bi se lahko mesta opirala na domače vire, predvsem s stališča smotrne uporabe energije in zanesljive oskrbe. Prvič so tako v naših razsežnostih analizirali dosedanje izkušnje in se prizadevali za najsprejemljivejše smernice za prihodnje obdobje. Doslej se nismo namreč mnogo ubadali s tovrstnimi problemi.

PREMOG — VAŽNA POSTAVKA V POLJSKEM ENERGETSKEM KONCEPTU

V dolgoročnem energetskega razvoju Poljske, ki predstavlja danes velesilo na tem področju, ima premog dominantno vlogo ne le kot nosilec energije, temveč tudi kot važna izvozna postavka. Rezerve črnega premoga cenijo na 57 mlrd., rezerve rjavega premoga pa na 24 mlrd. ton. Kljub temu se bo delež premoga v poljski energetskega bilanci v bodoče zmanjšal, ker bodo zemeljski plin, nafta in atomska energija pridobili na pomenu. Tako so bile poljske energetske potrebe v letu 1960 krite s premogom 94,0% in v letu 1970 je ta odstotek znašal še vedno 83%. Do 1990 računajo z nazadovanjem na 70%. Izkop črnega premoga dosega danes preko 192 milij. ton, v letu 1990 pa bo znašal 240 do 260 milij. ton. Izkop rjavega premoga naj bi se povečal od letošnjega 40,8 milij. ton na 130 milij. ton v letu 1990, kar pomeni, da je Poljska za NDR, SZ, ZRN in ČSSR četrti največji svetovni proizvajalec premoga. Kot izvoznik pa je na svetovni rang listi celo na drugem mestu. Zaradi lastne porabe pa se bo izvoz povečal do leta 1990 le od sedanjih 40 milij. na 45 do 50 milij. ton.

LR KITAJSKA NAMERAVA MOČNO POVEČATI PROIZVODNJO PREMOGA

Kitajska namerava v desetih letih podvojiti proizvodnjo premoga, ki naj bi se ponovno podvojila do leta 2000. Sedanja proizvodnja premoga v LR Kitajski dosega 500 milij. ton letno, tako da je LR Kitajska za SZ in ZDA tretja svetovna proizvajalka. Če bo izvedla svoj ambiciozni plan, bo ob prelomu stoletja postala vodilna svetovna premogovna sila. Glavni problem za doseg tega je popolno mehaniziranje del. Prva stopnja v razvoju predvideva maksimalno izkoriščanje obstoječih premogovnikov, modernizacijo več kot 20.000 manjših premogovnikov, kasneje pa izgradnjo novih obsežnih premogovnih baz, v glavnem na vzhodu, na jugu in na severovzhodu države.

LATINSKO-AMERIŠKI HIDROELEKTRIČNI GIGANT

Formalne pogodbe o dobavi opreme za 8,8 mlrd. \$ vredni hidroelektrični načrt Itaipu na reki Parani med Paragvajem in Brazilijo so podpisane. Zmagoviti konzorcij CIEM, ki je sestavljen iz brazilskih družb Mecanica Pesada (brazilska podružnica Creusot-Loire) in Bardella, zahodnonemških družb Siemens, Voith, Brown Boveri in Manhelm ter francoskih družb Creusot-Loire in Alsthom Atlantique, je zmagal v konkurenci z ostalimi tremi konzorciji (General Electric, Westinghouse/Allis Chalmers/GIE (Italija) in Hitachi/Mitsubishi (Japonska) s ponudbo 707,1 milij. \$. Pogodba se nanaša na dobavo 18 turbin in generatorjev. Prvi turbo generator bo začel delovati v prvem trimesečju 1983, nato bodo vsake 4 mesece dodali po enega, tako da bo leta 1988 celotna moč dosegla 12,6 milij. kW. 81 % turbin in 86 % generatorjev bodo proizvedle v Braziliji nacionalne ali tuje družbe. Vsak generator bo imel kapaciteto 700.000 kW; ko bodo vsi delovali, bodo proizvajali 73.584

milij. kWh letno. Skupina evropskih bank pod vodstvom Deutsche Bank je ponudila posojilo 250 milij. \$, da bi s tem delno krila stroške dobavljene opreme. Trenutno je na projektu zaposlenih 38.000 oseb, v času dograditve se bo število povečalo na 90.000 oseb, od tega bo odpadlo na Brazilce približno 50 % in na Paragvajce 40 %.

DELOVNA PRODUKTIVNOST V EVROPSKIH PREMOGOVNIKI

Največjo delovno produktivnost so v primerjavi z drugimi državami ES dosegli rudarji v ZRN. V eni uri je storilnost v rudniku črnega premoga dosegla 522 kg premoga. V Veliki Britaniji dosega storilnost le 339 kg, v Franciji 325 kg in v Belgiji le 236 kg na rudarja in uro.

EVROPSKO POVPRAŠEVANJE PO ENERGIJI SE BO UPOČASNILO

Manjše energetske povpraševanje Evrope bo privedlo k temu, da se bo njena odvisnost od uvožene energije zmanjšala od 64 % v letu 1973, na 50 % v letu 1980 in 1985. Potrošnja naj bi se dvignila od sedanjih 1,75 mlrd. ton premogovnega ekvivalenta, pa 2 mlrd. ton do leta 1980 in na 2,25 mlrd. ton do leta 1985. Ta stopnja porasta bo nižja kot doslej, saj bo v treh letih do leta 1980 dosegla letno 4,2 %, v naslednjih petih letih 2,9 %, medtem ko je v letih 1967/73 znašala 5,7 %. Nafta bo ostala še naprej najvažnejši energetski vir, delež premoga se bo znižal, porasel pa bo delež zemeljskega plina, in sicer od 17 % danes, na 19 % do leta 1985. Delež jedrske energije pa bo ostal s 3 % skoro nespremenjen. Evropska proizvodnja goriv naj bi porasla do leta 1985 od sedanje letne ravni 750 milij. ton premogovnega ekvivalenta na 1,1 mlrd. ton; 2/3 porasta bosta odpadli na dobave iz Severnega morja.

POLJSKA PROIZVODNJA TER IZVOZ PREMOGA V PORASTU

V prihodnjih letih hoče Poljska močno dvigniti pridobivanje premoga, in sicer od letošnjih 192 milij. ton na preko 200 milij. ton v letu 1979, na 240 milij. ton v letu 1985 ter na 300 milij. ton v letu 2000. Za doseg tega, namerava Poljska izvesti v 69 rudnikih, kjer je zaposlenih 344.000 ljudi, modernizacijo opreme, kot tudi razširitev obratov. Delež premoga v poljski proizvodnji električne energije znaša 70 %, v naslednjih letih pa se bo zaradi omejitve uvoza surove nafte še znatno povečal. Priliv deviz od izvoza premoga je v letu 1977 znašal pri uvozu 32,2 milij. ton 5,2 mlrd. dev. zl., kar predstavlja 13 % celotnega izvoznega dohodka, v celotni proizvodnji premoga pa dosega izvozni delež 21 %. 25 milij. ton izvoženega premoga oziroma 2/3 odpadeta na zahodne države predvsem Francijo, Italijo, Finsko, Dansko, ZRN, v zadnjem času pa tudi Brazilijo in Argentino.

TOPLOTA IZ NOTRANJOSTI ZEMLJE

Glede na današnjo in bodočo energetske situacijo v svetu postaja tudi toplota v notranjosti zemlje, imenovana geotermična energija, vedno bolj zanimava. Vendar je treba tudi pri tej, kakor tudi pri ostalih »novih energetskih virih« računati na to, da bo njeno izkoriščanje ekonomsko upravičeno šele pri ustrezno višji ceni nafte. Kljub temu so že danes v teku določeni raziskovalni napor s katerimi želijo ugotoviti tehnološke in ekonomske možnosti za izkoriščanje geotermične energije. Pred kratkim je švicarska »strokovna komisija za uporabo geotermične energije in podzemeljsko akumulacijo energije«, izdala kratko poročilo o »svojem dosežanem delu. Iz njega so razvidni nekateri zanimivi podatki o možnosti uporabe te vrste energije v Švici.

PARA IN VROČA VODA

Pri prehajanju v notranjosti zemlje, narašča temperatura za tri stopinje Celzija na 100 m globine. To razliko v temperaturi je mogoče izkoriščati. Medtem, ko prodira zemeljska toplota preko kamenin le počasi in neopazno na površino, lahko omogoči hitri transport voda. Ta pojav poznamo kot termalne vrelece.

V nekaterih državah kot so Italija, Madžarska, Islandija, ZDA, Japonska in Nova Zelandija že izkoriščajo takšne vrelece tople vode in tudi pare za proizvodnjo električne energije, ogrevanje prostorov in sanitarne vode. Na področju Pariza so ob koncu leta 1977 na ta način s pomočjo štirih naprav pričeli ogrevati 6.000 stanovanj in jih preskrbovali s toplo vodo. Tudi v Švici imajo eno takšno napravo, kjer ogrevajo s termalno vodo vsa poslopja nekega kopališča. V ZDA pa izvajajo poskuse, da bi energetsko izkoriščali vroče kamenje v notranjosti zemlje. V ta namen napravijo umetne razpoke v katere črpajo vodo, ki se ob stiku z vročim kamenjem ogreje.

UPORABA GEOTERMIČNE ENERGIJE

Tehnologija uporabe geotermične energije obstaja v tem, da črpajo vodo iz vrtine in jo po znižanju njene toplotne vsebnosti preko druge vrtine vodijo nazaj v iste kamnite sloje. Glede na globino vrtine in tok toplote, ima lahko takšna voda temperaturo med 20 in 100° C. Za ogrevanje prostorov in pripravo tople vode je treba uporabljati blizu ležeče stavbe, ki morajo imeti zaradi ekonomskih razlogov vsaj 1.500 do 2.000 stanovanj. Za največjo uporabo v zimskem obdobju mora biti dodatno na razpolago običajno ogrevanje s kurilnim oljem, plinom ali premogom.

Ker je voda, ki jo črpajo iz zemeljskih globin velikokrat zelo korozivna, jo je treba s pomočjo izmenjevalca toplote

ločiti od ostalega toplotnega kurjenega toka. V določenih primerih je zaradi povišanja temperature potrebna tudi toplotna črpalka. Zaradi varčevanja z geotermičnimi viri toplote je treba gostoto globinskih vrtanj in količine odvzete tople vode, izbirati tako, da poraba ni prevelika, ker lahko pride do ohladitve vode. Razen tega je treba toplotno že izrabljeno vodo ponovno prečrpati v vrtine. Vzroka za to sta dva: povečana vsebnost mineralov in soli ter zaradi ohranjanja hidrostaticnega ravnotežja.

ENERGETSKA SITUACIJA

Po ocenah nekaterih zahodnih strokovnjakov, bo Sovjetska zveza morda kmalu soočena s pomanjkanjem energije in surovin, kar bi lahko povzročilo zmanjševanje sovjetskega izvoza nafte in zemeljskega plina. Dosedaj znani podatki kažejo, da poteka proizvodnja nafte in plina približno po načrtu. Proizvodnja premoga pa je nekoliko manjša. Načrtovali so proizvodnjo v višini 729 milijonov ton za letošnje leto, dejansko pa bo proizvodnja manjša za 17 milijonov ton ali le za 7 milijonov ton več od preteklega leta. Za leto 1979 načrtujejo proizvodnjo premoga v višini 752 milijonov ton, medtem ko naj bi leta 1980 proizvedli že 805 milijonov ton premoga vseh vrst.

NA KITAJSKEM VEČ PREMOGA

Po podatkih kitajskih časopisov so letos do 27. 11. t.l. v tej državi proizvedli 550 milijonov ton premoga in so s tem predčasno izpolnili svoj letošnji proizvodni načrt. Računajo, da bo znašala celotna letošnja proizvodnja premoga okoli 600 milijonov ton. Premog je na Kitajskem doslej najpomembnejši vir energije. Še podatek o tem, da so lansko leto presegli načrt proizvodnje premoga za 67 milijonov ton.

MANJ PREMOGA NA JAPONSKEM

Po raznih podatkih japonske vlade, predvidevajo v letu 1979,

da bo znašala njihova proizvodnja premoga manj kot je bilo predvideno, to je 19,1 milijona ton. Odločitev o zmanjševanju proizvodnje pojasnujejo z manjšim povpraševanjem po domačem premogu in nizkimi cenami uvoženega premoga. Iz tega razloga so se tudi povečale zaloge premoga pri japonskih premogovnikih, kar je za tako visoko razvito industrijsko državo zelo nenavadno.

KAKO BI ZMANJŠALI UVOZ ANTRACITA?

Delavci rudnika črnega premoga Vrška Čuka pri Zaječarju, so se odločili razpoložljiva sredstva, ki jih je dala ožja Srbija na razpolago premogovnikom za izboljšanje materialnega položaja rudarjev, nameniti za raziskovalna dela, kar jim bo omogočilo povečati proizvodnjo za 12 % letno. Prihodnje leto bi rudarji tega premogovnika lahko povečali proizvodnjo, posebno še v naslednjem desetletju, če bodo v letu dni vložili vsaj 150 milijonov din v raziskovalna dela in razširitev rudnika. Glede na to, da rudnik sam nima na razpolago dovolj denarja za predvidene investicije, so se obrnili na kupce premoga, z namenom da združujejo sredstva. Pričakujejo, da bodo tovrstni samoupravni sporazum kmalu lahko podpisali in si s tem zagotovili po eni strani razvoj, po drugi strani pa redno oskrbo kupcev premoga.

IZVRŠNI SVET SR SRBIJE ŠE ENKRAT O PREMGOVNIKIH

V januarju 1979 bo izvršni svet SR Srbije znovič obravnaval možnosti razvoja premogovnikov z jamsko eksploatacijo na področju Srbije. Kot osnova razgovorov bo služila analiza republiškega zavoda za družbeno planiranje, izdelana s sodelovanjem premogovnikov, pa tudi posebna analiza, ki jo je izdelal Rudarski institut s sodelovanjem Rudarske geološke fakultete v Beogradu. Cilj teh raziskav je, da se v skladu z eventualnimi spremembami v

raziskanih rezervah premoga ugotovi, kateri premogovniki imajo ekonomske možnosti nadaljnjega razvoja. Kompletno analizo bodo izdelali do konca t.l., z razpravo pa bodo pričeli takoj po novem letu.

ELEKTRARNE V OKNIH

Najnovejši nemški izum za pridobivanje novih količin energije niso investicije za atomske elektrarne, pač pa investicije v okna, zidove, radiatorje, pa tudi v aparate za gospodinjstva. Tu se namreč skrivajo prave rezerve električne in toplotne energije. Ugotovili so, čeravno so moderna industrijska država, da večino stanovanj ogrevajo tako kot pred desetletji. To se pravi, da po nepotrebnem izgubljajo ogromne količine energije. Pred nedavnim so sprejeli zakon, da bodo iz državnega proračuna do leta 1982 porabili 4,35 milijard DM, za investicije in tehnološke raziskave, ki bodo omogočile varčevanje energije v gospodinjstvih. To so tolikšna sredstva, da bi lahko z njimi zgradili tri nove atomske elektrarne. Z različnimi analizami so ugotovili, da posamezna gospodinjstva izgubijo okoli 37% toplotne energije predvsem zato, ker okna, posebno tista, ki so bila zgrajena pred leti, niso dobro izdelana, potem 35% energije — toplote odhaja zaradi nekvalitetnih zidov, ki upijajo mnogo toplote, potem so tu še stropovi, tla, ipd.

LETOS LE SIMBOLIČNO POVEČANJE PROIZVODNJE

V letošnjih enajstih mesecih se je, po podatkih Gospodarske zbornice Jugoslavije, proizvodnja premoga povečala napram enakemu razdobju leta 1977, le malenkostno. Črna in rjava premoga ter lignita so namreč v tem obdobju proizvedli skupno le 36,03 milijone ton, oziroma le 280.000 ton ali 0,8% več kot v enakem obdobju preteklega leta. V tem tiči tudi odgovor zakaj smo ob nastopu letošnje zime, v drugi polovici novembra, ostali domala brez premoga za široko porabo pa

tudi industrijo. Premog so namreč trgovska podjetja letos v jesenskem obdobju prodajala po »kapljicah«, skorajda tako kot zdravila na recept. Vsa sreča, da so bile vsaj termoelektrarne dobro založene s premogom za redno proizvodnjo električne energije, saj vemo, da so ostale akumulacijske hidroelektrarne brez sleherne »zaloge« vode, pretočne HE pa so pravtako obratovala z četrtnsko ali tretjinsko zmogljivostjo.

POMOČ PREMOGOVNIKOM V EGS

Komisija Evropske gospodarske skupnosti je pred kratkim objavila svoj sklep, da je odobrila premogovnikom v Franciji, Veliki Britaniji, Belgiji in ZR Nemčiji denarno pomoč za racionaliziranje njihove proizvodnje, pokrivanje izgub, povečanje investicij in kreditiranja zalog. Francija je prejela 554 milijonov, Velika Britanija 407 milijonov, Belgija 206 milijonov in ZR Nemčija 562 milijonov dolarjev.

ENERGETSKA POLITIKA EGS

Pred nedavnim je posebna komisija Evropske gospodarske skupnosti odobrila poročilo o energetski politiki te skupnosti v naslednjem obdobju. Iz tega poročila izvira potreba hitrega zmanjšanja uvoza energije, ker vrednost le-te presega 50 milijard dolarjev letno ali 20% skupnega prihodka v tuji valuti. Predlogi za uspešno reševanje tega problema vključujejo naslednje ukrepe: omejevanje uvoza nafte v države EGS na 500 milijonov ton v letu 1985, sprejetje ukrepov proti nadaljnemu upadanju proizvodnje premoga, obnovevite programa razvoja nuklearne energije, zagotovitev ukrepov za varčevanje z energijo, iskanje novih virov energije, povečanje sodelovanja med energetskimi politikami držav članic EGS in zagotovitev ustrezne klime za investicije v energijo.

Dolgoročno smatrajo v državah članicah EGS, da bo imel

premog vse pomembnejšo vlogo. Doslej so namreč sprejeli načelo nudenja finančne pomoči za program uplinjevanja in utekočinjenja premoga. Razvoj nuklearne energije bo zagotovil dobave električne energije, s tem pa bo preprečeno nadaljnje naraščanje uvoza nafte. Skupnost pa je prav tako zagotovila finančno pomoč za izdelavo poskusnih projektov za nove vire energije. V naslednjih letih bo dan velik poudarek investicijam, tako za proizvodnjo, kakor tudi varčevanje z energijo. Investicijske potrebe bodo reševali preko evropske investicijske banke.

INTERES ZA PREMOG VEČJI

V nekaterih krajih, posebno večjih mestih Jugoslavije, so porabniki čedalje bolj zainteresirani za premog. Trgovska podjetja so že zdavnaj izpraznila skladišča, vsak dan pa pričakujejo povečane dobave premoga iz posameznih premogovnikov. Posebno hudo pomanjkanje je bilo čutiti v posameznih mestih Srbije, pa tudi v drugih krajih Jugoslavije.

KOSOVO PONUJA PREMOG

Na Kosovem je okoli 10 milijard ton premoga — lignita. To je velik kapital s katerim razpolaga pokrajina Kosovo. Količina je ogromna, vendar pa je med manj kvalitetnim premogom tudi nekaj kvalitetnega. Razmerje med premogom in jalovino je 1:1, kar je izredno ugodno za eksploatacijo. Poleg tega kalorična vrednost z globino ne upada, kar je pri drugih premogovnikih običajno. Poleg tega Kosovo nima problemov z električno energijo. V tej pokrajini obratuje pet termoelektrarn z močjo 800 MW, v gradnji pa sta še dve TE, vsaka s po 339 MW. S tolikšno zmogljivostjo bodo dobro oskrbovani z električno energijo tudi v naslednjih letih. Iz tega razloga so sklenili, da ne bodo več gradili novih TE. Dodali pa so k temu, v Rudarsko metalurško kemijskem kombinatu

Kosovo, da so njihovi premogovni bazeni na razpolago drugim republikam in avtonomni pokrajini Vojvodina. Če ti ne bodo zainteresirani, pa jih bodo dali na razpolago tudi inozemskim interesentom. Nedavno tega je direktor kombinata Kosovo opozoril jugoslovansko javnost, da Kosovo že več let nudi svoj premog gospodarstvu v naši državi, v raznih variantah, vendar ni bilo doslej nobene odziva. Predlagali so namreč da bi posamezne republike in Vojvodina koristili kosovski premog za izgradnjo termoelektrarn na lastnem področju ali pa v pokrajini. Tretja možnost pa je, da Kosovo zgradi termoelektrarno, ob financiranju drugih republik. Ker doma ni bilo interesentov, so se začeli dogovarjati s tujci, vendar pa sta v zadnjem času Slovenija in Hrvatska pokazali več pobud za navezavo tesnejših stikov v tem pogledu. Delegacija iz Slovenije je sredi novembra obiskala Kosovo in je pokazala določen interes za kosovsko ponudbo. Izražena je bila pripravljenost, da združeno delo Slovenije sodeluje pri izgradnji energetskih objektov na Kosovem za lastne potrebe. Poudariti je treba, da je premog še vedno cenejši od atomske energije, pa tudi od nafte.

ISTRSKI PREMGOVNIKI PRESEGLI NAČRT

Rudarji istrskih premogovnikov Raša - Potpičan, so v zelo težkih delovnih pogojih in ob stalnem pomanjkanju rudarjev na odkopih, izpolnili svoj letošnji proizvodni načrt 41 dni pred rokom. Njihov letni načrt je predvideval proizvodnjo v višini 105.000 ton črnega premoga. Do konca leta so izkopali najmanj 10.000 ton preko načrta, kar je dobršen prispevek rudarjev k stabilizaciji njihove delovne organizacije.

V PRIPRAVI JE NAČRT ZAKONA O KOMPENZACIJI ZA PREMOG

Do sredine decembra t.l. so vse občinske skupščine v Srbiji

sprejemale sklepe in soglasja na predloženi osnutek zakona o kompenzaciji cen premoga za 16,7%. Doslej so delegati večine občinskih skupščin v Srbiji sprejeli predloženi osnutek zakona, ki naj bi stopil v veljavo z novim letom 1979. Republiški organi so zaradi izboljšanja materialnega položaja premogovnikov v Srbiji z jamskim kopom pripravili predlog, poleg ukrepov, da se cena za vsako prodano tona premoga poveča preko kompenzacije za 16,7%. Tako bi letos za proizvodnjo premoga v višini 1 milijon 240.000 ton premoga povečali dohodek za dodatnih 100 milijonov dinarjev. Že v naslednjem letu pa bi se prihodki na račun te kompenzacije povečali zaradi večje proizvodnje za 150 milijonov dinarjev. S to kompenzacijo bi pomembno olajšali položaj premogovnikov. Sedem premogovnikov je namreč v I. polovici t.l. imelo izgubo, pa tudi 9-mesečni periodični obračuni niso bli povoljnejši, ker so se izgube še povečale.

Za mehanizacijo in sodobnejši odkop premoga bi v Srbiji premogovniki potrebovali 1,5 milijard dinarjev. Ta sredstva bi se skupnosti vrnila s povečano proizvodnjo premoga za skoraj 1,5 milijona ton letno.

NIŽJA PROIZVODNJA PREMOGA V ZAHODNIH DRŽAVAH

Po podatkih ekonomske komisije OZN za Evropo, je bilo zelo malo storjenega na uresničitvi načrta za povečanje proizvodnje premoga, čeravno je bilo sprejeto splošno soglasje vseh zahodnih držav, da je treba proizvodnjo premoga povečati. Več zahodnih držav komaj uspeva, da obdržijo sedanjo proizvodnjo premoga, kar pojasnjujejo s trenutno neugodno ekonomsko situacijo. To bi lahko dovedlo še do večje odvisnosti od nafte, čeprav so številne države sklenile, da bi zmanjšale to odvisnost. Študija ekonomske komisije OZN dokazuje, da je premog edina surovina, ki jo je dovolj in je v stanju, da pokrije dolgoročno po-

rabo in potrebo kemijske industrije v Evropi in Severni Ameriki. Tudi naraščanje proizvodnje zemeljskega plina, niti intenziven razvoj nuklearne energije nista v stanju, da bi v bodočnosti pokrila vse potrebe po energiji v svetu, kar potrjuje potrebo po povečani eksploataciji premoga. Študija dokazuje, da je v preteklem letu proizvodnja premoga bila večja kot leto poprej na Poljskem, SSSR in večini azijskih držav, razen Indije in Pakistana, medtem ko je znašala proizvodnja premoga v 9 državah članicah EGS, manj kot leto poprej. ZDA so bile tudi lansko leto največji svetovni proizvajalec premoga, saj so proizvedli 25,5% celokupne svetovne proizvodnje. Svetovna proizvodnja premoga je znašala v letu 1977 2,464 milijard ton, kar je nov rekord, je pa za 3,2% večja v primerjavi za leto 1976. Študija ugotavlja, da severna Amerika, Evropa, SSSR in Azija, skupno zagotavljajo 92,9% celokupne svetovne proizvodnje premoga. Proizvodnjo premoga pa bi lahko povečali z uvedbo nove tehnologije, z učinkovitejšo ekstrakcijo in porabo premoga ob ustrezni zaščiti okolja, razvoju mednarodnega sistema transporta in trgovine s premogom ter prenosom tehnologije državam v razvoju zaradi eksploatacije lastnih rezerv premoga.

POLJSKA POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOGA

Poljska je bila preteklo leto drugi največji izvoznik premoga na svetu. Skupno so izvozili skoraj 40 milijonov ton premoga, kar je za 1% več kot v letu 1976. Tudi za letošnje leto so načrtovali izvoz premoga v tej količini. Del premoga so izvozili socialističnim državam, to je 36,1%, zahodnim državam pa 63,9%. Proizvodnja vseh vrst premoga na Poljskem raste. Preteklo leto je obratovalo skupno 65 premogovnikov črnega premoga, 2 eksperimentalna premogovnika z jamskim kopom, in 4 s površinskim kopom ter 2 premogonika z jamskim kopom. V teku je izva-

janje širokega investicijskega programa. Pomembna sredstva investirajo v modernizacijo oziroma mehanizacijo premogovnikov, pa tudi v odpiranje novih, posebno tistih blizu Lublina.

INDIJSKA PROIZVODNJA PREMOGA

Letošnja proizvodnja premoga v Indiji bo predvidoma znašala 107 milijonov ton ali za okoli 6 milijonov ton več kot preteklo leto. Načrtovane proizvodnje za letošnje leto ne bodo dosegli, ker je bilo več premogovnikov poplavljenih. Računajo, da bodo do konca t.l. normalizirali proizvodnjo v štirih petinah poškodovanih premogovnikov.

VELIKA NAHAJALIŠČA PREMOGA V ZAMBIJI

V Zambiji so pred nedavnim odkrili tri nahajališča premoga dobre kvalitete. V enem od teh bazenov znašajo rezerve premoga po približnih ocenah 228 milijonov ton, ki je porabljen v TE in gospodinjstvih. Zambija ima premogovnike sedaj le na področju Maamba, v južni pokrajini s skupno letno proizvodnjo 708.000 ton. Raziskave so opravili romunski strokovnjaki.

SOVJETSKI ENERGETSKI NAČRT ZA LETO 1980

S srednjeročnim oziroma petletnim načrtom 1975—1980, je predvideno, da se bo proizvodnja energije v SSSR dvignila takole:

nafta za 30% — od 491 na 640 milijonov ton, zemeljski plin za 50% od 289 na 435 milijard m³ in premoga za 15% — od 701 na 805 milijonov ton. Energetski sektor trenutno porabi 1/3 investicijskih sredstev, ki so namenjena za industrijo, gradbeništvo in transport. Načrti za obdobje po letu 1980 predvidevajo nadaljnje naraščanje proizvodnje energije in to v prvi vrsti zemeljskega plina. Poseben poudarek bo dan razvoju nuklearne in hidroelektrične energije, kakor tudi energiji vetra, geotermalni energiji

in pa energiji valov. Do leta 1990 računajo, da bo znašala v SSSR proizvodnja plina 900 milijard m³, proizvodnja nafte pa 855 milijonov ton.

NOV POVRŠINSKI KOP V TUZLANSKEM BAZENU

Predvideno je, da bo leta 1980 pričela gradnja površinskega kopa lignita Šikulija v tuzlanskem bazenu. Ugotovljene rezerve lignita znašajo 800 milijonov ton, investicijska vlaganja pa bodo znašala 3,5 milijard dinarjev. Po načrtu naj bi zgraditvi površinskega kopa končali leta 1986. Predvidevajo, da bo lignit na tem območju možno eksploatirati okoli 24 let, z letno proizvodnjo 3,3 milijona ton.

UPLINJENI PREMOG — VIR ENERGIJE

Strokovnjaki japonskega centra za tehnične raziskave premoga so v svojih raziskavah ugotovili, da bi lahko uplinjeni premog postal praktični vir energije. Doslej so 5 ton premoga dnevno predelali v nižje kalorični plin s 1300 Kcal, katerega je možno uporabljati v elektrarnah. Program uplinjevanja premoga je eden od ciljev »sončnega projekta«, ki vključuje tudi eksploatacijo novih virov čiste, učinkovite energije. Gre za nov postopek pretvarjanja premoga v plin. V načrtu imajo zgraditev večjega obrata, v katerem bi dnevno pretvorili 250 ton premoga v plin in s tem proizvedli 30 tisoč kWh električne energije.

LETOŠNJA PROIZVODNJA PREMOGA V JUGOSLAVIJI

Letošnja proizvodnja premoga bo v naši državi znašala približno 39,5 milijonov ton, od tega bo pridobljeno 16 milijonov ton s jamsko eksploatacijo. Če to količino preračunamo v kilokalorije ugotovimo, da pride iz premoga, pridobljenega v jami, 50% jugoslovanske proizvodnje »črnega zlata«. To zavrlo tega, ker v jamah pridobivajo v glavnem črni in rjavi premog, medtem ko lignit v glavnem pridobivajo na površinskih ko-

pih, z izjemo Velenja. Medtem pa ta pomembni delež jamske proizvodnje premoga ni dobil ustrezne podpore. Zamenjava dotrajane tehnologije in hitrejša modernizacija proizvodnega procesa, gre prepočasi naprej. Dnevno dela pri jamski proizvodnji premoga v Jugoslaviji okoli 38.000 rudarjev, čeravno je vseh rudarjev okoli 60.000. Pri tem delu je človek še vedno nezamenljiv, medtem ko na površinskih kopih glavni del aktivnosti prevzemajo nase ogromni bagri, nakladalci, odlagali in ostala velika mehanizacija, katere v jamah ni možno uporabljati. To pa seveda ne dokazuje, da se vrsta del pod zemljo ne more mehanizirati in rudarju olajšati delo. Sedanja proizvodnja premoga v jugoslovanskih premogovnikih je enakovredna skoraj 10 milijonam ton nafte, katere vrednost prekoračuje milijardo dolarjev. Nesporno pa je, da 50% teh kalorij ustvarijo rudarji pri jamskem delu. Premog proizveden v jamah ustreza količini surove nafte, ki jo proizvedejo plin za 50% — od 289 na 435 na domačih naftnih vrelicih. S srednjeročnim načrtom razvoja jugoslovanskih premogovnikov je določeno, da naj bi znašala proizvodnja vseh treh vrst premoga v letu 1980 od 55 do 58 milijonov ton. Po vsem sodeč tega cilja ne bo možno doseči. Sčasoma bi ob ustreznem naraščanju mehanizacije in modernizacije v jamah lahko proizvedli tudi do 30 milijonov ton premoga, v daljši perspektivi pa celo 50 milijonov ton. Vendar hitrejša zamenjava trdih goriv s tekočimi ruši vse načrte.

DJERDAP — 6 milijard kWh

Jugoslovanske del HE Djerdap — Kladovo na Donavi, katero smo zgradili pred leti skupno z Romuni, je pred rokom izpolnila načrtovano proizvodnjo električne energije za letošnje leto. V približno 10 mesecih je porabnikom dobavila 5,3 milijard kWh električne energije, tako da bo do konca t.l. znašala proizvodnja električne ener-

gije 6,3 milijard kWh, kar bo nov rekord.

BODO INOZEMCI EKSPLOATIRALI PREMOG NA KITAJSKEM

V zahodnem delu Kitajske, v pokrajini Sing Kjang, cenijo da imajo na razpolago okoli 10 milijard ton premoga. Kitajci so ponudili ZR Nemčiji, Veliki Britaniji in Japonski, da sodelujejo pri eksploataciji premoga na vzhodu in severovzhodu Kitajske. Kaže pa, da bodo to možnost ponudili inozemskim poslovnim krogom tudi za eksploatacijo nahajališč premoga v Sing Kjangu. Gre za črni premog oziroma antracit.

KOSTOLAC III — SREDI PRIHODNJEGA LETA

Termoelektrarno Kostolac III z močjo 210 MW grade že nekaj časa. Predvidoma bo začela obratovati sredi leta 1979. Tako so izjavili v kombinatu Kostolac. Sprva so predvidevali, da bo TE pričela obratovati že koncem leta 1978. Zakasnitve so nastale pri dobavah opreme, predvsem inozemske, počasnem izvajanju montažnih del in iz drugih vzrokov. Dani so vsi pogoji, da bi TE lahko pričela takoj obratovati, ker je nov površinski kop Čirikovac popolnoma pripravljen, da oskrbuje elektrarno s premogom. Ta površinski kop bo letno proizvajal 2,5 milijonov ton lignita. Lignita praktično ne morejo prodati drugam, zato čakajo na čimprejšnji pričetek obratovanja TE.

V nekaj vrstah

SODNI ORGANI PO NOVEM

Bralce našega glasila smo že seznanili z novo organizacijo sodišč in javnih tožilstev v Sloveniji. Danes pa želimo seznaniti vse člane kolektiva in bralce našega časopisa, da bo seda-

nje občinsko sodišče v Trbovljah, pa tudi ostala sodišča, prenehalo z delom v sedanji organizacijski obliki. S 1. januarjem namreč prično delati nova sodišča — temeljna in višja sodišča. Enako velja tudi za javna tožilstva.

Namesto dosedanjega občinskega sodišča v Trbovljah, ki je pokrivalo vse tri zasavske občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, bo pričelo s 1. januarjem 1979 delati temeljno sodišče Ljubljana — enota v Trbovljah za območje občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Prav tako velja tudi za tožilstvo. S 1. januarjem 1979 prične delati javno tožilstvo Ljubljana enota v Trbovljah, za območje Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Enote temeljnih sodišč in enote javnih tožilstev bodo prevzele ves arhiv v prejšnjih občinskih sodišč oziroma arhiv javnega tožilstva. O procesu poslovanja oziroma nerešenih zadev so izšla posebna republiška navodila.

NOV NAČIN FINANCIRANJA DELAVSKE GODBE TRBOVLJE

S sprejetjem dopolnitev samoupravnega sporazuma o financiranju kulturne skupnosti Trbovlje, je nastopila s 1. 7. 1978 novost v pogledu financiranja delavske godbe Trbovlje. Doslej smo namreč člani kolektiva prispevali za vzdrževanje te godbe po 5,00 din mesečno od svojih osebnih dohodkov, ki so nam jih vsak mesec odtegnili ob izplačilu. Od 1. 7. 1978 dalje pa je to plačevanje mesečnega prispevka prenehalo, ker se godba od takrat dalje financira iz sredstev zbranih po samoupravnem sporazumu za financiranje kulturne dejavnosti. Ta izloča 0,1 % sredstev od bruto osebnih dohodkov namensko za potrebe delavske godbe. S tem je omogočeno nemoteno delovanje godbe, vzgajanje novih kadrov, ki so že in še bodo pomladili vrste godbenikov, strokovno vodstvo, pa tudi za vzdrževanje godbenega doma. Na vse tiste člane kolektiva v TOZD in delovnih skupnostih,

katerim je bil prejšnji prispevek po 5,00 din od julija do oktobra še odtegnjen od osebnih dohodkov, se je godba obrnila s prošnjo, da prepustijo ta sredstva godbi, če pa žele, pa jih je pripravljena vrniti plačnikom. O tem so se odločali delavci na svojih zborih. Sredstva bodo v primeru, če jih bodo kolektivni prepustili godbi godbeniki porabili za priprave na naslednje svetovno tekmovanje godb v Holandiji, ki bo leta 1981, deloma pa tudi za nabavo zimskih plaščev za godbenike.

IMENOVANJA

Dosedanji zasavski računski center, ki je deloval kot TOZD v okviru DO IBT v Trbovljah, se je konstituiral v delovno organizacijo Zasavski računski center v ustanavljanju in je v postopku za registracijo. Za direktorja DO ZRC v ustanavljanju je bil imenovan Viktor Žorž, inž., dosedanji sodelavec Mehanike v Trbovljah.

ZBOR VARČEVALCEV

Ljubljanska banka — Temeljna banka Zasavje, Trbovlje, je organizirala 20. decembra zbor varčevalcev — občanov. Potekalo je v Delavskem domu. Na njem so obravnavali razna vprašanja s področja dejavnosti banke, kakor tudi o vlogi varčevalcev v poslovanju temeljne banke. Podobna zbora sta bila organizirana tudi v Hrastniku in Zagorju.

VRTALNA EKIPA DO RGD UKINJENA

Delavski svet DO Rudarsko gradbena dejavnost — TOZD RIG, je dne 6. novembra po predhodnem analiziranju in razpravi sklenil, da se s 1. 11. 1978 ukine vrtalna ekipa. Takšen sklep so sprejeli na temelju slabega rezultata, ki so ga dosegli s to ekipo v enajstih mesecih t.l. Imeli so preko 800.000 dinarjev izgube. Delni vzrok je tudi slaba oprema. Delavci, ki so doslej delali pri tej vrtalni ekipi, so bili razporejeni na druga ustrezna mesta.

TRINKAUSOV ZRUŠEK PREDSTAVLJEN JAVNOSTI

Dne 6. decembra t.l. je potekalo v Ljubljani v prostorih Društva slovenskih prisateljev, tiškovna konferenca, ki jo je sklicala Cankarjeva založba, ob izidu nekaterih novih slovenskih knjig, med katerimi je bil tudi roman Vinka Trinkausa — Zrušek. Na konferenci je poleg številnih pisateljev in novinarjev sodeloval tudi predstavnik REK Zasavje. Ob tej priliki je dana našemu kombinatu in njegovim samoupravnim organom posebna pozornost, ker je kombinat nastopil kot sozaložnik pri izidu Zruška. Po dosedanjih informacijah je bil roman tudi med drugimi bralci v Sloveniji lepo sprejet.

GRADNJA NOVIH STANOVANJ

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Trbovlje je seznanila organizacije združenega dela ter druge organizacije s strukturo stanovanj v objektih, ki so trenutno v gradnji oziroma, ki bodo v gradnji v najkrajšem času. Tudi naši samoupravni organi, člani odbora za družbeni standard TOZD, DO ZPT, DO RGD, DO TET in DO IMD, so razpravljali o tem in se odločali o nakupu stanovanj na temelju dane ponudbe.

Trenutno so v gradnji naslednji stanovanjski bloki:

— S-50 42 stanovanj s predvideno prodajno ceno 12.000 din/m², zaključek gradnje je predviden v avgustu 1979;

— S-52 Polaj, 40 stanovanj, cena m² je enaka, predviden konec gradnje oktober 1979;

— S-56 stolpnica na Trgu svobode, 52 stanovanj, cena enaka, predviden konec gradnje januar 1980;

— S-57, stolpnica na Trgu svobode, 52 stanovanj, cena enaka, predviden konec gradnje junij 1980;

— stanovanjski poslovni objekt pri Muzeju 15 stanovanj, cena za m³ stanovanjske površine je enaka, predviden zaključek gradnje maj 1980.

Stanovanja v stanovanjskem bloku, ki je v gradnji pri Komunalni, so že razporejena in pogodbeno prodana.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Zagorje ob Savi, pa nastopa kot investitor 53-stanovanjskega bloka na Izlahah. Stanovanja so namenjena za potrebe TOZD in za solidarnostne namene. Vseljiva bodo v decembru leta 1979. Povprečna izhodiščna cena znaša 8.530 din/m² neto stanovanjske površine. V tej ceni pa ni vračunan komunalni prispevek, ker ga podpisniki sporazumno izločajo ločeno. Zato omenjena izhodiščna cena velja le za podpisnike sporazuma.

PREOBRAZBA OSNOVNEGA ŠOLSTVA V HRASTNIKU

Sredi decembra t.l. je potekala v Hrastniku občinska konferenca ZK, na kateri je sodeloval tudi izvršni sekretar CK ZKS Emil Rojc. Govora je bilo o preobrazbi osnovnega šolstva in izobraževanja. Razprava je bila zelo pestra, diskutanti pa so govorili o povezovanju vseh faktorjev pri reševanju preobrazbe osnovnega šolstva in izobraževanja, o nujni čimprejšnji uvedbi celodnevne šole, možnostih integracije vzgojno izobraževalnih institucij, usmerjanju v poklice, o sodelovanju zunanjih sodelavcev v krožkih pri uvedbi celodnevne osnovne šole in o drugih problemih.

ODPRAVA ONESNAŽEVANJA V ZAGORJU

Industrija gradbenega materiala — IGM v Zagorju ob Savi, si že dalje časa prizadeva za zmanjševanje oziroma odpravo onesnaževanja, ki ga povzroča s proizvodnjo apna. Dalje časa je obstajal problem pri uvozu odpraševalnih naprav. Sedaj pa jih je izdelala tovarna Gostol v Gorici, po ameriški licenci. Ugotovili so, da filter učinkovito obratuje pri sedanji nekoliko nižji dnevni proizvodnji 250 ton apna na dan.

VEČ VODE V TRBOVLJAH

Od 15. decembra je bila ukinjena omejitev uporabe pitne vode v Trbovljah, zaradi nastopajoče otoplitve in pa dežja. Podobne težave, kot v Trbovljah so bile tudi v Hrastniku in Zagorju, vendar v nekoliko manjšem obsegu. Upajmo, da se podobna situacija, kot je bila od konca novembra pa do srede decembra, ne bo ponovila.

NOVOLETNO SREČANJE STAROSTNIKOV V HRASTNIKU

16. decembra so pripravili v Hrastniku novoletno srečanje občanov nad 70 let. S posebnim programom so jih počastili gojenci glasbene šole, učenci osnovne šole in cicibani iz vrtcev. Predvajali so tudi film o Titu. Vsi po vrsti so se zelo pohvalno izrazili o letošnjem srečanju.

V Hrastniku je 640 občanov starejših od 70 let, na prireditve je bilo povabljenih 420 (ostali so bolniki, ali pa so oddaljeni od centra), na proslavo oziroma srečanje pa jih je prišlo le kakšnih 300. Hvalevredna pobuda, akcija in izvedba.

SKRIB ZA MLADINO

Občinska zveza prijateljev mladine Trbovlje, združuje tri društva prijateljev mladine, in to: Center, Zasavje in Franc Fakin. Skupno je včlanjenih v zvezo preko 500 članov. Naloge ZPM so predvsem v tem, da navajajo in organizirajo mladino za rekreativno dejavnost, nadalje letovanje, srečanje s pionirji v drugih krajih, ipd. Delo društev v krajevnih skupnostih deluje nekoliko slabše, kot bi bilo potrebno. Starši otrok so o delu društva seznanjeni na roditeljskih sestankih. Sodelovanje s starši bi lahko bilo aktivnejše. Člani društva so se pokazali pri VIII. srečanju pionirjev-zgodovinarjev, sodelujejo pri pripravah na novoletne prireditve, prizadevajo si za urejanje otroških igrišč v krajevnih skupnostih, sodelujejo pri

organiziranju prostovoljnih dejavnosti, ipd. V ta namen so sprejeli posebni akcijski program do leta 1980. Sem sodi tudi prizadevanje, da se ustanovi DPM v vsaki krajevni skupnosti.

V PRIHODNJEM LETU VEČ TRGOVIN

ABC Pomurka — Trgovsko podjetje 1. junij Trbovlje, bo v prihodnjem letu predalo v uporabo več novih trgovskih poslovalnic. Na Trgu revolucije bodo dokončali že v prvih mesecih leta 1979 tri trgovske poslovalnice, v katerih bodo prodajali konfekcijo, gradbeni material, instalacijski material, v spodnjih prostorih pa živila.

Novo trgovino bodo zgradili tudi v novozgrajenem bloku pri Komunalni na Savinjski cesti, dosedanjo trgovino pa opustili. V načrtu imajo ureditev nove trgovine v bivšem samskem domu na Nasipih, ki bo oskrbovala prebivalce v Žabjeku in Nasipih. Dosedanjo trgovino v Žabjeku pa bodo ukinili. Poleg tega nameravajo zgraditi nove trgovske prostore tudi v novih blokih, ki jih bodo zgradili na Leninovem trgu.

HUDO POMANJKANJE PITNE VODE

Zaradi izjemno dolgega sušnega obdobja, ki je trajalo oktobra in novembra, skoraj do dneva republike, so nastopile hude težave pri preskrbi s pitno vodo tudi v Zasavju. Od vseh revirskih občin pa so to najbolj občutili občani Trbovelj. Tu je že dalje časa veljala I. stopnja omejitve porabe pitne vode, II. stopnja pa je stopila v veljavo v začetku decembra in je trajala do sredine decembra. Stanovanja so imela torej le ob določenih urah na voljo manjše količine pitne vode. Za običajno oskrbo potrebujejo v Trbovljah vsako sekundo 80 do 85 litrov pitne vode, medtem ko so jo dajali dosedanji izviri skupno z Mitovškovim slapom 43 litrov na sekundo. Zavljo tega je nastala izredno kritična situacija za pitno vodo, pred-

vsem v višjih legah mesta. Nekoliko lažje je bilo v Zagorju razen v okolici, kjer so bili prav tako navezani le na kapnico in sneg.

PREVERJANJE VOZNIŠKE SPOSOBNOSTI

Komisija za vozniške izpite pri občinski skupščini Trbovlje, je skupno z zavarovalno skupnostjo Triglav, območno revirsko skupnostjo Trbovlje, organizirala v nedeljo, 17. decembra dopoldan, anonimno preverjanje voznških sposobnosti za voznike amaterje in poklicne voznike. Preverjanje je potekalo v dvorani občinske skupščine Trbovlje. Hvalevredna akcija, ki bi jo kazalo posnemati, predvsem pa nadaljevati; akcija zasleduje cilj, da bi tudi na ta način pripomogli k izboljšanju varnosti prometa na cestah.

SPREMEMBA SEDEŽA MEDOBCINSKEGA SVETA SZDL

Medobčinski svet SZDL revirskih občin ima od srede novembra t.l. dalje svoj sedež v Trbovljah, Cesta oktobrske revolucije 31, telefon 822 — 160. Tu ima svoje prostore predsednik tega sveta Drago Sotler.

Doslej je bil sedež MS SZDL revirskih občin v Hrastniku.

SKOK ČEZ KOŽO V LJUBLJANI

ZSMS — skokov odbor pri FNT — VTO Montanistika v Ljubljani, prireja XXVI. skok čez kožo. Ta tradicionalna prireditve bo 24. marca 1979, v Ljubljani. Hkrati bodo proslavili 60. ob-

letnico ustanovitve rudarskega in 40-letnico metalurškega odseka na ljubljanski univerzi.

GRADNJA NOVEGA OBJEKTA V KUMROVCU

Centralni komite ZKJ in njegovo predsedstvo sta sprejela sklep o gradnji novega objekta »politične šole Josip Broz Tito« v Kumrovcu. Objekt naj bi zgradili s prostovoljnim zbiranjem prispevkov. Po orientacijskem predračunu, bi bilo treba za gradnjo šole zbrati okrog 145 milijonov din, od tega v Sloveniji približno 9.500.000,00 dn. Akcija za prostovoljne prispevke je stekla tudi v vseh zasavskih občinskih organizacijah ZK. Prioriteto pri zbiranju ima članstvo ZK, dobrodošel pa bo prispevek tudi vseh drugih občanov ter temeljnih in drugih organizacij, krajevnih skupnosti, SIS in društev. Z akcijo bi končali do konca januarja 1979.

NOVA ORGANIZIRANOST GOSPODARSKE ZBORNICE

Gospodarska zbornica Slovenije — medobčinski odbor za Zasavje, Trbovlje, iniciativni odbor za ustanovitev medobčinske gospodarske zbornice, je v začetku decembra predložil v javno razpravo gradivo o novi organiziranosti Gospodarske zbornice Slovenije. Javna razprava je trajala do 28. decembra 1978. Za organiziranje javne razprave so bili zadolženi poslovodni organi DO oziroma TOZD v DO, obsegala pa je gradivo za izvedbo statuta GZS statuta medobčinske gospodarske zbornice revirskih občin; delovni program MGZ revirskih občin za leto 1979 in drugo.

Referendum v Hrastniku uspel

V zadnjih dveh številkah našega glasila smo seznanili bralce, to je člane kolektiva in njihove svojce, pa tudi druge občane,

z nameni in cilji tretjega referenduma, ki so ga izvedli 7. in 10. decembra 1978 v Hrastniku, za uvedbo tretjega samopri-

spevka, za gradnjo raznih družbenih objektov.

Tokrat lahko z zadovoljstvom seznanimo bralce, da je referendum v celoti zelo lepo uspel. V obeh dneh je od skupno 7.958 upravičencev, to je vpisanih glasovalcev, glasovalo na referendumu 7.537 oziroma 94,7% vseh občanov vpisanih v glasovalne imenike. Od teh se je odločilo za uvedbo tretjega samoprispevka 6.189 ali 77,8% občanov Hrastnika. Tako so se obvezali, da bodo v petih letih, od 1. januarja 1978 zbrali skupno 36,325.000,00 din za zgraditev vzgojnovarstvene ustanove — vrtca ter modernizacijo oziroma rekonstrukcijo krajevnih cest in poti.

Nov otroški vrtec bo zgrajen na območju krajevne skupnosti Hrastnik — zgornji del, v katerem bo 10 oddelkov, v katerih bo prostora za 184 otrok. Od tega bostva dva oddelka z zmogljivostjo za 24 otrok namenjena za otroke v starosti od 8 mesecev do dveh let. Ostali oddelki pa bodo namenjeni predšolskim otrokom od drugega do sedmega leta starosti. Skupna površina uporabnikov prostorov bo znašala 1330 m², zunanja površina otroškega igrišča pa 3000 m². Stroški izgradnje bodo znašali po normativih skupnosti otroškega varstva Slovenije 18,100.000,00 din ali povprečno 13.690,00 din/m². Vrtec bodo postavili na Logu v »Dolinici«. Z zgraditvijo novega vrtca bo v bodoče na razpolago 22 oddelkov oziroma nad 424 otrok.

Z delom tega prispevka pa bo rekonstruirano oziroma modernizirano občinsko cestno omrežje, ki jih imenujemo lokalne ceste. Te so kategorizirane in nekategorizirane ceste, javne poti, ki so prevozne z motornimi vozili pa tudi ostale javne poti. Vse občinske ceste in javne poti merijo 107,6 km, so v makadamski izvedbi in le 4,4% ali 4,8 km je posodobljenih. Posodobili bodo s samoprispevkom naslednje cestne odseke: Birtič — Cesta padlih borcev, Taborniška pot, Dol — Novi Dol, Rinaldo — Kolar, Zdrav-

stveni dom — Novi dom, Marano — Brezno, Grajska pot, Malovrh — Klančičar, Klemen, Grča — Brnica, Stanovanjska cesta na Logu in Novem Logu, bivša posebna osnovna šola in Pot Franca Pušnika. Poleg tega bodo izboljšali še druge ceste in javne poti. Za posodobitev cest in izboljšanje poti bodo vložili 18,225.000,00 din.

Po 1,5% od svojih neto osebnih dohodkov bodo plačevali občani iz delovnega razmerja, po 6% bodo plačevali občani, ki so zavezanci prispevka iz OD kot samostojnega opravljanja obrtnih in drugih intelektualnih storitev, od katerih se obračunava prispevek od osebnega dohodka. Po 4,5% bodo plačevali občani, ki so zavezanci prispevka iz OD od kmetijske dejavnosti, od katerih se plačuje prispevek od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti. Po 1% pa bodo prispevali občani, ki prejemajo osebne, dru-

žinske, starostne in invalidske pokojnine in ne prejemaajo varstvenega dodatka. Samoprispevka pa ne bodo plačevali občani, ki prejemaajo družbeno pomoč, to je od socialnih podpor, priznavalnin, invalidnin ter otroških dodatkov, dijaki in študentje od štipendij, vajenci od svojih nagrad ter občani, ki imajo dohodke iz naslova pokojnin in prejemaajo varstveni dodatek.

Solidarnost do široke družbene akcije v Hrastniku tudi tokrat ni zatajila. Že doslej so občani vestno izpolnjevali svoje obveznosti do družbe, solidarni pa so bili tudi do drugih občanov, ki so bili kakorkoli prizadeti zaradi elementarnih nesreč, vedno pa so bili pripravljeni tudi na akcije v domači dolini. Tudi tokrat bodo zanesljivo rešili in pravočasno dokončali načrtane naloge, ki izvirajo iz pravkar uspešno končanega referenduma.

Prispevki iz osebnih dohodkov v letu 1979

Od 1. januarja 1979 dalje bomo v naših treh občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, plačevali iz osebnih dohodkov in dohodka prispevke po stopnjah, ki jih tu navajamo, za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

a) Stopnje prispevkov iz osebnega dohodka so naslednje:

Vrsta skupnosti	o b č i n a		
	Hr. %	Tr. %	Zag. %
— zveza skupnosti otroškega varstva	2,20	2,20	2,20
— skupnost otroškega varstva	0,74	1,05	1,10
— izobraževalna skupnost	5,37	5,22	6,20
— kulturna skupnost	1,44	1,18	0,95
— telesnokulturna skupnost	0,61	0,61	0,46
— skupnost socialnega skrbstva	0,97	1,02	1,02
— skupnost zdravstvenega varstva	8,19	8,85	7,75
— skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja	10,90	10,90	10,90
— skupaj prispevki	30,42	31,03	30,58

b) Stopnje prispevkov iz dohodka so

(prispevek iz dohodka po osnovi osebnega dohodka):

— skupnost zdravstvenega varstva za nasreče pri delu	1,64	2,10	1,81
--	------	------	------

— skupnost za zaposlovanje	0,25	0,25	0,25
c) Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji			
— za primer nesreče pri delu in poklicno bolezen			0,80
— za primer zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem:			
povečanje od 12 na 14 mesecev			3,50
povečanje od 12 na 15 mesecev			5,20
povečanje od 12 na 16 mesecev			7,00
povečanje od 12 na 18 mesecev			10,50
d) Skupnost starostnega zavarovanja kmetov v Sloveniji (prispevek TOZD, ki niso zavezanci za davek iz dohodka TOZD ter druge organizacije in delovne skupnosti, ki izplačujejo OD)			0,26
B) Prispevek iz dohodka od osnove »Korigirana davčna osnova:«			
a) izobraževalna skupnost Slovenije			7,00
b) raziskovalna skupnost Slovenije			1,40
c) skupnost starostnega zavarovanja kmetov Slovenije (prispevek TOZD, ki so zavezanci za davek iz dohodka TOZD)			0,50
C) Prispevek iz dohodka od osnove, ki jo predstavljajo sredstva poslovnega sklada:			
— obvezno posojilo za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nerazvitih republik in pokrajin			0,27
— prispevek po zakonu			1,27

O gornjih stopnjah smo pred tedni že razpravljali in sklepali, ko smo sprejemali dopolnila k temeljnemu planom SIS za 1. 1979 in 1980.

Temeljne naloge v zvezi z uresničevanjem krajevne samouprave

Krajevno skupnost je ustava opredelila kot obvezno temeljno samoupravno skupnost naše družbe, v kateri se delovni ljudje in občani za uresničevanje določenih skupnih interesov in potreb samoupravno organizirajo. Povezujejo se s samoupravnim sporazumevanjem ali na drug način z organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, ki so zainteresirane za sodelovanje oziroma dolžne sodelovati pri

zadovoljevanju teh interesov in potreb.

V krajevni skupnosti se povezujejo tudi delovni ljudje in občani, združeni v družbenopolitičnih organizacijah in društvih, v katerih uresničujejo posamične in skupne interese. Delovni ljudje in občani organizirani v krajevni skupnosti, sodelujejo neposredno in skupno preko delegatskega sistema, tudi pri opravljanju družbenih zadev in pri odločanju o vprašanjih skupnega pomena v ob-

čini in širši družbenopolitični skupnosti.

Nova opredeljena krajevna skupnost mora biti odprta lokalna skupnost, ki ne more biti vezana na meje in okvire ene občine, v kateri se poleg delovnih ljudi in občanov, ki v njej živijo in delajo, povezujejo tudi delavci organizacij združenega dela, samoupravnih organizacij in skupnosti, ki delujejo v krajevni skupnosti.

Za uspešno delovanje in razvijanje samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti, je pomembno kako je oblikovana in organizirana krajevna samouprava. To vprašanje je bilo še posebej pereče v krajevni skupnosti Center v Trbovljah in na osnovi katerega smo pristopili k reševanju vprašanja ustreznega prostorskega preoblikovanja krajevne skupnosti. Reorganizacijo smo pripravili na osnovi vsestranske ocene pogojev za spremembe teritorialnega obsega in notranje organizacije samoupravljanja.

V januarju smo skladno z znanim načelom, da je za uspešno delovanje in razvijanje samoupravnih odnosov pomembna smotno oblikovana krajevna skupnost, kot naravna življenjska skupnost delovnih ljudi in občanov, na referendumu sprejeli sklep o razdelitvi nekdanje krajevne skupnosti Center v tri krajevne skupnosti, in sicer: KS Alojz Hohkraut, KS Fric Keršič in KS Center. Pripravo na referendum je vodil v naših krajevnih skupnostih 12-članski iniciativni odbor. Nadaljnjo akcijo smo vodili pri evidentiranju možnih delegatov, kar se da na široko; pri tem smo vključili vse družbenopolitične organizacije, organizacije združenega dela, društva in druge družbene organizacije v krajevni skupnosti, saj smo se odločali, da v KS Center in KS Fric Keršič za 15-članske delegacije zbora KS, 10 posebnih 7-članskih delegacij za skupščine SIS, v KS Alojz Hohkraut pa 10-člansko delegacijo zbora krajevnih skupnosti in 2 združeni 10-članski delegaciji

za SIS. V istem obdobju pa smo evidentirali možne kandidate za člane samoupravnih organov krajevnih skupnosti.

V maju smo izvolili skupščine KS Center, Alojz Hohkraut in Fric Keršič. Na prvih zasedanjih skupščin so bili izvoljeni člani svetov krajevnih skupnosti in člani poravnalnih svetov. Z izvolitvijo imenovanih organov smo tako rekoč šele na začetku oblikovanja in utrjevanja krajevne samouprave. V prihodnjih dneh bodo skupščine izvolile še preostale organe v KS Center, Fric Keršič in Alojz Hohkraut in to: odbor za varstvo okolja, svet potrošnikov, zbor stanovalcev, odbor za LO in DS. Pripominjamo, da do izvolitve novih organov v KS še vedno delujejo vsi ti organi v KS Center, ki so že delovali pred razdelitvijo krajevne skupnosti Center. Iz vsakodnevne prakse, pa lahko še vedno ugotavljamo premalo samoupravne povezanosti med organi

in občani v krajevni skupnosti. Vse premalo je še pobud, ki bi na sejah sveta KS ali njenih organov omogočali sodelovanje z delegacijami za zbor KS ali s splošnimi delegacijami. Te oblike sodelovanja bi bile nujne, predvsem tedaj, ko ni mogoče dobiti mnenja občanov.

Tudi v času, ko TOZD usklajuje svoje samoupravne akte z zakonom o združenem delu, ne bi smeli prezreti, temveč bi morali vključiti v splošne akte odnose s krajevno skupnostjo. Večja medsebojna povezanost krajevne skupnosti in TOZD, bi odpravila tudi negativen odnos delegatov temeljne organizacije združenega dela v organih krajevne skupnosti.

Na kratko so opisane in podane značilnosti krajevne skupnosti. O delovanju in programih dela njenih organov, pa bomo spregovorili v naslednji številki lista SREČNO.

Silva Bivic

Samoupravne interesne skupnosti in združeno delo

UVOD

Pod tem naslovom boste odsej prebiralι utrinke iz posameznih interesnih področij, ki se povezujejo v samoupravnih interesnih skupnostih. Ob tem boste spoznavali problematiko, merili dosežke in zastoje in tudi ocenjevali svoj neposredni vpliv na razvoj samoupravnih odnosov in vsebino delovanja skupnosti. V skupščinah se dogovarjamo in sporazumevamo o smernicah razvoja, oblikujemo plane in spremljamo njihovo izvajanje, nadzorujemo vse tisto za kar smo se sporazumeli, uresničujemo svobodno mnenje dela, skratka, v skupščinah delegati upravljajo na podlagi stališč svoje delegatske baze.

Ker je v decembru zasedala skupščina raziskovalne skupnosti v občini in republiki, je današnji sestavek namenjen raziskovalni dejavnosti, ki je pomembna sestavina združenega dela, vendar se je v dosedanjem obdobju vse prepočasi vključevala v združeno delo, zato je skupščina SR Slovenije v decembru 1977 sprejela stališče, priporočila in sklepe o raziskovalni dejavnosti kot sestavini združenega dela. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa je 26. 10. 1978, obravnaval informacijo o uresničevanju teh stališč, zato vas bo prav gotovo zanimalo, do kam smo prišli v republiki in do kam v občini.

ORGANIZIRANOST RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI IN OBČINI

Samoupravna organiziranost raziskovalne dejavnosti ima v primerjavi z drugimi področji nekatere posebnosti, ki izhajajo med drugim tudi iz same narave raziskovalne dejavnosti, ki se navzven kaže v tem, da

Staro rudarsko naselje na Dobrni, fotografirano leta 1938. Tega naselja sedaj ni več, zaradi napredujočih rudarskih del.

so raziskovalne organizacije zelo koncentrirane, da z večjim deležem sredstev za raziskovalno delo razpolagajo neposredno temeljne organizacije združenega dela in da se le tretjina sredstev združuje za uresničevanje skupnih nalog in skupnega raziskovalnega programa. V Sloveniji je 79 raziskovalnih organizacij, od tega 44 raziskovalnih zavodov in 35 raziskovalnih enot v organizacijah združenega dela.

Sedanji sistem organiziranja samoupravnih interesnih skupnosti za raziskovalno dejavnost temelji na 60 občinskih raziskovalnih skupnostih in 17 področnih raziskovalnih skupnostih. Področne raziskovalne skupnosti so oblikovane po funkcionalnem (npr. energetika, vzgoja in izobraževanje), panožnem (za posamezne gospodarske dejavnosti) in disciplinarnem (znanstvene discipline) principu.

Kako republika ocenjuje dosedanje delovanje skupnosti? Iz informacije Izvršnega sveta SR Slovenije izhaja naslednje:

Občinske raziskovalne skupnosti so v mnogih občinah ustanovljene le formalno ali životarijo, v zadnjih letih pa se postopoma uveljavljajo. V uveljavljenih občinskih raziskovalnih skupnostih se kaže zlasti povečan interes in aktivnost večjih organizacij združenega dela, še vedno pa ostajajo nerazvite relacije do občinske skupščine oziroma vključevanje v skupščinski sistem.

Področne raziskovalne skupnosti so večinoma predvsem neposreden izvrševalec skupnega programa raziskovalne skupnosti Slovenije, mnogo manj pa mesto za načrtovanje in usklajevanje programov raziskovalne dejavnosti njihovo verifikacijo in združevanje sredstev za uresničevanje programov. Področne raziskovalne skupnosti niso uspele v povezovalju raziskovalnih procesov in v dolgoročnejši zasnovi raziskovalnih programov, kar zlasti na nekaterih področjih predstavlja resno oviro za raz-

voj. Nobena področna raziskovalna skupnost doslej ni v svojem okviru originalno združevala sredstev za raziskovalno dejavnost.

Raziskovalna skupnost Slovenije uveljavlja svojo vlogo v skladu z veljavnim zakonom, v njej se oblikuje skupna raziskovalna politika, oblikujejo in financirajo skupne naloge in skupni raziskovalni program. Pomanjkljivosti so v premalo razvitih kriterijih za oblikovanje skupnega raziskovalnega programa

Kaj pa lahko povemo v občini? Občinska raziskovalna skupnost je bila ustanovljena v letu 1975. Ker v Trbovljah nimamo raziskovalnih organizacij, je skupščina skupnosti samoupravno organizirana samo iz delegatov uporabnikov, ki jih delegirajo delegacije v TOZD, OZD in krajevnih skupnostih. Sredstva za delovanje občinske skupnosti nakazuje Raziskovalna skupnost Slovenije, za podeljevanje nagrad novatorjem in racionalizatorjem pa jih združujejo tudi delovne organizacije neposredno na pobudo skupnosti, dopustno pa je uvesti tudi posebno občinsko stopnjo za potrebe občinske skupnosti, če se tako

sporazumemo. Aktivnost skupnosti je bila usmerjena predvsem na vzpodbujanje inventivne dejavnosti, ugotavljanje tržne usmerjenosti, gospodarske moči, vlaganje v raziskovalne projekte in raziskovalno delo v občini, za kar je bil v letu 1977 izdelan anketni vprašalnik, ki pa ga ni bilo mogoče obdelati zaradi preslabe odzivnosti združenega dela.

Povezava med občinsko skupnostjo in področnimi raziskovalnimi skupnostmi niso bile vzpostavljene.

DOSEŽKI RAZISKOVALCEV V LETU 1977

V tem letu je bilo končanih 3.911 raziskovalnih del, od tega 7% temeljnih raziskav, 65% uporabnih in 29% razvojnih. Raziskovalna organizacije so prijavile 56 patentov, registriranih pa je bilo 18 njihovih patentov.

Raziskovalno delo ni usmerjeno pretežno v temeljne raziskave, kot se pogosto smatra, pač pa je problem vsebinskega povezovanja teh raziskav z uporabnimi in razvojnimi v zaokroženo celoto in pospeševanje prenosa raziskovalnih rezultatov v prakso.

Nova vzgojnovarstvena ustanova — vrtec nad splošno bolnišnico v Trbovljah je že pokrit. (Foto A. Bregant)

Analiza ki so jo letos opravili republiški sindikati je pokazala, da še vedno 66,4 % OZD nima izdelanih meril za nagrajevanje inovatorjev, kar potrjuje domnevo, da v delovne organizacije kljub številnim družbenim akcijam in dokumentom zelo počasi prodira zavest, da je izumiteljstvo in novatorstvo eden izmed temeljev hitrejšega razvoja.

Le 20,3 % OZD ima predvidena sredstva za financiranje inovacijske dejavnosti in le 11,3 % ima uvedena moralna priznanja inovatorjem.

Kako občinska raziskovalna skupnost vzpodbuja inovatorstvo?

Pri skupščini občinske raziskovalne skupnosti je bila doslej oblikovana komisija za podeljevanje nagrad novatorjem in racionalizatorjem. Skupščina občinske raziskovalne skupnosti je na predlog komisije v letu 1977 podelila 3 nagrade za dosežke v letu 1976:

— 1 nagrado za patent oziroma izum;

— 2 nagradi za tehnično izboljšavo na področju gospodarstva.

Merilo za tehnično izboljšavo na področju gospodarstva je preizkus v praksi in ugotovljen gospodarski prihranek.

Prvo nagrado so podelili Vinu Železniku, gradbenemu delovodji pri TOZD Operativa Zasavje Trbovlje; drugo nagrado sta si delila Božo Eberlinc in Zdravko Bočko iz Strojne tovarne Trbovlje; tretja nagrada paje bila podeljena Filipu Krhlikarju iz Iskre, TOZD Tovarna polprevodnikov Trbovlje.

Vnaprej se bodo nagrade in priznanja podeljevala na osnovi pravilnika o podeljevanju nagrad in priznanj INOVATOR v občini Trbovlje, ki so ga kot predlog dobile delegacije v obravnavo, občinska raziskovalna skupnost pa ga bo sprejemala na decembrski skupščini.

ZAKLJUČEK

V današnjem prispevku smo se na hitro razgledali po Sloveniji in občini. Kako pa je pri vas doma?

Martina Djokić

Poslovni uspeh zasavskih gospodarstev

Služba družbenega knjigovodstva, podružnica Trbovlje, je pred nedavnim izdala analizo poslovnega uspeha zasavskega gospodarstva v razdobju januar—september 1978. Iz te analize lahko povzamemo, da so organizacije združenega dela iz revirjev s področja gospodarstva v tem razdobju dosegle 5.701.591.000,00 din celotnega prihodka, kar je glede na enako obdobje lanskega leta več za 31 %. Za izvedbo oziroma realizacijo celotnega prihodka so te organizacije porabile din 3.570.899.000,00 sredstev, kar je v primerjavi z lanskim obdobjem

več za 24,1 %. Znižal pa se je tudi delež porabljenih sredstev v celotnem prihodku od 66,1 na 62,6 %. Iz tega lahko povzamemo, da je zasavsko gospodarstvo poslovalo ekonomičneje. Ta ekonomičnost se je povečala za 5,6 %, medtem ko se je v naši republici povečala le za 3,6 %. Po drugi strani pa ne smemo prezreti amortizacije; ta je znašala v Zasavju v tem obdobju le 4,5 % več od primerjalnega obdobja, v republici pa za 18,7 %. Če torej izločimo vpliv amortizacije v Zasavju in republici, lahko ugotovimo, da se je ekonomičnost

povečala za 3,8 % tako v republici kot v Zasavju. Elementov, ki govorijo v prid dobremu gospodarjenju v tem obdobju v Zasavju je seveda v tej analizi precej več. Vendar zaradi omejenega prostora ne moremo vseh navesti. V glavnem lahko govorimo o tem, da je zasavsko gospodarstvo v tem obdobju bilo pred poprečjem v republici, s tem da gre v Zasavju več sredstev za osebne dohodke, medtem ko gre v republici več sredstev za reproduktivno sposobnost gospodarstva. Torej gre manj sredstev za investicije.

Hohkrautu v spomin

V soboto, 9. dec. t.l. so učenci osnovne šole Trbovlje — pedagoške enote Alojz Hohkraut na Trgu revolucije (bivša šola na Vodah), proslavili 40-letnico volilne zmage Alojza Hohkrauta, padlega heroja. Na volitvah dne 11. dec. 1938 je v revirjih kandidiral na rdeči listi za poslanca v ustavodajno skupščino v stari Jugoslaviji.

Proslavo so pripravili učenci skupno s pedagoškimi delavci te šole v spomin heroju, po katerem ta šola nosi tudi ime. V pripravah je sodeloval tudi občinski odbor zveze borcev NOV Trbovlje ter strelska družina A. H.

V zgornji veži, kjer je potekala proslava, je šolski pevski zbor za uvod zapel državno himno nato pa je pedagoški vodja PE A. Hohkraut pozdravila vse navzoče; med njimi so bili Franc Grešak, sekretar Revirskega komiteja ZK, Janez Ocepek, predsednik občinske skupščine, Karel Vukovič, sekretar komiteja obč. konference ZK, obe še živeči sestri padlega A. Hohkrauta, prvoborci Kralj Franc — Cink, Forte Karel — Marko, Ivan Gorjup, predstavniki KS center, ZB, ZRVS in drugi gostje. Medtem

je delegacija odnesla spominski venec na grob padlega heroja. Slavnostni govornik je bil prvoborec Ivan Gorjup, soborec A. Hohkrauta. V svojem govoru je na preprost, jasen, razumljiv in topel način orisal lik pokojnega A. Hohkrauta, posebno še potek njegove kandidature in potek volilnega boja v l. 1938. Dejal je, da je bil za časa svojega življenja izreden tovariš, nikoli se ni razburjal, nikoli nobenemu storil žalega, bil je izrazit masovik, poznan je bil med rudarji in njihovimi ženami v kolonijah, doma je bil na Dobrni v Trbovljah (rodil pa se je pri Sv. Jedrti pri Laškem), bil je dober učitelj predvojnim skojevcom, užival je izredno zaupanje v boju delavcev za svoje pravice, nato pa je govornik orisal priprave in potek volitev decembra 1938. Gorjup in ostali skojevci (med drugimi Šuštar Nande), so naredili precej plakatov v Rudarskem domu. Na dan volitev so se ob 13. uri zbrali v tem domu poleg A. Hohkrauta, še Salamon, Keše, Potekev, Šuštar N., Gorjup I. ter predstavniki socialdemokratov. Ker so bile volitve javne, so ugotovili, da je Hohkraut dobil do te ure precej glasov. Dogovorili so se, da bodo socialdemokrati podprli Hohkrauta, kar pa se nato ni zgodilo. Govornik je poudaril, da je bila zmaga naša, zmagal je Hohkraut, čeprav so ponaredili izid glasovanja.

V poznih popoldanskih urah je bil nato pohod naprednih delavcev in drugih občanov, proti društvenemu domu (sedaj Svoboda II) pod vodstvom A. Hohkrauta. Vrnili so se do rudniške restavracije, kjer je na intervencijo žandarmerije, Hohkraut končal z demonstrativnim pohodom. V nadaljevanju so mlada grla zapela še nekaj pesmi, izkazali so se recitatorji, ritmični krožek je pokazal narodni ples, sklenjen je bil dogovor o sodelovanju med ZZB A. H. in strelsko družino A. H., prebrana zaobljuba pionirjev in pozdravna brzozavka maršalu Titu, za konec pa je šolski zbor zapel pionirsko himno.

Na pionirskem sestanku

OBLJUBA PIONIRJEV
PO »ALOJZ HOHKRAUT«

OB TEM SLOVESNEM TRĚNUTKU, KO PROSLAVLJAMO 40-LETNICO VOLILNE ZMAGE NARODNEGA HEROJA IN REVOLUCIONARJA ALOJZA HOHKRAUTA, KO JE V TRBOVLJAH DOBIL VEČ GLASOV KOT VSI KANDIDATI TAKRATNE OBLASTI, OBLJUBLJAMO PIONIRJI, DA SE BOMO TRUDILI, HODITI POTI, KI JO JE ZAČRTAL S SVOJIM ŽIVLJENJEM IN DELOM ALOJZ HOHKRAUT. SAJ VSI ŽELIMO OHRANITI SVOBODO, MIR IN SREČNO ŽIVLJENJE V NAŠI SOCIALISTIČNI DOMOVINI.

Pionirji PO A. Hohkraut
9. 12. 1978

LJUBLJENI TOVARIŠ T I T O !

DOVOLI, DA TI S PROSLAVE, KI SMO JO PRIREDILI V POČASTITEV 40-LETNICE VOLILNE ZMAGE NARODNEGA HEROJA IN REVOLUCIONARJA ALOJZA HOHKRAUTA, KATEREGA IME NOSI NAŠ PIONIRSKI ODRED, POŠLJEMO PRISRČNE POZDRAVE.

ZELO SI ŽELIMO, DA BI TUDI NAŠA GENERACIJA BILA TAKO SREČNA KOT SO BILI NAŠI STARŠI, KI SO TE LAHKO POZDRAVILI V NAŠEM RUDARSKEM MESTU. ISKRENO UPAMO, DA SE NAM BO TA ŽELJA KDAJ TUDI URESNIČILA.

OBLJUBLJAMO TI, DA BOMO KOT ČLANI ORGANIZACIJE NAJMLAJŠIH — ZVEZE PIONIRJEV JUGOSLAVIJE, KI JE NASTALA MED NARODNO-OSVOBODILNO BORBO, SLEDILI TVOJIM VZGLEDOM.

— DA SE BOMO PRIDNO UČILI IN KREPILI BRATSTVO MED NARODI IN NARODNOSTMI JUGOSLAVIJE. TA NAŠA OBLJUBA, NAJ TI BO DRAGI TOVARIŠ TITO, ČESTITKA ZA BLIŽAJOČE SE NOVO LETO, OBENEM Z NAŠIMI ISKRENIMI ŽELJAMI:

BODI ZDRAV IN VODI NAS ŠE DOLOG V ŽIVLJENJE, SVOBODO IN VARNOST!

PIONIRJI PIONIRSKEGA ODREDA »ALOJZ HOHKRAUT« IN UČITELJICE PEDAGOŠKE ENOTE ALOJZ HOHKRAUT TRBOVLJE.

PREDSEDNIK PIONIRSKEGA ODREDA:
VANJA KNEZ

Začasna ustavitev zviševanja cen

Zvezni izvršni svet je sprejel decembra t.l. vrsto ukrepov za zadržanje nadaljnje korekcije oziroma zviševanja cen, v okviru usklajene akcije na območju Jugoslavije. Z ukrepi so soglašale načelno tudi vse republike in obe pokrajini. Pri tem so opozorili, da je potreben pri sprejemanju ukrepov za obvladavanje rasti cen, selektiven pristop s tem, da je treba biti oo-

zoren posebno na tista področja, kjer neskladja niso bila rešena v letu 1978.

Iz teh ukrepov izvira odločitev, da republiški organi pristojni za cene ne bodo izdajali soglasij za spremembo cen proizvodov in storitev, dokler ne bodo pripravljena izhodišča in predlog dogovora o ukrepih za izvajanje politike cen v letu

1979. Izvršni svet SR Slovenije je hkrati predlagal vsem občinskimi skupščinam, da v skladu s svojimi pristojnostmi sprejmejo enake ukrepe glede določanja novih cen proizvodov in storitev iz pristojnosti občine.

Izvršni svet SR Slovenije je naročil republiškem komiteju za tržišče in cene, da skupno z

ostalimi dejavniki do 10. januarja 1979 pripravi izhodišča in predlog dogovora o ukrepih za izvajanje politike cen proizvodov in storitev iz pristojnosti republike in občin v letu 1979. Ukrepi bodo seveda stremeli za tem, da se uveljavijo kakovostni faktorji gospodarjenja in kriteriji ekonomske stabilizacije na vseh področjih.

Tonetu Hudarinu — zadnji srečno!

V nedeljo, 10. dec. t.l. je umrl v Ljubljani v kliničnem centru, Tone Hudarin, naš znani in priznani petdesetletni kapelnik, dirigent Delavske godbe Trbovlje in naš dolgoletni član kolektiva. Pokopali so ga na Žalah v Ljubljani, 14. dec. popoldne, ob navzočnosti precejšnjega števila prijateljev in znancev in spremstvu godbenikov trboveljske Delavske godbe.

Pokojni Tone Hudarin se je rodil 25. 9. 1901 v rudarskem naselju Njiva v Trbovljah. Domala vse svoje življenje je posvetil kulturnemu dvigu rudarjev in drugih delavcev in občanov v Trbovljah. S 13. leti se je kot mlad fantič — klarinetist vključil v delavsko godbo. V l. 1927 je godbo prevzel kot kapelnik. Vodil jo je 36 let. Bolezen ga je prisilila, da je odložil dirigentsko palico. V času, ko je vodil Delavsko godbo, je ta dosegla izredno kakovost v jugoslovanskem pa tudi evropskem merilu. Za te uspehe je prejela godba, pa tudi njen dirigent razna priznanja. Najpomembnejše priznanje za njegovo uspešno delo, je bila podelitev nagrade Prešernovega sklada v letu 1958.

V času ko je pokojni T. Hudarin vodil Delavsko godbo, je bil pogosto v stari Jugoslaviji v težkem položaju, ker je godba sodelovala pri vseh manifestacijah trboveljskih rudarjev.

Svojo pripadnost narodu in delavskemu razredu pa je pokazal tudi v l. 1944, ko je z godbo odšel v partizane, kjer je deloval v kulturniški skupini IV. operativne cone v Zgornji Savinjski dolini. Ob zadnjem slovesu, ob grobu je spregovoril pokojnemu T. Hudarinu v zahvalo in spomin Franci Princ, predsednik skupščine kulturne skupnosti Trbovlje. Ob koncu svojega žalnega govora je dejal naslednje:

»Dragi naš kapelnik Tone! Prišli smo iz tvojih in naših Trbovelj, da se poslednjič poklonimo ter da se ti zahvalimo v imenu rudarjev in delavcev Trbovelj za vse, kar si nesebično daroval kulturi našega kraja in da ti zagotovimo našo trajno hvaležnost. Tvoj lik je in bo ostal v naših srcih in spominu na današnji in prihodnji čas. V imenu občanov in kulturnih delavcev Trbovelj, izrekam tvoji ma hčerkama in ostalemu sorodstvu naše najgloblje sožalje, tebi dragi Tone pa kličem naš zadnji rudarski Srečno«.

Temu se pridružujemo vsi člani našega kombinata. Ohranili ga bomo dejansko v najboljšem in najlepšem ter trajnem spominu!

PLANINSKE ORGANIZACIJE IN LJUDSKA OBRAMBA

Ljudska obramba je edinstven sistem organiziranosti, pripravljanja in aktivne udeležbe vseh družbenih subjektov in neposrednega angažiranja materialnih virov in sil pri zavračanju in preprečevanju agresije, v oboroženi borbi in drugih oblikah vseljudskega odpora in pri izvrševanju drugih nalog zaradi obrambe in zaščite svobode, neodvisnosti, suverenosti, teritorialne skupnosti in socialističnega samoupravnega razvoja SFRJ.

(Iz Zakona o ljudski obrambi).

Po svojem značaju, vlogi, mestu in nalogah v sistemu koncepta vseljudske obrambe in družbene samozaščite, zavzemajo planinske organizacije Jugoslavije, kot množične in specializirane družbene organizacije, vidno mesto in imajo poseben pomen v splošnem obrambnem sistemu. Planinske organizacije v naši državi štejejo več sto društev. Od tega je samo prek 90.000 mladih vključenih v gorsko reševalno službo, med vodnike, alpiniste, speleologe in smučarje. Ta društva skrbijo in upravljajo z nad 60 planinskimi objekti v prekrasnem planinskem in gorskem svetu.

Specialno usposobljeni planinska kadri, kakor tudi organizacije v celoti, v strukturi vseljudskega sistema obrambe predstavljajo pomemben subjekt in dejavnik družbe pri obrambi domovine. Skozi reaktivne aktivnosti tega koristnega in zanimivega športa se občani, še posebno pa mladi, privajajo na obvladovanje naravnih ovir v planinah, se spoznavajo z naravnimi lepotami, kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi svoje domovine, se usposabljujejo in vzgajajo v duhu tovarištva, kolek-

tivnosti, samostojnosti, discipline, hrabrosti in odgovornosti do sebe in drugih ter tako krepijo svoj značaj in oblikujejo kvalitete, pomembne za oblikovanje celovite ustvarjalne osebnosti.

S planinsko in alpinistično dejavnostjo člani planinskih organizacij ter ostali občani gojijo neizmerno ljubezen do svoje domovine — skupnosti pobratenih narodov in narodnosti, kot največje pridobitve naše revolucije. Prizadevajo se za mednarodno skupno aktivno življenje, medsebojno spoznavanje in sporazumevanje med vsemi narodi sveta. V SR Sloveniji so planinske organizacije najštevilnejše, saj je v prek 140 društvih organiziranih preko 90.000 članov. Kar več kot 30 planinskih društev deluje v organizacijah združenega dela. Poleg društev, ki jih je okrog 130 in štejejo okrog 17.000 mladincev in čez 24.000 pionirjev.

Poprečni slovenski planinec v starosti od 16 do 50 let ima danes kondicijo, da hodi čez deset ur dnevno z bremenom 15 kilogramov. Vsak izmed njih ima v programu aktivnosti deset letnih tur na gorske vrhove, pripravljen in privajen, da ustrezno opremljen varno hodi in se zna varovati pred vremenskimi nepravilnostmi in stiskami ter je usposobljen drugemu v nesreči nuditi prvo pomoč.

Planinska enota JLA pri svojih vajah v gorskem svetu.

DRAGOCENI PROFILI: Skozi svojo programsko aktivnost, ki sloni na statutu organizacije, društva za svoje člane in druge občane, ki se ukvarjajo s planinarjenjem, organizirajo, posebno za mladino, razne orientacijske pohode, tekmovanja, pohode, taborenja, izlete, vzpone in smučarska tekmovanja kombinirana s streljanjem. Organizirano skrbijo za vzgojo pionirskega in mladinskega naraščanja, sodelujejo z enotami JLA, teritorialne obrambe in družbenopolitičnimi organi in organizacijami. Sedanji planinski objekti bi bili v slučaju potrebe lahko zelo primerni za namestitve in uporabo.

Poleg tega planinska društva organizirajo službo vodičev, markirajo in vzdržujejo planinska pota, skrbijo za varnost planincev z gorsko reševalno službo in vzgojo ter rešujejo in pomagajo ponesrečenim. Skupaj s pripadniki JLA in enot teritorialne obrambe ter civilne zaščite člani planinskih društev in šolskih krožkov obiskujejo kraje, pomembne iz zgodovine naših narodov in narodnosti ter še posebno iz NOB. Na ta način negujejo in poglobljajo revolucionarne tradicije ter ohranjajo in spodbujajo humane vrednote tega zgodovinskega obdobja. Planinska društva vzgajajo in usposablajo svoje kadre z različnimi šolami, tečaji in krožki. Na ta način obnavljajo in razširjajo kadre za mladinske vodnike, inštruktorje, mentorje na osnovnih in srednjih šolah, alpiniste pripravnike, oziroma alpiniste, gorske reševalce in inštruktorje za gorsko reševalno službo in podobno.

S pridobivanjem znanja in sposobnosti preko različnih oblik ter utrjevanje tega v planinah, se navaja človekov organizem na najtežje napore in hojo. Taki kadri so še kako pomembni in dragoceni za nadaljnjo oblikovanje profilov kadrov za delo v različnih obrambnih strukturah naše družbe. Ti kadri z vsem tem znanjem, poznavanjem zakonitosti narave in situacije na terenu, pomenijo svojevrstno vrednost v sistemu

vseljidske obrambe. Planinska organizacije Jugoslavije dajejo tudi oboroženim silam naše družbe izdelan profil kadrov za enote, v katerih s pridom koristijo amatersko pridobljeno znanje in sposobnosti, in s tem dajejo dragocen prispevek k obrambni sposobnosti naše domovine.

Upoštevajoč množičnost planinskih organizacij in to, da le-te postajajo vsak dan bolj privlačne in da v nje stopajo novi in novi člani, pa tudi to, da hodi v planine vedno več planinsko neorganiziranih občanov, potem nedvomno predstavlja močan potencial za učinkovito obrambo. Zaradi hitre urbanizacije človekovega okolja in sploh načina življenja, planinstvo kot oblika cenene in koristne rekreacije predstavlja danes možnost, ki sodobnemu človeku vrača izgubljeno fizično in psihično energijo, krepi človekovo odpornost in ga pripravlja tudi za težje pogoje življenja, kakor tudi za to, da bo kot aktivni subjekt lahko uspešno sodeloval v sistemu vseljidske obrambe in družbene samozaščite.

Zaradi tega vrednotenja dela in aktivnosti specializiranih organizacij, poznavanja bistva in vsebine njihove aktivnosti, mora predstavljati stalno skrb vseh teritorialnih samoupravnih enot in organov ljudske obrambe. Spremenjen položaj in uzakonjene spremembe namreč zahtevajo načrtno skrb in nudenje pomoči ter preudarjeno vključevanje tega profila kadrov v obrambne strukture domovine. Odlični alpinistični dosežki in uspehi jugoslovanških odprav v tujih gorstvih, nove zamisli in načrti predstavljajo vrhunske fizične in moralne kvalitete naših planincev — alpinistov, ki pod zelo težkimi fizičnimi in psihičnimi obremenitvami, načinu prehrane, bivanja na velikih višinah in vrsti drugih specifičnih pogojih življenja v samoti, predstavljajo kvalitete, s katerimi v vse-ljudskem odporu lahko zanesljivo računamo in koristimo te dragocene kvalitete.

Praksa in velike izkušnje iz minulih vojn, ne glede na današnje vrtoglavo obdobje tehnične opremljenosti armad (sovjetsko-finska vojna, vzhodna fronta 1941—1944), kakor tudi izkušnje iz našega narodnoosvobodilnega boja, bojov proti izurjenim fašističnim lovem »gebirgsjägerjem« nam potrjujejo in kažejo, da se mora usposabljanju planinskih kadrov namenjati večja pozornost, ne glede na dosežene in to zelo dobre rezultate. Razvijanju lastnosti, sposobnosti in vzgajanju različnih planinskih spretnosti, morajo planinske organizacije namenjati še več pozornosti. Nadalje je treba pridobivati mlade kadre in planinska društva še bolj okrepiti, predvsem tam, kjer so za to dani vsi pogoji. Kajti ti kadri na takem terenu predstavljajo neizčrpen vir energije in sil pri somoobrambi naše samoupravne socialistične družbe.

V nadaljnjem izgrajevanju in poživljanju koncepta vseljidske obrambe je potrebno načrtno in preiščljeno usposabljanje tega pomembnega človeškega potenciala. Da bi zagotovili kar največje število planincev, potrebnih za naše oborožene sile, je neobhodno potrebno še naprej skrbeti za množičnost in razvoj planinskih in smučarskih društev ter večje sodelovanje z družbenopolitičnimi organi in organizacijami, organi ljudske obrambe, JLA in teritorialnimi enotami. Ker usposabljanje novih kadrov glede hoje in plezanja, pravičnega oblačenja in ustrezne opreme, zaščite pred naravnimi ovirami in neprijetnostmi, orientacije, pravičnega izbora smeri, gibanja, nudenja prve pomoči, prenosa bolnih in poškodovanih, navaja na posebne pogoje življenja v planinah, prehrano v planinah in podobno, je še kako pomembno v naši doktrini koncepta in izvorni strategiji vseljidske obrambe. Sem sodi tudi pospeševanje gradnje bivakov in planinskih postojank.

Pri vsem tem pa ima še poseben pomen za naše oborožene sile navajanje na vzdržljivost,

Alpinisti tudi pozimi ne odnehajo. Po grebenu Skute proti cilju.
Foto Matevž Lenarčič

odpornost, iznajdljivost, hitro sprejemanje odločitev, načrtnost in sistematičnost pri delu, tovarištvo, disciplina, ne glede na utrujenost in težave poleg krepitev ljubezni do svoje domovine in ohranitev velikih pridobitev narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije

— svobode in bratstva, enotnosti ter enakopravnosti Jugoslovanskih narodov in narodnosti. Vse te osebnostne kvalitete pa predstavljajo planincem in alpinistom motiv in inspiracijo za njihovo prihodnjo aktivnost.

Svetislav Nikolić

Alergija — bolezen sodobnosti

Nenehen razvoj industrije, prometa, uporaba kemičnih sredstev v gospodarstvu, umetnih gnojil v kmetijstvu, proizvodnja prehranskih artiklov in njih konzerviranje, preseljevanje ljudi, vse to pogojuje, da pride človek vsak trenutek svojega udejstvovanja, kjerkoli v stik s snovmi, ki v tej in oni obliki povzročajo ali bolje rečeno, sprožijo odziv na telesu škodljive vplive. Tako odziva nje človeškega telesa kot celote ali pa njegovih posameznih organov in sistemov, ki nastane v borbi med tujimi vplivi in snovmi ter človeku lastnih protiteles, imenujemo alergična reakcija. Pri tej se sproščajo v telesu ali na posameznih organih snovi ali bolje rečeno stru-

pi, ki nastajajo na mestu borbe. Ponavadi nastane reakcija pri ponovnem vnašanju ali pa kontaktu in le redko pri prvem. Značilno je tudi, da so opisane spremembe že pri ponovnih minimalnih dozah in reakcija ni odvisna od množine (napr. ponovno jemanje zdravil, hrane, kontakti s prahom, živalskimi dlakami itd).

Alergično obolenje je torej posledica senzibilizacije organizma v teku življenja, ki pri ponovnem kontaktu preide v burno dogajanje, medtem ko ponavadi pri prvem ni reakcije.

Znaki preobčutljivosti na tujo snov — alergen so različni in v veliki meri odvisni od vhodnih vrat v organizem (di-

hala, prebavila, koža itd). Tako se spekter sprememb giblje od izpuščajeve po koži, kihanja, srbenja po koži in očeh, kašljanja, oteklina kože in sluznic do otežkočenega dihanja, lovljenja zraka ali celo dušenja. Omenjene simptome lahko povzroči onesnaženo ozračje, milo, pralni praški, cestni in zemeljski prah, seno, rože pa tudi kakšna hrana. V zadnjem primeru so driske in bruhanje znak preobčutljivosti.

Če vzamemo v obzir trditve nekaterih avtorjev, ima približno 10% evropskega prebivalstva eno ali več alergij. Da pa se z modernizacijo življenja stanje še slabša, vidimo iz tega, da večji medicinski centri doma in po svetu ustanavljajo posebne bolnice in oddelke za alergične bolnike iz posameznih vej medicine.

Težave pa niso samo pri odraslih, ampak tudi pri otrocih, včasih celo v najbolj zgodnji dobi življenja. Kolikokrat obupane mamice prineso svojega malčka v ambulanto ali pa dispanzer in povedo, da ima njihov mali izpuščaj po telesu, včasih zvišano temperaturo, da ima driske, bruha, siten je in cmerav, praska se itd. Drugič spet tožijo, da ima kar naprej nahod, da kiha, ima zamašen nos takoj, ko stopi bos na mrzla tla ali pa se umije z mrzlo vodo. Tretji ima enake težave na prepihu, v megli, četrti toži na stalno ponavljajoče glavobole, ki jih tudi praški in tablete ne umirijo. Tudi težki astmatični napadi se lahko pojavijo v vsaki starosti, v megli, prahu, dražecih plinih, ki so posebno na našem območju česti. Jesensko vreme in zima ter megla stanje še slabšajo. Tudi razni ekcemi, posebno rok, spadajo v alergična obolenja.

Glede na to, da sta pred nami jesen in zima, bodo gotovo najbolj razširjena obolenja dihal tj. od nosu preko žrela, sapnika in bronhijev. Večina teh so prehladi in to često s komplikacijami; vendar ne smemo pozabiti na možnost, da so težave v začetku preobčutljivostnega značaja na meglo, hladen

zrak, prah, pline in naših hitrih prehodov iz toplih, često s suhim zrakom (centralne kurjave) polnih prostorov ven na mraz. Vse to pogojuje tudi okužbo, ker manjša odpornost sluznice, jo suši, tanjša in zmanjšuje odpornost nasploh.

Le sklepamo lahko, kako velike so denarne vsote, ki so porabljene za zdravljenje alergikov, koliko so izgube pri produkciji, osebnih dohodkih, koliko je nezadovoljstva s strani bolnika, ki ima stalne ponavljajoče se težave, tava od zdravnika, poje kilograme zdravil, stanje pa se mu noče popraviti, ali pa se pri nekem osebnem

higiensko-dietnem prekršku stanje zopet pokvari.

Ker imajo z alergijo opravka več ali manj vse veje medicine, je bilo v novejšem času napisanih veliko knjig in člankov, ki opisujejo nastanek, razvoj in potek preje omenjenih pa tudi drugih alergičnih obolenj. Sodobne raziskave so vsekakor povezane z večjim uspehom, vendar še zmeraj obstaja zahteva, da se zdravniki različnih dejavnosti še posebej bavimo s problematiko preprečevanja ter zdravljenja alergije in njenih posledic.

Dr. sc. mgr. dr. Janez Krašovec

Ljubil sm gore in se zmerom znova vračal k njim. Tega nisem delal skokoma. Prav narobe; če sem goro preplezal, potem nisem mogel kar tako od nje. Potikal sem se po njeni okolici, ko da sem kaj izgubil ali pozabil. V resnici pa me je le navdajala vroča želja, da si to novo znanko od vseh strani ogledam in zapomnim. Vsako njenih potez sem kar

najpozorneje opazoval in zasledoval, da bi tako ob ponovnem vzponu in veselem snidenju našel spet staro srečo ter si zgradil novo. In gora mi je zrastle v mogočno osebnost, ki me je tem bolj priklenila, čim globlje in jasneje se mi je posrečilo doznati njeno bit ter razumeti njen pomen.

KUGY

Pri smučarski koči v Lontovžu — Dol pod Kumom, je tudi pozimi vedno živahno. (Foto M. C.)

Novoletno veselje

Iz leta v leto, posebej v večjih mestih se atmosfera potrošniške in turistične »novoletne mrzlice« pojavlja vedno bolj zgodaj. Trgovci so nam v imenu novega leta ponudili raznovrstne (ne)potrebne predmete v prepričanju, da brez njih naše razpoloženje ne bo takšno, kot naj bi bilo. Turistične agencije so se oprijele vseh znanih in neznanih »modelov« zavajanja in navajanja; v mnogih delovnih organizacijah se je že pol meseca pred novim letom šušljajo o sindikalnih, improviziranih in polprivatnih svečanostih za konec decembra. Cela stvar iz leta v leto dobiva vse širše oblike. Kaj nam tudi ena navadna sobota v sedmem, osmem ali devetem mesecu ne nudi možnosti za oddih, premor, razloga za kakšno delovno ali drugo slavlje? Ali je potrebno, da se kot v kakšnem poceni anglo-ameriškem filmu obnašamo v stilu izsiljenih in srce parajočih prizorov o »norih in nepozabnih« novoletnih praznikih?!

T. B.

Iz nekdanjih dni priprava kurjave — včasih

Tole, kar bi rad napisal ni stara šega ali navada knapov pri oskrbi svojih stanovanj z drvmi oz. kurjavo. »Šporherti« so bili zidani, kurjave so veliko požrli, ogreli pa malo. Kurjavo je bilo treba vso znesti na ramah, premog v koših, drva na sekirah iz jame. Vsak knap je imel pravico do določene količine deputatnega premoga, ki so ga dostavili v »huntih« do zvrčališča blizu doma. Tam ga je skupina »poštirca«, zatak-

nila listek in se s praznimi hunti odpeljala. Od zvrčališč pa do barak ga je bilo treba pa pripeljati z vprežnimi vozovi ali pa znesti v koših. Upokojenci so izgubili pravico do deputatnega premoga, vendar so lahko nabirali odpadli premog v »štiricah« oziroma na sipinah na Dobrni. Z drvmi pa je bilo drugače; te je bilo treba običajno znesti na sekiri iz jame domov. Ker je nesel vsak knap po delu obvezno svojo sekiro domov in nikdar nesel prazne, temveč je za ravnotežje napičil kos »štempla« ali »riglna«, ki ga je bilo treba odsekati. Ta ostanek lesa so imenovali »puklež« ker so ga pač morali nesti iz jame in domov na pukli. Puklež je bil običajno lep, gladek in primerne dolžine. Doma so jih zlagali za barako pod streho, da so se sušili. Kdor je imel lepe pukleže in te lepo zložene, so ga sosede hvalile: »Ta je pa priden dec, ko ima tako lepe pukleže«. Ko je prišla jesen je bilo treba pukleže razžagati in razsekati. Pri sosedu si je spodobil kobilu, žago pa je imel

skoraj vsak svojo. Žagati je pomagala žena ali otroci in tako so vsako popoldne pele žage po kolonijah svojo pesem žiga—žaga. Drva je bilo treba potem na tnalu ali kakem grčavem ritniku razklati in jih lepo zložiti v barako ali pred njo. To je bilo delo za večje otroke in kurjava za zimo je bila pripravljena. Če je šla pa že bolj tesna s kurjavo, ali če je imel še kdo kake bolne starše na skrbi, so pa odnesli na skrivaj iz jame še kak lep »štuk« premoga. Nek starejši rudar-strelec je v torbi za municijo vsak dan nesel lep »štuk« domov, zato smo mu enkrat zamenjali premog s težko opeko, da jo je nesel domov. Seveda je bilo na ta račun dovolj smeja. S pukleži se je dalo tudi barantati ali hecatati. Če si naprimer vprašal kako Micko če lahko prideš zvečer v vas, je ponavadi dejala: »Le pridi, samo fejest puklež prinesi s seboj!«

Dvoumno, ampak značilno.

Milan Kovač

Na proslavi ob 25-letnici organiziranega krvodajalstva ki je potekala 10. novembra 1978 v Delavskem domu v Trbovljah, so se zbrali tudi prejšnji in sedanji organizatorji krvodajalstva pri REK Zasavje. Desno prvi organizator krvodajalstva v Trbovljah in pri bivšem RTH Tone Sterniša, levo pa Brane Kušar sedanji organizator krvodajalstva rudnika Hrastnik. (Foto A. Bregant)

Rešitev nagradne križanke 29. november

Vodoravno:

PB, IKE, SKUNK, LONDON, TARČA, KELT, PORABA, RB, ATRIJ, SEŽANA, TER, VRISKANJE, OR, OATES, NASTANEK NOVE DRŽAVE, OTTO, TASTATURA, IK, JAJCE, TRN, M, NART, AERO, VOJKA, RJA, NN, BK, OKEL, MAKI, ROB, EVORA, KS, PM, MATIČEK SE ŽENI, GRAF, OOLIT, SOTLAR, ASTA, RAZREDNIK, VEKA, ND, AAR, BLEJSKO JEZERO, JUS, SLA, ION, MEL, AR, LEDENIK, IK, N, SLAVOLOK ZMAGE, VASJA, ZAKA, GETO, ADAM, EVIAN, AGORA, V, V, KANON, CET, SRP IN KLADIVO, KIT, LN, TOR, ORINOCO, ŠKRTANJE, ANAS, IBT, ALPINA, BO, ŽIR, VOVK, RAM, OPAT, LEE, RI, AMOR, ME, IZKLOP, PA, NN, B, BRATSTVO IN, PAN, RAMA, ENOTNOST, SRNETICA, AKI, AIN, INVESTICIJA, DELOVNA AKCIJA, MOSOR, ETAN, ARKA, TA, TRS.

Navpično:

GRB IN ZASTAVA, RALO, AGRONOM, KAZENSKO PRAVO, SFRJ, LARI, SKRB, ADE, AVNOJ, ESMA, ANO, REKET, TRATA, PODKEV, KRI, MANILA, KRISTJAN, MONOLOG, LIBRETO, ON, PLEISTOCEN, LIJ, LEVANTA, STAV, BOLJKA, ER, MIKE, OT, DO, MITNINA, NT, AN, OBRAT, ZAKOVICA, ZVONAR, ID, SNET, KOT, VERZ, VOL, KOS, AK, KOPEJKA, BISER, MAKO, POLITIKA, ENOŽENSTVO, ČOKOLADA, ŠIPON, NC, RA, OTROK, ETA, EGAN, KNAP, SVIT, STANOVANJE, KL, DEMOKRAT, PREJA, KABARET, KLESANJE, NIT, PANSJA, URA, DUMA, VERDUN, TABLANET, NČ, ORR, MOŽ, SIVEC, NOE, TIM, KARTAŽAN, AREA, KAVELJ, ENRICO, BETA, ARKANSAS, SITNEŽ, NACIST, REVIRJI, ITALIJA, IR, MAJOR, SEKTA, ARAKAN, RIBA, ARS.

ŽREB JE ODLOČIL

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 7. decembra 1978 na objavljeno križanko v glasilu Srečno, št. 11/78, skupno 34 rešitev.

Med reševalce, ki so križanko pravilno rešili, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrado — Franci Kuder, Cesta zmage 19, 61410 Zagorje ob Savi.
2. nagrado — Metka Hrovat, Dom SŠMS, Potočnikova 3, 61000 Ljubljana.
3. nagrado — Tomaž Zupančič, Trg revolucije 7 d, 61420 Trbovlje.

Vsem trem nagrajencem čestitam!

Knjižne nagrade bomo vsem poslali po pošti.

Kadrovske vesti

V času od 1. novembra do 30. novembra 1978 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI TRBOVLJE

TOZD Premogovnik Hrastnik

Sprejeti:

Pajk Friderik — kopač, Novak Franc — učni kopač;

Odšli:

Zabukovec Ciril, kopač — upokojen; Turanovič Ismet, vozač — v JLA; Beganovič Ešef, kopač — samovoljna prekinitve; Kitič Mile, kopač — samovoljna prekinitve; Tomič Slavo, učnik — samovoljna prekinitve.

TOZD Premogovnik Ojstro

Sprejeti:

Požlep Franc — učni kopač, Solce Anton — učni kopač;

Odšli:

Čeč Jože, kopač — upokojen; Žulič Franc, kopač — upokojen; Ovnič Sadik, kopač — pren. v posk. dobi s str. podjetja; Beganovič Nusred, kopač — sporazumna prekinitve; Pirš Stane I., kopač — invalidsko upokojen; Murgič Munib, učnik — v posk. dobi s strani podjetja; Ivanušič Albert, vozač — samovoljna prekinitve.

TOZD RESD Hrastnik

Sprejeti:

Resman Drago — kovinar jam. mehanizacije;

TOZD Premogovnik Trbovlje

Sprejeti:

Mujič Fuad — kopač, Babič Boro — kopač, Jolič Zdravko — kopač, Jerše Ivan — kopač, Iveljič Drago — kopač, Podlesnik Ivan — vozač, Sladič Anton — vozač, Kneževič Nedeljko — vozač, Vukovič Nedeljko — kopač, Dejanovič Ante — vozač;

Odšli:

Kmetič Drago, vozač — v zapor, Cevka Martin, vozač — sporazumna prekinitve; Povše Alojz, vozač — sporazumna prekinitve.

TOZD RESD Trbovlje

Sprejeti:

Dežman Stane — transp. zun. del., Šmrgut Ivan — strežaj jamske mehanizacije, Zorčič Drago — strežaj jamske mehanizacije;

Odšli:

Pusovnik Ivan II, električar — v zapor; Dežman Stane, trans. zunanjih del — sporazumna prekinitve;

TOZD Separacija premoga Trbovlje

Sprejeti:

Tojič Dragutin — spenjalec voz, Masič Mazif — spenjalec voz, Muratovič Atif — spenjalec voz, Pavlovič Jovan — zbiralec premoga, Tahirovič Abdaga — čuvaj transp. mehanizacije, Mahmutovič Muhamed — spenjalec voz, Stevič Branislav — separacijski delavec;

Odšli:

Mak Dušan, separacijski delavec — sporazuma prekinitiv; Hašič Ibrahim, spenjalec voz — pren. v poskusni dobi s strani podjetja.

TOZD Premogovnik Kotredež

Sprejeti:

Hadžič Samed — učni kopač, Alatič Hasan — učni kopač, Omerčič Fikret — vozač, Zemljarič Vlado — učnik, Zahirovič Teufik — učnik;

Odšli:

Malič Zoran, učnik — sporazumna prekinitiv; Kump Andrej, učnik — v JLA.

TOZD Premogovnik Kisovec

Odšli:

Bergant Franc, kopač — upokojen.

DS SS ZPT

Sprejeti:

Lovrač Jože — komercialni tehnik, Putrič Martin — dipl. inž. rud., Cerovšek Dušanka — ekonomski tehnik, Cerovšek Božidar — ekonomski tehnik;

Odšli:

Ule Anica, knjig. proizv. stroškov — upokojena.

TOZD Rudarski šolski center Trbovlje

Sprejeti:

Sačič Agnan — kopač, Mazič Sejad — kopač;

Odšli:

Štibernik Bojan, rudarski tehnik — sporazumna prekinitiv.

DS Pomožna dejavnost Trbovlje

Odšli:

Maček Mira, servirka — sporazumna prekinitiv.

DS Pomožna dejavnost Zagorje

Odšli:

Grošelj Jože, kopač — upokojen;

TOZD RESD Zagorje

Odšli:

Šarčević Vehid, ključavničar — samovoljna prekinitiv.

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

TOZD RIG

Sprejeti:

Osmič Ramiza — snažilka, Blagojevič Luka — kopač, Češek Miro — učni kopač, Vidergar Miro — učni kopač, Kenovič Ševalija — kopač;

Odšli:

Beganovič Salko, učnik — samovoljna prekinitiv; Bezgovšek Marjan, učnik — samovoljna prekinitiv; Pjevič Novalija, učnik — samovoljna prekinitiv; Kos Ernest, učnik — samovoljna prekinitiv; Kostanjšek Viljem, kop. pomočnik — samovoljna prekinitiv.

TOZD GRAMAT

Sprejeti:

Klemenc Rajko — gradbeni inženir;

Odšli:

Cizelj Karel, opek. delavec — konec pogodbe za določen čas.

DS SS RGD

Sprejeti:

Šeško Dani — statistik;

TOZD ESMD

Odšli:

Petaver Anton, ključavničar — samovoljna prekinitiv.

DO TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

TOZD Vzdrževanje naprav

Sprejeti:

Kališek Vojko — pomožni delavec;

DO INDUSTRIJSKO MONTAŽNE DELAVNICE

DS SS IMD

Sprejeti:

Vozelj Branko — elektrotehnik.

SOZD REK ZASAVJE

DS ASO

Sprejeti:

Špitalar Januša — ekonomski tehnik;

DS TSO

Sprejeti:

Žagar Rado — strojni tehnik.

Ljuba Poznič

Ustanovljena nova osnovna organizacija ZSMS

V prvih decembrskih dneh se je zbralo čez štirideset mladih iz krajevne skupnosti Log in Novi Log, na ustanovno sejo osnovne organizacije. Na predlog iniciativnega odbora so mladinci in mladinke z manjšimi dopolnili sprejeli program dela za prvo polletje naslednjega leta ter izvolili devetčlansko predsedstvo svoje mladinske organizacije. Predsednik OO ZSMS Log je Božo Volfand, sekretarske dolžnosti pa bo opravljala Valči Kropec.

Kljub temu, da se je ustanovne seje udeležil samo en predstavnik terenskih družbenopolitičnih organizacij, smo prepričani, da bo v bodoče sodelovanje boljše in plodnejše, saj pomeni ustanovitev mladinske organizacije na tem področju za krajevno skupnost veliko pridobitev. Vsekakor pa želimo mladim z Loga, predvsem pa njihovem vodstvu, čimveč uspeha pri njihovem delu.

T. B.

V Hrastniku so v dvorani poslovne stavbe ustanovili novo osnovno organizacijo ZSMS. Mladinci z zanimanjem poslušajo predlog akcijskega programa. (Foto T. Bezgovšek)

RUDAR in anekdote

Moški in časopisi

Dedec od 20 do 30 let je kot dnevnik; izhaja oziroma vzhaja vsak dan, včasih celo v dveh ali treh izdajah. Od 30 do 40 let je kot poltednik, od 40 do 50 tednik, od 50 do 60 štirinajstdevnik, od 60 dalje mesečnik, okrog 70. leta pa posebna izdaja.

Ženske so se tolkle po kolenih ko je tega Iča pred nedavnim povedala v Delavskem domu na koncertu z Avseniki.

Moški pa so se tolkli po kolenih ob temle vicu:

Zakonski par v živalskem vrtu stoji pred opičjo kletko.

Ogromen gorilji samec nenadoma stegne šape, zgrabi presemeno ženo, jo skozi rešetko potegne k sebi in ji začne trgati obleko s telesa. »Francelj, pomagaj!« kriči prestrašena ugrabljenka. »Sama si pomagaj!« odvrne Francelj. »Uporabi isto taktiko kot pri meni: reci mu, da naj da mir, ker te strašno boli glava!«

Umetniška

Na umetniški razstavi je obiskovalec vprašal slikarja, koliko stane ena razstavljenih slik. »Dva stara milijona«, odvrne slikar. »Madonca cene imate pa take, kot da ste že sto let mrtvi.«

Lovska

Mlajši lovci so vlekli starejšega lovca Jaka, da je povedal nekaj spominov.

Jaka: »Imam, imam jih nekaj, najbolj mi je ostal v spominu lov v Afriki. Hodim čez savano, ko nenadoma pogleda iz trave lev. Namerim, ustrelim, zgrešim... Podelal sem se!«

Lovci v en glas: »Stric Jaka, v taki situaciji bi se tudi mil!«

Jaka: »Ampak jaz sem se zdajle!«

Kadilec

Oče: »Kaj pa pomenijo cigarete, ki jih je mama našla v tvojem žepu?«

Sin: »Hotel sem jih spraviti, da jih bom kadil, ko bom velik.«

Ob pomanjkanju in zapiranju vode v Trbovljah, se je marsikaj zgodilo. Janez na primer je

hotel prevreti še nekaj usedlin kave, ki je bila v džezvici že nekaj dni. Držal je džezvico pod pipo in zamišljeno dejal ženi: »Tole našo kuhinjo bomo morali pa tudi drugo leto zbeliti«. Nato je odprl pipo. Iz pipe je butnil pritisk zraka, ki se je nabral menda izpod Partizanskega vrha, in odnesel ves »zoc« ubogemu Janezu v obraz in strop. »Ja«, je dejal Janez potem ko si je obrisal obraz in preklel vso »lajtengo«: »Mislim Mica, da bomo belili že kar jutri.«

Šel sem mimo hotela Rudar. Na ledu je spodrsnilo precej okajenemu Janezu, da si je razbil nos. Ko sem ga sprvil na noge, je takole komentiral: »Ker sem bil lačen sem šel na golaž, golaž je bil slab, zato sem bil žejen in se napil. Ker sem bil pijan sem padel in si razbil nos. Kaj ne bi bilo boljše, da bi kuhar golaž manj solil in tisto sol, ki jo tako manjka posul na tale kup snega pa bi bilo vse v redu. Pa kaj hočemo, če ni pravega vrstnega reda!«

Ker bo takoj po izidu te številke našega glasila Novo leto, vam za ta enkratni praznik v letu želi dobro voljo pri prebiranju njegovih anekdot in vicev, pa tudi pri gojenju cvetja na balkonih in vrtovih, vaš vrtar Milan Kovač.

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehniški urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za članke delovne skupnosti REK Zassavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zassavje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Tiska TIKa Trbovlje.